

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:11

bnei-zion.com

פְּרִשְׁת הַשָּׁבוּעַ: חַיֵּי שָׂרָה

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:20 ר"ת 17:45

עַרְשׁ"ק כֹּא' חֶשְׁוֹן תַּשַּׁע"ח (10.11.17)

הַפְּטָרָה: "וְהַמְלִיךְ דָּוִד" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיִּקַּח (יִצְחָק) אֶת רַבֵּקָה וַתְּהִי לוֹ לְאִשָּׁה וַיֵּאָהֲבָהּ" (על פי "אֹרְחָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְחֵק פִּינְחָס פְּרִדְמָן)

כִּידוּעַ, בְּשַׁעַת הַחֹפֶה וְהַקִּדוּשִׁין תִּקְנֵנוּ לָנוּ חֹז"ל לְבָרַךְ אֶת הַחֶתָּן וְהַכֶּלֶה בְּשִׁבְעַ בְּרָכוֹת. אוּלַם, הַמִּתְבּוֹנֵן בְּשִׁבְעַ הַבְּרָכוֹת רוֹאֵה, שֵׁשׁ שְׁתֵּי בְּרָכוֹת עַל יְצִירַת הָאָדָם: בְּרָכָה רֵאשׁוֹנָה קִצְרָה: "בְּרוּךְ אַתָּה ה', אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, יוֹצֵר הָאָדָם". וְאַחֲרֶיהָ בְּרָכָה שְׁנִיָּה, אַרוּכָה יוֹתֵר: "בְּרוּךְ אַתָּה ה', אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר יָצַר אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, בְּצִלְמֵ דְמוּת תְּבַנִּיתוּ, וְהִתְקִין לוֹ מִמֶּנּוּ בְּנִין עַדִּי עַד. בְּרוּךְ אַתָּה ה' יוֹצֵר הָאָדָם". וַיֵּשׁ לָנוּ לְתַמּוּהָ עַל-כֵּן. שָׁכֵן, מַה רָאוּ חֹז"ל לְתַקֵּן שְׁתֵּי בְּרָכוֹת שֶׁל "יוֹצֵר הָאָדָם"? הֲלֹא כָּלֵל גְּדוּל הוּא בְּיַדֵּנוּ, שָׂאִין לְבָרַךְ בְּרָכָה שְׂאִינָה צְרִיכָה.

רש"י (כתובות ו' ד"ה מאי מברך) מְיַשֵּׁב עֵינָיו זֶה, וְאוֹמֵר: "אֲשֶׁר יָצַר אֶת הָאָדָם מְדַבֵּר בְּזָכַר, וְהִתְקִין לוֹ מִמֶּנּוּ בְּנִין עַדִּי עַד' הִיא הַנִּקְבָּה". דְּהֵינּוּ, הַבְּרָכָה הָרֵאשׁוֹנָה שְׂאֵנוּ מְבָרְכִים ("בְּרוּךְ אַתָּה ה'... יוֹצֵר הָאָדָם") הִיא עַל יְצִירַת הַזָּכָר. וְאֵילוּ הַבְּרָכָה הַשְּׁנִיָּה, הַיּוֹתֵר אַרוּכָה ("בְּרוּךְ אַתָּה ה'... אֲשֶׁר יָצַר אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ... וְהִתְקִין לוֹ מִמֶּנּוּ בְּנִין עַדִּי עַד. בְּרוּךְ אַתָּה ה' יוֹצֵר הָאָדָם"), נִתְקַנָּה עַל הָאִשָּׁה.

וּמִקּוֹר הַדְּבָר בְּגִמְרָא (כתובות ח'), שֶׁם מְבוֹאֵר, שְׁלוּי, בְּחִתּוּנָה שֶׁל בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי, בְּרַךְ רַק בְּרָכָה אַחַת "יוֹצֵר הָאָדָם". וְאֵילוּ רַב אָסִי בְּרַךְ שְׁתֵּי בְּרָכוֹת, כְּמוֹ שְׂאֵנוּ מְבָרְכִים כִּיּוֹם.

וּמִפְּרִשְׁת הַגִּמְרָא אֶת מַחְלּוֹקְתָם: "לִימָא בְּהָא קְמִיפְלָגִי, דְּמַר סָבַר, חֲדָא יְצִירָה הוּאִי, וּמַר סָבַר, שְׁתֵּי יְצִירוֹת הוּוּ" (=בְּמָה הֵם חוֹלְקִים? לְוִי סוּבֵר שֶׁיְצִירָה אַחַת הִיְתָה כְּאֲשֶׁר בְּרָא ה' אֶת הָאָדָם, וְאֵילוּ רַב אָסִי סוּבֵר שְׁשֵׁתֵי יְצִירוֹת הָיוּ בְּשַׁעַת הַבְּרִיאָה).

וּמִמְשִׁיכָה הַגִּמְרָא וּמִסְבִּירָה, שְׁלוּי סוּבֵר שְׂאֵדָם וַחֲוָה נִבְרְאוּ שְׁנֵי פְּרִצוּפִין, זָכָר וּנְקֵבָה מְדוּבָקִים יַחַד, וּנְגַסְרוּ (=הוּפְרְדוּ) לְאַחַר מִכָּן. וְלָכֵן, נִמְצָא שְׁשִׁנְיָהֶם נִבְרְאוּ בִּיצִירָה אַחַת, וְעַל-כֵּן בְּרַךְ רַק בְּרָכָה אַחַת. וְאֵילוּ רַב אָסִי סוּבֵר, שֶׁהָאִשָּׁה נִבְרְאָה בִּיצִירָה נִפְרָדָת, וְעַל-כֵּן בְּרַךְ שְׁתֵּי בְּרָכוֹת אַחַת עַל הָאִישׁ, וְאַחַת עַל הָאִשָּׁה ("בְּרוּךְ אַתָּה ה'... יוֹצֵר הָאָדָם" עַל הָאִישׁ, וְ"בְּרוּךְ אַתָּה ה'... אֲשֶׁר יָצַר אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ... וְהִתְקִין לוֹ מִמֶּנּוּ בְּנִין עַדִּי עַד. בְּרוּךְ אַתָּה ה' יוֹצֵר הָאָדָם" עַל הָאִשָּׁה).

אוּלַם, לְבִסּוּף מִסִּיקָה הַגִּמְרָא: "דְּכָלִי עֲלָמָא, חֲדָא יְצִירָה הוּאִי. מַר סָבַר, בְּתַר מַחְשְׁבָה אֲזַלִּינָן. וּמַר סָבַר, בְּתַר מַעֲשָׂה, אֲזַלִּינָן... כְּתִיב: 'וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ'. וְכְתִיב: 'זָכָר וּנְקֵבָה בְּרָאֵם'. הָא כִּיצַד? בְּתַחֲלִילָה עָלָה בְּמַחְשְׁבָה לְבִרְאוֹת שְׁנַיִם, וְלְבִסּוּף נִבְרְאָ אַחַד".

(=בְּרוּר לְכֹלֶם שֶׁיְצִירָה אַחַת הִיְתָה, שֶׁהָרִי כְּתוּב "וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ", וְלָכֵן בְּרַךְ לְוִי בְּרָכָה אַחַת שֶׁל "יוֹצֵר הָאָדָם". אוּלַם, מִכִּיּוֹן שֶׁבְּתַחֲלִילָה עָלָה בְּמַחְשְׁבָה שֶׁל הַקַּב"ה לְבִרְאוֹת אֶת הָאָדָם שְׁנַיִם, כְּמוֹ שְׁכְּתוּב "זָכָר וּנְקֵבָה בְּרָאֵם", לָכֵן בְּרַךְ רַב אָסִי שְׁתֵּי בְּרָכוֹת שֶׁל יוֹצֵר הָאָדָם.

מְבוֹאֵר מִכָּאן, שֶׁהַסִּיבָּה שְׂאֵנוּ מְבָרְכִים שְׁתֵּי בְּרָכוֹת "יוֹצֵר הָאָדָם", כְּמוֹ רַב אָסִי הִיא, מִשּׁוּם שֶׁעָלָה בְּמַחְשְׁבָה שֶׁל הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ לְבִרְאוֹת אֶת אָדָם וַחֲוָה שְׁנַיִם, לְמַרּוֹת שֶׁלְּמַעֲשָׂה נִבְרְאוּ אָדָם וַחֲוָה לְבִסּוּף יְצִירָה אַחַת.

וְצְרִיכִים אָנוּ בִּיאוֹר עַל-כֵּן: מַדּוּעַ אָנוּ מְבָרְכִים שְׁתֵּי בְּרָכוֹת שֶׁל "יוֹצֵר הָאָדָם"? הָרִי בְּפוּעֵל מְדוּבָר רַק עַל יְצִירָה אַחַת?

וְהַבִּיאוֹר לְכָךְ הוּא עַל-פִּי דְבָרֵינוּ הַקְדוּשִׁים שֶׁל ה"חֲתָם סוּפֵר", עַל הַפְּסוּק (בְּרֵאשִׁית א', א'): "בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים...". וְלֹא כְּתוּב: "בְּרֵאשִׁית בְּרָא ה'". כִּיּוֹן שֶׁבְּתַחֲלִילָה עָלָה בְּמַחְשְׁבָה שֶׁל הַקַּב"ה לְבִרְאוֹת אֶת הָעוֹלָם בְּמִדַּת הַדִּין (הַשֵּׁם "אֱלֹהִים" מְצִיָּן אֶת מִדַּת הַדִּין), וְרָאֵה שְׂאִין הָעוֹלָם יְכוּל לְהִתְקַיֵּם כֵּן, וְלָכֵן הַקְדִּים אֶת מִדַּת הַרַחֲמִים (ה' הוּא מִדַּת הַחֶסֶד וְהַרַחֲמִים) וְשִׁתַּף אוֹתָהּ בִּיחַד עִם מִדַּת הַדִּין, שֶׁנֶּאֱמַר לְאַחַר מִכָּן: "בְּיוֹם עֲשׂוֹת ה' אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם" (רש"י).

מבואר מִפְּאֵן, שְׁאִין הָעוֹלָם יְכוּל לְהִתְקִים, כִּי אִם בְּשִׁיתוּף מִידַת הַרְחָמִים וּמִידַת הַדִּין. וּמִכַּאֲן יֵשׁ לָנוּ לְלַמּוֹד לְקַח נִשְׁגָּב לְכָל אִישׁ וְאִשָּׁה שֶׁמִּשְׁתוֹקְקִים לְבָנוֹת אֶת בֵּיתָם וּלְחַנְךָ אֶת צְאֲצְאֵיהֶם לְתוֹרָה וְלַעֲבוּדַת ה', שְׁאִין אֶפְשָׁרוֹת לְהַצְלִיחַ בְּחִינוּף הַבָּנִים וְהַבָּנוֹת, אֲלֵא רַק עַל-יְדֵי שִׁיתוּף מִידַת הַחֶסֶד עִם מִידַת הַדִּין, כְּמֵאמַר חו"ל (סוּטָה מו'):

"לְעוֹלָם תִּהְיֶה שְׂמֵאל דּוּחָה וַיִּמִּין מְקַרְבַּת".

וְהִנֵּה, מֵאַחַר וְהַקִּב"ה בְּרָא אֶת הָאִשָּׁה מֵהַצְּלַע אֲשֶׁר לְקַח מִן הָאָדָם, הִיָּה רֵאִוִי שְׁטַבְעָה שֶׁל הָאִשָּׁה יִהְיֶה מִמֶּשׁ כְּמוֹ שֶׁל הָאִישׁ, שְׁהָרִי הִיא נִלְקַחָה מִמֶּנּוּ, עֶצֶם מֵעֶצְמוֹ וּבֶשֶׂר מִבֶּשֶׂרוֹ. אוּלָם, מִכִּיּוֹן שְׁאִין בְּכַף תּוֹעֵלַת לְחִינוּף הַבָּנִים – כְּפִי שְׁלִמְדָנוּ, שְׁאִין הָעוֹלָם מִתְקִים בְּמִידַת הַחֶסֶד לְבַד אוּ בְּמִידַת הַדִּין לְבַד – לְכֵן בָּנָה הַקִּב"ה אֶת הַצְּלַע אֲשֶׁר לְקַח מִן הָאָדָם, כְּדִי לְשַׁנּוֹת אֶת טִבְעַת הָאִשָּׁה מֵהַטִּבְעַת שֶׁל הָאָדָם.

וְזֶהוּ פִירוּשׁ הַפְּתוּב: "וַיִּבֶן ה' אֱלֹהִים אֶת הַצְּלַע" – בְּשְׁנֵי שְׁמוֹת אֱלוֹ שֶׁבְּרָא הַקִּב"ה אֶת הָעוֹלָם בְּמִידַת הַחֶסֶד וּבְמִידַת הַדִּין (כְּמוֹ שְׁפָתוּב: "בְּיוֹם עֲשׂוֹת ה' אֱלֹקִים אֶרֶץ וְשָׁמַיִם") – בְּהֵם הוּא יִתְבָּרַךְ בָּנָה אֶת הַצְּלַע. וּמִדּוּעַ יֵשׁ צְרִיךְ לְבָנוֹת אֶת הַצְּלַע "אֲשֶׁר לְקַח מִן הָאָדָם"? כִּי, הִיּוֹת וְהַקִּב"ה לְקַח אֶת הַצְּלַע מִן הָאָדָם, עֶצֶם מֵעֶצְמוֹ, יִהְיֶה לָּהּ בּוֹדָאִי אוֹתָן הַתְּכוּנוֹת שֶׁל הָאָדָם. לְכֵן בָּנָה הַקִּב"ה אֶת הַצְּלַע – כְּדִי לְשַׁנּוֹת אֶת טִבְעָה – כְּדִי שְׁשִׁנִּיהֶם יַחַד יִחַנְכוּ אֶת צְאֲצְאֵיהֶם בְּמִידַת הַחֶסֶד וּבְמִידַת הַדִּין.

יֵשׁ לוֹמֵר, כִּי זֶהוּ מָה שְׁרָמְזוּ חו"ל בְּגִמְרָא (נִדָּה מ"ה): "וַיִּבֶן ה' אֱלֹהִים אֶת הַצְּלַע", מְלַמֵּד שְׁנַתָּן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בִּינָה יִתְרָה בְּאִשָּׁה יוֹתֵר מִבְּאִישׁ". דְּהִינוּ, שְׁתִּהְיֶה לָּהּ בִּינָה יִתְרָה לְהַבִּין דְּבַר מִתּוֹךְ דְּבַר, לְהַשְׁלִים בְּבֵית אֶת הַמִּידָה הַחֲסֵרָה מִבְּעֵלָה, שְׂאֵם מִידַתוֹ חֶסֶד, תִּהְיֶה הִיא דִּין, וְכֵן לְהִיפֹךְ.

(לְדוּגְמָא, אִם בְּעֵלָה אֵינוֹ מִשְׁכִּים בְּבִקֵּר לְתַפִּילָה, אֲלֵא עוֹשֶׂה כְּבִיכּוֹל "חֶסֶד" עִם גּוֹפוֹ, וַיִּשֶׁן עַד מֵאוֹחַר (לְאַחַר שְׁהִיצַר שְׁכַנְעַת אוֹתוֹ שׁ"צְרִיךְ לְשִׁמּוֹר עַל הַבְּרִיאוֹת"), צְרִיכָה הָאִשָּׁה לְהִתְנַהֵג בְּמִידַת הַדִּין, וְלְהַעִיר אֶת בְּעֵלָה, כְּדִי שִׁישְׁכִים לְבוֹא לְבֵית הַכְּנֶסֶת לְעֲבוּדַת ה'. וְגַם לְהִיפֹךְ: כְּאֲשֶׁר בְּעֵלָה מִתִּישׁ וְשׁוֹבֵר אֶת גּוֹפוֹ בְּלִימּוּד, וְאֵינוֹ יִשֶׁן כְּמַעֲט בְּלִילוֹת, צְרִיכָה הָאִשָּׁה לְתַפּוֹס בְּמִידַת הַחֶסֶד, וְלִכְוֹן אֶת בְּעֵלָה לְמִנוּחָה. שְׁכֵן, גַּם מִנוּחָה וְשִׁנָּה טוֹבָה לְחִיוּק הַגּוֹף הֵם עֲבוּדַת ה' נִפְלְאָה).

יּוֹמַתֵק לְהוֹסִיף בְּזֶה תְּבַלִּין עַל הַפְּתוּב (בְּרֵאשִׁית כ', יח'): "וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹהִים לֹא טוֹב הִיּוֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ אֶעֱשֶׂה לוֹ עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ". הִנֵּה, כְּתוּב דּוֹקָא "ה' אֱלֹהִים" – בְּשְׁנֵי שְׁמוֹת אֱלוֹ שֶׁבְּרָא הַקִּב"ה אֶת הָעוֹלָם, בְּשִׁיתוּף מִידַת הַרְחָמִים עִם מִידַת הַדִּין, אָמַר הַקִּב"ה: "לֹא טוֹב הִיּוֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ". דְּהִינוּ, אֵין זֶה טוֹב שְׁהָאָדָם, הַכּוֹל מוֹזְכָר וּמִנְקָבָה, יִהְיֶה לְבַדּוֹ (=בְּמִידָה אַחַת). שְׁכֵן, אֲזַל יוֹכַל לְחַנְךָ אֶת בֵּיתוֹ בְּשִׁיתוּף מִידַת הַחֶסֶד עִם מִידַת הַדִּין. לְכֵן, הַעֲצָה הַיְעוּצָה הִיא: "אֶעֱשֶׂה לוֹ עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ", כְּפִירוּשׁ ה'"חֶתֶם סוֹפֵר", שְׁמַדַּת אֲשֶׁתוֹ תִּהְיֶה מְנוּגְדַת לְמִידַתוֹ, וְאֲזַל יִצְלִיחוּ לְחַנְךָ אֶת בֵּיתָם בְּשִׁיתוּף מִידַת הַחֶסֶד עִם מִידַת הַדִּין.

כִּיּוֹן שְׁבָאנוּ עַד כָּאן, יִתְבָּאֵר הֵיטֵב מָה שְׁעֵלָה בְּמַחְשְׁבָה לְבְרוּא אֶת הָאִישׁ וְהָאִשָּׁה בְּשִׁתִּי יִצִּירוֹת, אֶךְ לְבִסוּף נִבְרָאוּ הֵם בִּיצִירָה אַחַת. שְׁכֵן, הִיּוֹת וְהָאִישׁ וְהָאִשָּׁה צְרִיכִים לְהִיּוֹת בְּשְׁנֵי טִבְעִים שׁוֹנִים – הָאֶחָד בְּמִידַת הַחֶסֶד וְהַשְּׁנִי בְּמִידַת הַדִּין, אוּ לְהִיפֹךְ – לְכֵן, מִתְחִילָה עֵלָה בְּמַחְשְׁבָה שֶׁל הַבּוֹרָא לְבְרוּא אֶת הָאָדָם שְׁנַיִם, שִׁיְהִיו לָהֶם שְׁנֵי טִבְעִים שׁוֹנִים. אוּלָם, כְּדִי שִׁיְהִיו מְסוּגְלִים לְהַתְאַחַד וְלְבָנוֹת אֶת בֵּיתָם יַחַד, לְמַרּוֹת שִׁישׁ לָהֶם מִידוֹת שׁוֹנוֹת, בְּרָא אוֹתָם הַקִּב"ה בִּיצִירָה אַחַת, בְּשְׁנֵי פְרָצוּפִים הַדְּבוּקִים בְּיַחַד. וְלְכֵן אָנוּ מְבָרְכִים שְׁתֵּי בְרָכוֹת "יוֹצֵר הָאָדָם". וְזֹאת, כְּדִי לְתַת שְׁבַח וְהוֹדָאָה לָהּ יִתְבָּרַךְ, שְׁעֵלָה בְּמַחְשְׁבָתוֹ לְבְרוּא אֶת הָאִישׁ וְהָאִשָּׁה בְּמִידוֹת שׁוֹנוֹת, כְּדִי שִׁיִּצְלִיחוּ לְהַתְאַחַד וְלְבָנוֹת אֶת בֵּיתָם, בְּשִׁיתוּף הַנִּפְלְאָה שֶׁל מִידַת הַחֶסֶד וּמִידַת הַדִּין, אָמֵן.

"וַיִּשְׁקַל אַבְרָהָם לְעַפְרָן אֶת הַכֶּסֶף אֲשֶׁר דָּבַר בְּאֲזַנֵּי בְנֵי חַת אַרְבַּע מֵאוֹת שְׁקָל כֶּסֶף עֶבֶר לְסַחֵר" (כַּג' טו')

רַבִּי שְׂמוּאֵל מוֹהֲלֵיבֵר הִיָּה, כִּידּוּעַ, מִרְאשֵׁי הַמְּדַבְּרִים וְהַעוֹשִׂים בְּתַנוּעַת חוֹבְבֵי צִיּוֹן בְּרוּסְיָה, וְסִיעַ רַבּוֹת לְמַתִּישְׁבִים הַחֲדָשִׁים בְּאֶרֶץ בְּסוּף הַמָּאָה ה-י"ט. פְּעַם, כְּשֶׁדָּרַשׁ רַבִּי שְׂמוּאֵל בְּפִרְשַׁת "חֵי שְׂרָה", הַעִיר בְּאֲזַנֵּי שׁוֹמְעֵיו: כְּשָׂאנוּ מְעִינִים בְּסִיפּוֹר קְנִית מְעַרַת הַמְּכַפְלָה עַל-יְדֵי אַבְרָהָם אָבִינוּ, מִתְעוֹרְרַת אֲצִלְנוּ הַתְּמִיָּה: מִדּוּעַ מְאָרִיכָה הַתּוֹרָה כָּל-כָּף בְּפִרְטֵי הַמָּשָׂא וּמִתָּן שְׁבִין אַבְרָהָם לְבִין בְּנֵי חַת? הֲרִי הַתּוֹרָה הִיָּתָה יְכוּלָה, חֲלִילָה, לְהַסְתַּפֵּק כָּאן בְּסִיפּוֹר קְנִית הַקְּרָקַע לְקַבּוּרַת שְׂרָה מִיְדֵי עַפְרוֹן הַחַתִּי, בְּאַרְבַּע מֵאוֹת שְׁקָל כֶּסֶף, וְתוֹ לֹא! אֲלֵא – הַסְּבִיר רַבִּי שְׂמוּאֵל לְשׁוֹמְעֵיו – הַתּוֹרָה בָּאָה לְלַמֵּד אוֹתָנוּ, בְּנֵי אַבְרָהָם, שְׁבִשְׁעָה שְׁנִצְטָרֵךְ לְגָאוֹל אֶת אֲדַמַּת אֶרְצָנוּ הַקְּדוּשָׁה מִיְדֵי נוֹכְרִים, נִדְּעַ לְהַתְרוֹמֵם מְעַל לְחֻשְׁבוֹנוֹת קְטָנִים שֶׁל מְאַמְצִים כְּסָפִיִּים גְּדֻרְשִׁים, וְנִהְיֶה נְכוּנִים לְשִׁלֵּם מְחִיר מְלֵא תְּמוּרַת כָּל שְׁעַל מְאַדְמַת אֶרֶץ הָאֲבוֹת... שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נֹא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:11

bnei-zion.com

פְּרִשְׁת הַשָּׁבוּעַ: חַיֵּי שָׂרָה

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:20 ר"ת 17:45

עַרְשׁ"ק כֹּא' חֶשְׁוֹן תַּשַּׁע"ח (10.11.17)

הַפְּטָרָה: "וְהַמְלֶךְ דָּוִד" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"מְלֻמֵּד שֶׁנֶּתַן הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בִּינָה יִתְּרָה בְּאִשָּׁה יוֹתֵר מִבְּאִישׁ"

שְׁנִינוּ בַּגְּמָרָא (סוּטָה יז'): " (דַּרְשׁ) רַבִּי עֲקִיבָא: אִישׁ וְאִשָּׁה זָכוּ – שְׂכִינָה בִּינֵיהֶן". וּפְרַשׁ רַש"י, שְׂכֹנֶת רַבִּי עֲקִיבָא "שְׂכִינָה בִּינֵיהֶן", הִיא שְׁשֵׁם יְהוָה בִּינֵיהֶם – ל' אֵצֶל אִישׁ וְ-ה' אֵצֶל אִשָּׁה. וְצָרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין, מִדּוּעַ בָּחַר הַקַּב"ה לְהַשְׁרוֹת דְּוָקָא אֶת שֵׁם י"ה בֵּין הָאִישׁ וְהָאִשָּׁה?

תְּחִילָה, נִקְדָּים מָה שְׂמַצִּינוּ בַּגְּמָרָא (נִדָּה מ"ה), שֶׁהֵבֵת מִתְחִיבֵת בְּמִצְוֹת כְּשֶׁהִיא בַת י"ב שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד, שְׁלֹא כְּמוֹ הַזְּכָר, שֶׁהוּא כִּידוּעַ מִתְחִיב בְּמִצְוֹת רַק כְּשֶׁהוּא בֶן י"ג שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד.

עֲנִין זֶה לְמִדּוּ חוֹז"ל מָמָה שְׂכָתוֹב בְּפִרְשַׁת הַבְּרִיאָה: "וַיִּפֹּל ה' אֱלֹהִים תְּרַדְמָה עַל הָאָדָם וַיִּישָׁן וַיִּקַּח אַחַת מִצְלָעוֹתָיו... וַיִּבֶן ה' אֱלֹהִים אֶת הַצֶּלַע אֲשֶׁר לָקַח מִן הָאָדָם לְאִשָּׁה".

וְדַרְשׁוּ חוֹז"ל בַּגְּמָרָא (נִדָּה מ"ה): "וַיִּבֶן ה' אֱלֹהִים אֶת הַצֶּלַע", מְלֻמֵּד שֶׁנֶּתַן הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בִּינָה יִתְּרָה בְּאִשָּׁה יוֹתֵר מִבְּאִישׁ". דְּהֵינּוּ, שֶׁתְּהִיָּה לָהּ בִּינָה יִתְּרָה לְהִבִּין דְּבַר מִתּוֹךְ דְּבַר.

וְצָרִיךְ לְהִבִּין עֲנִין זֶה. וְהֲלֹא מְבוֹאָר בַּגְּמָרָא (קִידוּשֵׁין כ"ט), שֶׁרַק הָאִישׁ מְצוּהָ עַל תְּלֻמוּד תּוֹרָה, וְאִילוּ הָאִשָּׁה פְּטוּרָה. אִם כֵּן, לְשֵׁם מָה נֶתַן הַקַּב"ה בִּינָה יִתְּרָה לְאִשָּׁה יוֹתֵר מִלְּאִישׁ? (עַד כִּדֵּי כֵּן שֶׁהִיא מִתְחִיבֵת בְּעַל הַמִּצְוֹת שָׁנָה לְפָנֵי הָאִישׁ!).

נִרְאֶה לְבָאָר עֲנִין זֶה עַל-פִּי הַיְדוּעַ, שֶׁ"בִּינָה" הוּא לְהִבִּין דְּבַר מִתּוֹךְ דְּבַר, כְּפִי שְׂמַצִּינוּ עַל דָּוִד הַמֶּלֶךְ (שְׁמוֹנָל א' סז, יח'): "הִנֵּה רְאִיתִי בֶן לְיִשְׂרָאֵל בֵּית הַלְחָמִי יִדַּע נֶגֶן וְגִבּוֹר חֵיל וְאִישׁ מִלְחָמָה וְנִבּוֹן דְּבַר וְאִישׁ תֹּאֲר". וְדַרְשׁוּ חוֹז"ל בַּגְּמָרָא (סְנֵהֲדָרִין צ"ג): "וְנִבּוֹן דְּבַר" – שְׂמִיבִין דְּבַר מִתּוֹךְ דְּבַר".

מֵעֵתָה יֵשׁ לוֹמֵר, שֶׁהוּן אָמַת שֶׁהָאִישׁ צָרִיךְ לְהִיּוֹת חָכֵם, כְּדֵי שִׁיחֲכִים בְּחוֹכְמַת הַתּוֹרָה הַקָּדוּשָׁה. אוּלָּם, הָאִשָּׁה צָרִיכָה "בִּינָה יִתְּרָה", לְהִבִּין דְּבַר מִתּוֹךְ דְּבַר – כְּדֵי שֶׁתּוּכַל לְבַחֹן בְּעֵין בִּינְתָהּ, מְהוּ הַדְּבַר הָרְאוּי לְעִשׂוֹתוֹ אוּ לְהַכְנִיסוֹ בְּבֵית, כְּדֵי שִׁישְׁפִיעַ לְטוֹבָה, לְחֹזֵק אֶת הַתּוֹרָה וְהִירָאָה בְּתוֹךְ הַבַּיִת. וְכֵן לְהִיפֹךְ, מְהוּ הַדְּבַר שֶׁצָּרִיךְ לְהִרְחִיק מִהַבַּיִת, כְּדֵי שְׁלֹא יִקְלַקֵּל אֶת הַבַּיִת מִלְּעֶסוֹק בְּתוֹרָה כְּרְאוּי.

וַיֵּשׁ לְהִבִּיא סִימוּכִין לְכָךְ, מָמָה שְׂכָתוֹב בַּגְּמָרָא (בְּרַכּוֹת כז), עַל רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה, שֶׁכָּפָאָשׁר בְּקִשׁוֹ לְמַנּוּתוֹ לְנִשְׂיָא, אָמַר לָהֶם: אֵלֶךְ לְהַתִּיעֵץ עִם אִשְׁתִּי. וּבְאָמַת, כְּאֲשֶׁר הַתִּיעֵץ, אָמְרָה לוֹ אִשְׁתּוֹ, שֶׁהוּא צָעִיר לְיָמִים, וּבִנְדָאִי לֹא יִכְבְּדוּ אוֹתוֹ. אָלָא, שְׁנַעֲשֶׂה לוֹ נֶס, וְצִמְחוּ לוֹ בְּאוֹתוֹ לִילָה בְּזֻקְנוֹ י"ח שׁוּרוֹת שֶׁל שְׁעֵרוֹת לְבָנוֹת, וְלָכֵן קִבַּל אֶת הַנִּשְׂיָאוֹת.

הֲרִי לָנוּ דְּבָרִים בְּרוּרִים: אִף שְׂרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה הִיָּה גְדוּל בְּחוֹכְמַת הַתּוֹרָה, בְּכָל זֹאת בְּקִשׁ לְהַתִּיעֵץ עִם אִשְׁתּוֹ, מִכִּיּוֹן שֶׁהַקַּב"ה נֶתַן לָהּ "בִּינָה יִתְּרָה", כְּדֵי שֶׁתּוּכַל לְהִבִּין דְּבַר מִתּוֹךְ דְּבַר שְׁנַעֲלָם מִבְּעַלָּהּ.

מִטַּעַם זֶה "וַיִּבֶן ה' אֱלֹהִים אֶת הַצֶּלַע" – מְלֻמֵּד שֶׁנֶּתַן לְאִשָּׁה "בִּינָה יִתְּרָה" יוֹתֵר מִשֶּׁל הָאִישׁ, כְּדֵי שֶׁתּוּכַל לְסִיעַ בְּבִינְתָהּ לְבַעֲלָהּ וּלְבִנְיָהּ לְעֶסוֹק בְּתוֹרָה וּבְעִבּוּדָתָהּ, בְּלִי שׁוּם מְנִיעוֹת וְעִיכּוּבִים.

עֲנִין זֶה מִתְקַשֵּׁר לְהַפְּלִיא עִם מָה שְׂכָתוֹב ה' בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, עַל הַפְּתוּב (בְּרַאשִׁית ב, יח'): "וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹהִים... אֶעֱשֶׂה לוֹ עֶזֶר כְּנֶגְדּוֹ", שִׁישׁ הַבְּדֵל בֵּין "עֲזָרָה" לְבִין "יִשׁוּעָה". שְׁפֹן, עֲזָרָה הִיא לְעֶזֶר לְנִזְקָק לֹא בְּקִשָּׁה כְּלָל מְצִידוֹ. וְאִילוּ יִשׁוּעָה הִיא עֲזָרָה רַק לְאַחַר בְּקִשָּׁה מְצִד הַנִּזְקָק.

וְזֵהוּ שְׂאֵמֵר הַקַּב"ה: "אֶעֱשֶׂה לוֹ עֶזֶר כְּנֶגְדּוֹ" – הָאִשָּׁה תְּהִיָּה עֶזֶר לְבַעֲלָהּ גַם בְּדְבָרִים שְׁלֹא בְּקִשׁ. שְׁפֹן, יֵשׁ לָהּ אֶת הַבִּינָה הַיִּתְּרָה, לְהִבִּין דְּבַר מִתּוֹךְ דְּבַר, וְעַל-יְדֵי כֵּן לְמַלֵּא אֶת רְצוֹן בְּעַלָּהּ גַם בְּמָה שְׁלֹא בְּקִשׁ. לְדַבַּר זֶה יֵשׁ תּוֹעֵלַת עֲצוּמָה לְבַעַל לְעֶסוֹק בְּתוֹרָה וּבִירְאָתָהּ ה' כְּרְאוּי, לֹא מְנִיעוֹת וְעִיכּוּבִים.

מֵעֵתָה יֵשׁ לוֹמֵר, שֶׁזֶהוּ פִּירוּשׁ הַכְּתוּב: "לֹא טוֹב הָיִיתָ הָאָדָם לְבִדּוֹ אֶעֱשֶׂה לוֹ עֶזֶר כְּנֶגְדּוֹ". שְׁפֹן, הָיִיתָ וְתִפְקִידוֹ שֶׁל הָאִישׁ הוּא לְשִׁבְתָּ בְּבֵית הַמְדָרֵשׁ עַל הַתּוֹרָה וְעַל הָעִבּוּדָה, (וְאִף כְּאֲשֶׁר הוּא צָרִיךְ לְצִאָתָהּ וּלְפָרְגָנָהּ אֶת בְּנֵי בֵּיתוֹ, הֲרִי

גם אז עליו מוטלת החובה לקבוע עתים לתורה (=זמנים ללימוד) בערב ובבקר). על-כן צריך שהאשה תהיה "עזר כנגדו". דהינו, שתעזור ותסייע לבעלה להכין את כל צרכיו, ואפילו מה שלא בקש (שזהו פירוש "עזרה"), כדי שיוכל לשבת על התורה ועל העבודה בלי שום מניעות. וזהו שדקדק הקב"ה לומר: "אעשה לו עזר כנגדו" – דוקא "עזר" – שתעזור להכין לבעלה את כל צרכיו – גם מה שלא בקש ממנה. מעתה יתבאר גדל פונתו הטובה של העבד הנאמן, אליעזר, שעשה מבחן, כדי לדעת אם מצא את הזיווג הנכון ליצחק, כפי שכתוב: "והיה הנער (ה) אשר אמר אליה הטי נא כדך ואשתה ואמרה שתה וגם גמליך אשקה אתה הכחת לעבדך ליצחק ובה אדע פי עשית חסד עם אדני". שכן, היות ותכלית הבריאה היא שהאשה תהיה "עזר" לבעלה, למלא את רצונו גם מה שלא בקש ממנה, עשה אליעזר מבחן לרבקה – לבקש ממנה מים, לראות האם תתן לו מים, וגם תוסיף לתת מים לגמליו, מה שלא בקש, שאז "אתה הכחת לעבדך ליצחק", היא האשה הפשרה שעושה את רצון בעלה, וראויה ליצחק. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) "גדול העונה 'אמן' יותר מן המברך"

ידוע מה שאמרו חז"ל: "גדול העונה 'אמן' יותר מן המברך". ומדוע? אלא, כדי שתתקיים ברכה צריכים שני עדים. ולכן, הראשון שמברך מעיד שהקב"ה הוא מקור כל הברכות ("ברוך אתה ה'"), וכאשר בא השני ועונה "אמן", הוא מקים בכך את העדות, ומסכים לדברי המברך, ולכן כל הברכות וההשפעות יורדות בזכות ענית ה"אמן".

וכתב רבנו בחיי זצ"ל, שהנזוהר לענות "אמן" אחר ברכה ששמע, הרי הוא מכבד את ה' יתברך, ועליו אומר הקב"ה: "כי מכבדי אכבד". דהינו הקב"ה אומר, אתה כבדת אותי בענית "אמן", אף אני אכבד אותך. וכל מי שאינו נזהר בענין ה"אמן", הרי הוא מבזה את ה' יתברך, ועליו אומר המשך הפסוק "ובזי יקלו" – ומורידים אותו למדור האחרון בגיהנום.

לסיכום, ראוי להוסיף, שבהסכמה לספר "נוטרי אמן" מובא, שהגאון בעל "שבט הלוי" ספר, שרבו, המהר"ם שפירא זצ"ל, ראש ישיבת "חכמי לובלין", ספר לו שהרב לוי ברוינדא אמר: "כל היצר הרע שבעולם אני יכול להביין! אבל, יצר הרע לדבר באמצע קדיש וחזרת הש"ץ, שאז לא עונים 'אמן', את זה איני יכול להביין!!!". "ויען לבן ובתואל ויאמרו מה יצא הדבר" (כד' נ')

(אמר רב משום רבי ראובן בן אצטרובילי: (ידוע לנו) מן התורה ומן הנביאים ומן הפתובים (ש)מה' אשה לאיש (=הקב"ה מזוג זיווגים), ומן התורה, שכתוב: "ויען לבן ובתואל ויאמרו: מה יצא הדבר"). את הסיפור הפא שמע הגאון רבי אהרן ביאליסטוצקי זצ"ל ממךרן בעל ה"חפץ חיים": מנהג יפה היה באחת הקהילות, שמדי שבת, לפני תפילת ערבית של מוצאי שבת קדש, היו מתכנסים לאמירת תהילים בבית הכנסת. והנה, באחת השבתות נכנס יהודי אורח לבית הכנסת, ומבטיו נתפסו באחת מפנינות בית הכנסת: יהודי אחד עמד שם בפניה, וקרא תהילים בהתרגשות עצומה! תפילתו הייתה שונה משל שאר המתפללים. הוא קרא את התהילים בדבקות עצומה ובהתרגשות עזה, אשר הדביקו והלהיבו את השומעים. האורח נשבה בקסם אמירת התהילים, ונסחף אחריו, וגם החל לקרוא תהילים בדבקות עילאית. בשלהבת קדש נשאו שניהם תפילה מעמק הלב, כל אחד על צרותיו ועניניו. לאחר סיום תפילת ערבית, פנה האורח אל היהודי המתפלל, שהלהיבו לאמירת התהילים, והתענגו בשלומם ובצרותיו. "ניכר היה מתוך תפילתך כי משהו עובר עליך" - פנה האורח - "אולי אוכל לעזור לך?". המתפלל, שהיה כבר על סף יאוש, שתף את בן שיחו בצרותיו: "יש לי בת שפבר הגיעה לפרקה, ואין בידי כסף להוצאות נישואיה. בשבת קדש, כאשר יושבים אנו, כל בני המשפחה סביב השלחן, זועקת צרתה של בתי מול עיני, ולבי נשבר בקרבי, כי אין בידי להושיע", בפה האיש את מר גורלו. "הדבר היחיד שעוד נותר לי לעשות למענה" - סיים המתפלל את דבריו - "הוא להתפלל לקודשא בריך הוא, שישלח מזור למכאובנו". כאשר שמע האורח את דבריו, ניצוץ נדלק בעיניו: "שמע ידי, יש לי בן ירא שמים ובעל מידות טובות. גם אני חסר-כל, ואין בידי כסף להוצאות נישואיו. הבה נשדך את בתך עם בני, ובכך נביא ישועה לצרת שנינו".

סיים ה"חפץ חיים" את סיפורו בהתרגשות. תפילת האבות לא שבה ריקם, אלא, היא עוד פעלה מעל ומעבר לבקשות. השידוך יצא אל הפועל, הברך והבת נשאו, ונולדו להם ארבעה בנים, שפארו את עולם התורה בתורתם, והלא המה: רבי יהודה הכהן זצ"ל, בעל "קונטרס הספיקות", רבי חיים הכהן זצ"ל, רבי אריה ליב הכהן קלר זצ"ל, בעל "קצות החשן", ה"אבני מילואים" וה"שב שמעתתא", ורבי מרדכי זצ"ל, רבה של העיר חודרוב. שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:11

bnei-zion.com

פְּרִשְׁת הַשָּׁבוּעַ: חַיֵּי שָׂרָה

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:20 ר"ת 17:45

עַרְשׂוֹן כַּא' חֶשְׁוֹן תַּשַּׁע"ח (10.11.17)

הַפְּטָרָה: "וְהַמְלִיךְ דָּוִד" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיְבָרְכוּ אֶת רַבְּקָה וַיֹּאמְרוּ לָהּ אַחֲתָנוּ אַתְּ הִי לְאַלְפֵי רַבְּבָה"

אֶחָד מִמְּנֵהֵי יִשְׂרָאֵל הוּא, שְׁלֹפְנֵי הַפְּנִיסָה לַחֹפֶה, הוֹלֵךְ הַחֲתָן לְרֵאוֹת אֶת הַכֶּלֶה, כְּדֵי לְקַיֵּם אֶת מֵאֲמַר חו"ל בְּגִמְרָא (קִידוּשֵׁין מֵא'): "אֲסוּר לְאָדָם שֶׁיִּקְדֵּשׁ אֶת הָאִשָּׁה, עַד שִׁירְאָנָה". וְאַחֵר—כִּף מְכַסִּים אֶת פְּנֵי הַכֶּלֶה בְּצַעֲיָהּ, וּבִעֵת שֶׁמְכַסִּים אֶת פְּנֵיהָ, מְבָרְכִים אֶת הַכֶּלֶה בְּבִרְכָה שֶׁבִּרְכוּ לָכֵן וּבְנֵי בֵיתוֹ אֶת רַבְּקָה: "אַחֲתָנוּ אַתְּ הִי לְאַלְפֵי רַבְּבָה" (=שׁוֹרְעָךְ יִפְרוֹץ וַיִּרְבֶּה לְאַלְפֵי רַבְּבוֹת).

וְזֹאת, כִּפִּי שֶׁמְצַאנוּ בְּסִפֵּר "מֵאִיר עֵינֵי חַכְמִים" לַהֲרַה"ק מֵאִיר אב"ד קָאָרְסְטְשׁוּב זִיע"א (שְׁכַתב בְּשֵׁם הַשְּׂפָאֵלֶרזִיידע זִיע"א דף רפז): "שְׁמַעְתִּי בְּשֵׁם הַזְּקֵן הַיִּשִּׁישׁ הַצַּדִּיק הַרַב ר' לֵיב מְבַרְסֶלֶב זִלְלָה"ה, שֶׁיֹּאמֵר בְּשַׁעַת לְקִיחַת הַדְּעֻקָּתוֹ (=הַכִּיסוּי) עַל רֹאשׁ הַכֶּלֶה, (אֶת) הַפְּסוּק: 'אַחֲתָנוּ אַתְּ הִי לְאַלְפֵי רַבְּבָה'. וְנִכּוֹן מֵאֵד (מְנַהֵג זֶה) לְפִי עֲנִיּוֹת דַּעְתִּי, וַיֵּשׁ בּוֹ סוּד גְּדוֹל". הִנֵּה, מִבּוֹאֵר מִכָּאן, כִּי מְכַסִּים אֶת פְּנֵי הַכֶּלֶה לְפָנֵי הַחֹפֶה כְּדֵי לְעוֹרֵר אֶת קְדוּשַׁת רַבְּקָה אִמְנוּ, שֶׁכִּסְתָהּ אֶת פְּנֵיהָ (לְפָנֵי נִישׁוּאָיָהּ), כַּאֲשֶׁר רֵאתָ אֶת יִצְחָק אֲבִינוּ בֵּא לְקָרְאָתָהּ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (בְּרֵאשִׁית כד', סה'): "וְתִשָּׂא רַבְּקָה אֶת עֵינֶיהָ וְתֵרָא אֶת יִצְחָק...וְתִקַּח הַצַּעֲיָה וְתִתְכַסֵּי". לָכֵן, כְּדֵי לְעוֹרֵר אֶת קְדוּשַׁת רַבְּקָה אִמְנוּ, מְכַסִּים אֶת פְּנֵי הַכֶּלֶה,

"אַרְבַּעַה צְרִיכִין לְהוֹדוֹת, וְאֵלוֹ הֵן: יוֹרְדֵי הַיָּם, וְהוֹלְכֵי מִדְּבָרוֹת, וּמִי שֶׁהִיָּה חוֹלָה וְנִתְרַפָּא, וּמִי שֶׁהִיָּה חָבוּשׁ בְּבֵית הָאֲסוּרִים וַיִּצָּא"

יְדוּעַ מָה שֶׁאֲמָרוּ חו"ל, שֶׁאַרְבַּעַה צְרִיכִין לְהוֹדוֹת לָהּ עַל הַצִּלָּתָם. אוֹתָם אַרְבַּעַה אֵלוֹ מְנוֹ חו"ל בְּמִסְכַּת בְּרָכוֹת (נד', עב'): "אֲמַר רַב יְהוּדָה, אֲמַר רַב: אַרְבַּעַה צְרִיכִין לְהוֹדוֹת, וְאֵלוֹ הֵן: יוֹרְדֵי הַיָּם, וְהוֹלְכֵי מִדְּבָרוֹת, וּמִי שֶׁהִיָּה חוֹלָה וְנִתְרַפָּא, וּמִי שֶׁהִיָּה חָבוּשׁ בְּבֵית הָאֲסוּרִים וַיִּצָּא". (וְסִימָנָם "וְכָל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סְלָה", "חַיִּים" רֵאשִׁי תִיבוֹת חוֹלָה, יִסוּרִים, יָם, מְדַבֵּר). וְכִיִּצֵּד צְרִיכִים הֵם לְהוֹדוֹת לָהּ עַל הַצִּלָּתָם?

אֵלָּא, צְרִיכִים הֵם לְבָרֵךְ בְּמִנְיָן אֶת הַבְּרָכָה: "בְּרוּךְ אַתָּה ה', אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הַגּוֹמֵל לְחַיִּיבִים טוֹבוֹת, שֶׁגִּמְלָנִי כָּל טוֹב".

רְמַז נָאָה לְבִרְכַת הַגּוֹמֵל וְהַלְכוּתִיָּה כְּתַב הַגָּאוֹן רַבֵּי רַחֲמִים מְאֻזוּ מְגִרְבָּא, בְּסִפְרוֹ "כֶּסֶף רַחֲמִים", עַל הַכְּתוּב בַּפְּרָשָׁה: "וַיְבָרֵךְ הַגְּמָלִים מִחוּץ לְעִיר אֶל בְּאֵר הַמַּיִם לְעֵת עָרֵב לְעֵת צֵאת הַשָּׁאֲבֹת".

דְּהִינּוּ, "וַיְבָרֵךְ הַגְּמָלִים", מִי הֵם הָאֲרַבְעָה שֶׁצְרִיכִים לְבָרֵךְ בְּרַכַת הַגּוֹמֵל? הַתְּשׁוּבָה רְמוּזָה בְּהַמְשָׁךְ הַכְּתוּב: "מִחוּץ לְעִיר" – הַהוֹלֵךְ בְּמִדְּבַר מִחוּץ לְעִיר. "אֶל בְּאֵר הַמַּיִם" – הַעוֹבֵר בְּסִפְיָנָה עַל גְּבֵי הַמַּיִם. "לְעֵת עָרֵב" – חוֹלָה שֶׁעֲמַד בְּשַׁעֲרֵי מוֹת, בְּעָרֵב יָמִיו, וְהִתְרַפָּא. "לְעֵת צֵאת" – הַיּוֹצֵא מִבֵּית הָאֲסוּרִים. אֵלוֹ הָאֲרַבְעָה שֶׁאֲמָרוּ חו"ל שֶׁצְרִיכִים לְהוֹדוֹת בְּבִרְכַת הַגּוֹמֵל". וְתִיבַת "הַשָּׁאֲבֹת" מְרַמֶּזֶת לְזִמְן הַרְאוּי לְאִמִּירַת בְּרָכָה זוֹ. שְׁכֵן, "הַשָּׁאֲבֹת" רֵאשִׁי תִיבוֹת: הַטּוֹב שֶׁיְבָרֵךְ אַחֵר בְּרָכוֹת הַתּוֹרָה.

"אִם נָא מְצַאֲתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ (ה') " (עֲנִית "אֲמֵן" – סִגְלָה לְנִשְׂאֵיאוֹת חֵן)

בְּסִפֵּר "תְּפִאֲרַת אַבוֹת" (פְּרִשְׁת "כִּי תִשָּׂא"), מוֹבָא, עַל הַכְּתוּב "אִם נָא מְצַאֲתִי" – רֵאשִׁי תִבוֹת "אֲמֵן". מִכָּאן, שֶׁהַמְקַפֵּיד עַל עֲנִית "אֲמֵן" – זוֹכֵה לְנִשְׂאֵיאוֹת חֵן בְּעֵינֵי ה' יִתְבָּרַךְ, וְתִפְּלָתוֹ נִשְׁמַעַת בְּשָׁמַיִם. (כִּפִּי שְׁמוּבָא בְּזֶהֱרַק הַקְּדוּשׁ (וַיִּלֶּךְ רַפְה', ב'), שֶׁבְּזִכּוֹת עֲנִית "אֲמֵן" מִתְקַבְּלוֹת תְּפִלוֹתֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

"וַיִּקָּם שְׂדֵה עֶפְרוֹן אֲשֶׁר בְּמִכְפֶּלֶה"

חו"ל מְסַפְּרִים (עַל-פִּי סוּטָה יג', א'), שֶׁבִּעֵת שֶׁהִגִּיעוּ הַשְּׁבֻטִים עִם אַרְוֹנוֹ שֶׁל יַעֲקֹב לְמַעְרַת הַמִּכְפֶּלֶה, שָׁמַע עַל-כִּף

עשו הרשע, ומיד נטל עמו מהר שעיר לגיונים (=חילים) הרבה, ובא לחברון כדי לעכב את הקבורה של יעקב.⁶
אמר עשו לשבטים: קרית ארבע היא של ארבע זוגות: אדם ותוה, אברהם ושרה, יצחק ורבקה, ויעקב קבר את
לאה בחלקו. לכן, המקום היחידי שנשארו הוא שלי. אמרו לו: והלא מכרת את חלקך ליעקב. אמר להם עשו: רק
את חלק הבכורה מכרתי. כלום (=האם) מכרתי גם את החלק הפשוט (=מקום הקבורה)? אמרו לו: גם את זה מכרת.
אמר להם: הראו לי שטר מכירה. אמרו לו: השטר בארץ מצרים, ומי ילך עתה להביאו? לבסוף, החליטו לשלוח
את נפתלי, שהוא קל רגלים לרוץ כאילה, שנאמר: "נפתלי אילה שלחה הנתן אמרי שפר". היה שם חשים, בנו
של דן, שפברו אזניו, ולא שמע פראוי. אמר לאחיו: מה הדבר הזה שמתנפחים עליו? אמרו לו: זה (=עשו) מעכב
את הקבורה, עד שיחזור נפתלי ממצרים. אמר להם חשים בן דן: עד שיבוא השטר ממצרים יהא אבא מוטל
בבזיון...? נטל שבט (=מקל) בידו, והכה את עשו בראשו... אותה שעה פתח יעקב את עיניו ושחק. והיה ראשו
של עשו מתגלגל והולך, עד שנכנס לתוך מערת המכפלה, ונח בחיקו של יצחק. אותה שעה נתקמה נבואתה
של רבקה, שאמרה: "למה אשכל גם שניכם יום אחד?" – שניהם, יעקב ועשו, נקברו ביום אחד (=באותו היום)...
ועל-כך רמז הכתוב בפרשה: "ויקם שדה עפרון אשר במכפלה", ראשי תיבות "עשו", והתיבה "אשר" היא
אותיות "ראש" – לומר לנו, שראשו של עשו הרשע עתיד להקבר במערת המכפלה.

"ויען לבן ובתואל ויאמרו מה יצא הדבר"

הרב משה פרידמן מספר על פוסק גדול (שחפץ להישאר בעילום שם), תלמיד חכם עצום, ששלט בכל
התורה, ומכל העולם שאלו אותו שאלות הלכתיות.
אולם, כשהיה אותו פוסק כותב תשובה הלכתית, היה חותם בכתומה מוזרה בשולים - "אני העלוב" -
ולאחריה הוסיף את שמו. אנשים לא הבינו על מה ולמה הוא כותב כך על עצמו ("העלוב"), עד שאחד
מראשי הישיבות ספר להם כך:

לאותו פוסק, גדול הדור, היה סבא, שהיה יהודי גביר עשיר מאד, והיה סוחר בחיך גדול בטקסטיל,
כותנה משובחת. רוזנים, דוכסים ואנשים עשירים באו איתו בקשרי מסחר. לאותו יהודי היתה בת
מוצלחת, יפת מראה, חכמה ופקחית, מוכשרת מאד, שעזרה לאביה בעסקיו, ונהלה את חשבונותיו.
וכשהיה נוסע לעיר אחרת, היא מלאה את מקומו...

והיו הרבה מקנאים לה, ומדברים עליה. וכשמדברים אז מדברים... והוציאו עליה שם רע, שלא יכול
להיות שהיא פל-כך זפה ומוכשרת, והיא עובדת מול הגויים, לא יכול להיות שהיא נשארה נקייה.
כשהגיע זמן השידוכין, הגיעו אליה ההצעות הכי טובות. לאחר שבררו עליה, כל ההצעות ירדו מהפרק,
ונדחו על הסף, בגלל השם הרע שהוציאו עליה.

הבחורה התבגרה, והוריה התחילו לחשוש, אם בכלל תקים משפחה...

אביה, שהיה אכול וכאוב לב, בקש יום אחד לדבר איתה, והסתגר איתה בחדרה ודבר ללבה, וכך אמר
לה: "איכפת לי שתדעי, שמה שאני אומר לך ואציע לך, מותר לך להגיד לא!"

אולם, אני לא יודע איך לגשת לזה...". היא בכתה ואמרה: "אבא! אתה אבא שלי! אתה יכול לדבר...".
האב אמר לה: "אבל חשוב לי, שאם את חושבת לא, אז תגידי לי... רציתי להציע לך, בגלל המצב את
שמעון שמיסר...". (שמעון היה בחור מבוגר, בן מאומץ של העגלון, שאמץ אותו לאחר שהוריו נפטרו.
הוא היה בחור ריק, בור ועם הארץ, לא ידע קרוא וכתוב, פשוט לא ידע כלום).
"מה דעתך?", שאל אבא בכאב.

הבת החלה לבכות, זה פשוט שבר אותה... "אבא!" - זעקה - "זה מה שאני שוה???"

אולם, לאחר שחשבה כמה רגעים, אמרה לאביה: "אם זה המצב - אני מוכנה..."

מיד הלך האבא לעגלון, ואמר לו: "הבת שלי מוכנה לשמוע רעיון שידוך עם שמעון, הבן שלך!"

העגלון לא התביש, ואמר: "אני צריך לחשוב!". לאחר מספר ימים, העגלון חזר, והסכים לשידוך - לחתן
את שמעון, בנו המאומץ, עם הבת הצדקת.

לפני החתונה, הרימה הבת את עיניה לבורא עולם, ובכתה בתפילה: "ריבוננו של עולם!!! אתה יודע שאני
כשרה ונקיה! אתה יודע שסתם העלילו עלי, והוציאו עלי שם רע! אתה יודע, ריבוננו של עולם, שאני
טהורה! אבל, אם לא זכיתי לבעל תלמיד חכם, לפחות שאזכה לבנים תלמידי חכמים!"

ואכן, בורא עולם שמע לתפילותיה, ואותה בת ישראל זכתה לשני בנים: האחד היה מגדולי ראשי
הישיבות הגדולות באירופה, והשני זה אותו פוסק אדיר, שהיה חותם את שמו: "העלוב".

אותו פוסק היה חותם תמיד "אני העלוב" - כדי להודיע, ולפרסם, שכל התורה שלו, כל מה שזכה - היה
בזכות אמו הצדקנית...

שַׁבַּת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

”וְנִלְחַמוּ אִלַּיִךְ וְלֹא יוּכְלוּ לָךְ כִּי אַתָּךְ אֲנִי נֶאֱמַר ה' לְהַצִּילְךָ” (ירמיה א' יט')

בס"ד

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:11

bnei-zion.com

פְּרִשַׁת הַשְּׁבוּעַ: חַיֵּי שָׂרָה

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:20 ר"ת 17:45

עַרְשׂוֹת קַ"כָּ חֶשְׁוֹן תַּשַּׁע"ח (10.11.17)

הַפְּטָרָה: "וְהַמְּלֶכֶךְ דָּוִד" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיִּקָּם אַבְרָהָם מֵעַל פְּנֵי מֵתוֹ וַיְדַבֵּר אֶל בְּנֵי חַת לֵאמֹר... תָּנוּ לִי אַחֲזוֹת קָבֵר עִמָּכֶם וְאֶקְבְּרָה מֵתִי מִלְּפָנַי"

בספר "תפארת יהונתן" להגה"ק רבי יהונתן איבשיץ זיע"א מפורש, שבמערת המכפלה נקברו רק הצדיקים שנפטרו במיתת נשיקה, ולא מתו על-ידי מלאך המות.

לפי זה, כיון שאברהם אבינו בקש לקבור את שרה במערת המכפלה, משמע שידיע ששרה נפטרה במיתת נשיקה, ולא על-ידי מלאך המות.

וצריך להבין זאת. שכן, מנין ידע אברהם דבר זה, ששרה נפטרה במיתת נשיקה?

תחילה, נקדים מה שמבואר בגמרא (ע"ז כ'): "אמרו עליו, על מלאך המות, שכלו מלא עינים, (ו)בשעת פטירתו של חולה, עומד (מלאך המות) מעל מראשותיו (של החולה), וחרבו שלופה בידו, וטיפה של מרה תלויה בו (=על החרב). כיון ש(ה)חולה רואה אותו (=את מלאך המות, שהוא מלא עינים), מזדעזע ופוחת את פיו, וזורקה (=זורק מלאך המות את הטיפה המרה) לתוך פיו (של החולה). ממנה מת (החולה), ממנה מסריח, (ו)ממנה פניו מוריקות."

מעשה יש לומר, שאברהם אבינו הסתפל בפניה של שרה לאחר פטירתה, וראה שפניה מאירות, ואינן מוריקות כשאר המתים. ומכאן הבין, ששרה נפטרה במיתת נשיקה, ולא על-ידי הטיפות של מלאך המות.

וזהו פירוש הפתוב: "ויקם אברהם מעל פני מתו" – התבונן בפניה של שרה, וראה שלא מתה על-ידי מלאך המות. ומכאן הבין, שהיא ראויה להיקבר במערת המכפלה. ולכן "וידבר אל בני חת לאמר גר ותושב אנכי עמכם תנו לי אחזות קבר עמכם ואקברה מתי מלפני".

ועתה, בא וראה שפירוש זה מתקשר להפליא עם דברי הוהר החדש (תיקונים קלט'): "תמת שרה בקרית ארבע הוא חברון, דלא מיתת האי צדקת על-ידי נחש, אלא נפקת רוחא דילה בקריאת "שמע" בארבע אתון" (=שלא מתה שרה הצדקת על-ידי הנחש/מלאך המות. אלא, יצאה נשמתה בקריאת "שמע", בארבע התיבות – ה' אלקיננו ה' אהד"). וזוהי "מיתת נשיקה", כפי שכתוב בשיר השירים (ה', ו'): "נפשי יצאה בדברו" – מגדל דבקות נפשה בה' יתברך, יצאה נשמתה "בדברו" – בקריאת "שמע".

על-פי האמור, יאיר לנו להבין את הפתוב: "ויבא אברהם לספד לשרה ולבכתה". וכתב "בעל הטורים": "ולבכתה" – כ"ף קטנה, שלא בכה, אלא מעט...".

ולפי האמור יש לומר, שהטעם שבכה אברהם אבינו מעט, כי הבין ששרה תקנה את כל מה שהיתה צריכה לתקן בחייה בעולם הזה. שכן, אחד הטעמים שבוכים על המת הוא כיון שנסתלק מהעולם הזה, עוד בטרם הצליח לתקן כל מה שהיה צריך לתקן. אולם, שרה אמנו, שלא מתה על-ידי מלאך המות, אלא על-ידי מיתת נשיקה, הרי מוכח מכאן, שכבר תקנה הכל בחיי חיותה, עד שמלאך המות לא יכול היה לשלוט בה. ולכן, ויבא אברהם לספד לשרה, ההספד היה על האבידה הגדולה של שרה הצדקנית, שאבד הדור. אולם, "ולבכתה" – הכ"ף הקטנה רומזת, שלא בכה אלא רק מעט, שכן, כבר תקנה שרה את הכל בחייה.

והנה, ענין זה של הטיפה המרה שזורק מלאך המות לתוך פה האדם (בשעת פטירתו) מורכבת בעצם משלש טיפות, כשכל טיפה יש תפקיד מיוחד: מטיפה אחת מת האדם, מהטיפה השניה הוא מסריח, ומהטיפה השלישית פניו מוריקות, וכפי שאומרת הגמרא: "ממנה מת, ממנה מסריח, (ו)ממנה פניו מוריקות".

מוסיף ה"פנים יפות", ראוי לדעת ש-ג' טיפות אלו אינן של מלאך המות, אלא נתהוו ונוצרו על-ידי האדם עצמו, כאשר הוא נמשך ודבק בימי חייו ב-ג' המידות הרעות: הקנאה והתאוה והכבוד. ולכן, בהגיע עת מיתת האדם מאכיל מלאך המות את האדם את ג' הטיפות הללו, שנוצרו ונתהוו כאמור על-ידי האדם עצמו, ומטיפות

אלו הוא **מת**, מהן **מסריח** ומהן **פניו מוריקות**.

והנה, אומר ה"פנים יפות", כְּאִשֶּׁר נִתְבוֹנֵן בְּחֹטֵא עֵץ הַדַּעַת נִרְאָה, שֶׁהַנְּחֹשׁ בְּעוֹרְמָתוֹ עוֹרֵר בְּחוּה אֶת ג' הַמִּידוֹת הָרְעוֹת הַלְלוּ – **הַקְּנָאָה וְהַתְּאֹוָה וְהַכְּבוֹד** – וְעַל-יְדֵי כֶּךָ הַפִּילֵם בְּרִשְׁתּוֹ.

הַנְּחֹשׁ, אֶת מִידַת הַקְּנָאָה עוֹרֵר הַנְּחֹשׁ כְּאִשֶּׁר אָמַר לָהֶם "כִּי בְיוֹם אֲכַלְכֶּם מִמֶּנּוּ (מֵעֵץ הַדַּעַת)...וְהֵייתֶם כְּאֱלֹהִים", כְּדֵי שִׁיקְנָאוּ בְּאֱלֹקִים וְיִרְצוּ לִהְיוֹת כְּמוֹהוּ. אֶת מִידַת הַתְּאֹוָה לְאִכּוֹל מִהַעֵץ עוֹרֵר הַנְּחֹשׁ כְּאִשֶּׁר הִפְנָה אֶת תְּשׁוּמַת-לִבָּם לְעֵץ הַדַּעַת, עַד ש"וּתְרָא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמַאֲכָל וְכִי תְאֹוָה הוּא לְעֵינַיִם". וְאֶת מִידַת הַכְּבוֹד עוֹרֵר הַנְּחֹשׁ כְּאִשֶּׁר אָמַר לָהֶם "כִּי יֵדַע אֱלֹהִים כִּי בְיוֹם אֲכַלְכֶּם מִמֶּנּוּ וְנִפְקַחוּ עֵינֵיכֶם וְהֵייתֶם כְּאֱלֹהִים יִדְעֵי טוֹב וְרָע", כְּדֵי שִׁירְדְּפוּ אַחֲרֵי הַכְּבוֹד לִהְיוֹת כְּאֱלֹקִים יוֹדְעֵי טוֹב וְרָע.

לְפִי זֶה, אֹמֵר ה"פְּנִים יְפוֹת" נִמְצָא, שְׁאֵם אָדָם וְחוּה הָיוּ מִתְגַּבְּרִים עַל פִּיתוּיֵי הַנְּחֹשׁ, וְלֹא הָיוּ נִמְשָׁכִים אַחֲרֵי הַקְּנָאָה וְהַתְּאֹוָה וְהַכְּבוֹד, כִּי אִזּוֹ לֹא הָיוּ מִתְהוּיִם וְנוֹצְרִים ג' הַטִּיפוֹת שֶׁבָּהֶן מִמִּית מְלֶאֶךְ הַמוֹת אֶת הָאָדָם, וּמִמִּילָא הָיָה הָאָדָם חַי לְנֶצַח בְּגֵן-עֵדֶן.

וְלִכֵּן, קוֹדֵם חֹטֵא עֵץ הַדַּעַת הִזְהִיר הַקַּב"ה אֶת הָאָדָם הָרִאשׁוֹן, וְאָמַר לוֹ: "וּמֵעַץ הַדַּעַת טוֹב וְרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ כִּי בְיוֹם אֲכַלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת", דְּהֵינּוּ, כִּי בְיוֹם שֶׁתֹּאכַל מֵעֵץ הַדַּעַת תִּמְשַׁךְ אַחֲרֵי הַקְּנָאָה וְהַתְּאֹוָה וְהַכְּבוֹד, וְאִזּוֹ מוֹת תָּמוּת, כִּי יִתְהוּוּ מִשְׁלֹשׁ מִידוֹת רְעוֹת אֵלּוּ ג' טִיפוֹת שֶׁבָּהֶן מִמִּית מְלֶאֶךְ הַמוֹת אֶת הָאָדָם. וְרִמּוֹז לּוֹ הַקַּב"ה שֶׁבְיוֹם הַמִּיתָה יֵאָכֵל אוֹתוֹ מְלֶאֶךְ הַמוֹת ג' טִיפוֹת אֵלּוּ, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב: "כִּי בְיוֹם אֲכַלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת". דְּהֵינּוּ, בְּאוֹתוֹ יוֹם שֶׁתֹּאכַל וְתִבְלַע אֶת ג' הַטִּיפוֹת שֶׁל מְלֶאֶךְ הַמוֹת שֶׁנִּתְהוּוּ מֵהַקְּנָאָה וְהַתְּאֹוָה וְהַכְּבוֹד, מוֹת תָּמוּת.

עַל-כֵּן, אֹמֵר ה"פְּנִים יְפוֹת", כְּנִגְדֵי ג' הַמִּידוֹת הָרְעוֹת, הַקְּנָאָה וְהַתְּאֹוָה וְהַכְּבוֹד, שֶׁהִפִּיל בָּהֶן אֶת אָדָם וְחוּה, נִעְנָשׁ הַנְּחֹשׁ ב-ג' עוֹנָשִׁים, שֶׁהֵם כְּנִגְדָם: כְּנִגְדֵי זֶה שֶׁעוֹרֵר בְּאָדָם וְחוּה אֶת קְלִיפַת הַכְּבוֹד נִעְנָשׁ הַנְּחֹשׁ בְּקִלְלָה "עַל גַּחְנֹךְ תִּלְךְ", וּפִרַשׁ רש"י: "רְגֵלִים הָיוּ לוֹ וְנִקְצְצוּ", שְׁכֵן, קִיצוּץ הַקוֹמָה הוּא עֲנִין שֶׁל הַשְּׁפֵלַת הַכְּבוֹד. וְכְנִגְדֵי קְלִיפַת הַתְּאֹוָה שֶׁעוֹרֵר בָּהֶם נִתְקַלַּל הַנְּחֹשׁ "וְעַפְרָ תֹאכַל כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ" – דְּהֵינּוּ, שְׁלֹא יִרְגִישׁ שׁוֹם הַנָּאָה וְתְאֹוָה בְּשׁוֹם מַאֲכָל, כִּי בְכָל דְבַר יִרְגִישׁ הוּא טַעַם עֶפֶר.

וְכְנִגְדֵי קְלִיפַת הַקְּנָאָה (עַל שֶׁהַתְּקַנָּא הַנְּחֹשׁ בְּאָדָם וְחוּה) נִתְקַלַּל הַנְּחֹשׁ: "וְאֵיכָה אֲשִׁית בֵּינְךָ וּבֵין הָאִשָּׁה וּבֵין זֶרְעֶךָ וּבֵין זֶרְעָה", שְׁעַל-יְדֵי שֶׁתְּהִיָּה הַשְּׁנָאָה בֵּין הָאָדָם וְהַנְּחֹשׁ שׁוֹב לֹא שִׁיךְ שִׁיתְקַנָּאוּ זֶה בְּזוֹה.

וְצָרִיךְ לְדַעַת, ש-ג' מִידוֹת אֵלּוּ, הַקְּנָאָה וְהַתְּאֹוָה וְהַכְּבוֹד, הֵן כְּנִגְדֵי שְׁלֹשׁ הַעֲבִירוֹת הַחֲמוּרוֹת שֶׁבְּתוֹרָה: **עֲבוּדָה זָרָה**, **גִּילּוּי עֲרִיוֹת**, וְ**שְׁפִיכוֹת דָּמִים**. הַנְּחֹשׁ, עֲבוּדָה זָרָה הִיא כְּנִגְדֵי הַכְּבוֹד כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חז"ל: "כָּל הַמִּתְגַּאָּה כְּאֵילוֹ עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה". גִּילּוּי עֲרִיוֹת הוּא כְּנִגְדֵי קְלִיפַת הַתְּאֹוָה, וְשְׁפִיכוֹת דָּמִים הוּא כְּנִגְדֵי קְלִיפַת הַקְּנָאָה שֶׁגוֹרְמַת לְשְׁפִיכוֹת דָּמִים.

וְלִכֵּן, כְּאִשֶּׁר חֹטֵא אָדָם הָרִאשׁוֹן, בְּאוֹכְלוֹ מֵעֵץ הַדַּעַת, הָיָה זֶה מֵעֵין פָּגָם שֶׁל שְׁלֹשׁ הַעֲבִירוֹת הַחֲמוּרוֹת הַלְלוּ: **עֲבוּדָה זָרָה**, **גִּילּוּי עֲרִיוֹת**, וְ**שְׁפִיכוֹת דָּמִים**.

(כְּדֵי לְתַקֵּן ג' עֲבִירוֹת אֵלּוּ נִתְגַּלְגַּל אָדָם רִאשׁוֹן בְּתוֹךְ הָאֲבוֹת הַקְּדוּשִׁים, אַבְרָהָם, יִצְחָק וְיַעֲקֹב, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב בְּתִיקוּנֵי הוֹרֵר (דף קט'): "בְּתִלְתָּ אֲבֵהֶן תִּמְנַחֵת אָדָם בְּתִלְתָּ גִלְגוּלִין" (=בְּשֹׁלֵשׁ הָאֲבוֹת הַתְּגַלְגַּל אָדָם הָרִאשׁוֹן, וּבְשֹׁלֵשׁ גִּלְגוּלִים), וְהֵם אֵלֶּה שֶׁתְּקַנּוּ אֶת חֹטְאוֹ בְּשֹׁלֵשׁ הַעֲבִירוֹת הַחֲמוּרוֹת הַלְלוּ: אַבְרָהָם אֲבִינוּ תִקַּן אֶת פָּגָם הַעֲבוּדָה הַזָּרָה שֶׁל אָדָם הָרִאשׁוֹן, וְלִכֵּן שָׁבַר אֶת כָּל צִלְמֵי הַעֲבוּדָה זָרָה שֶׁל תְּרַח אֲבִיו, וּפְרָסָם בְּעוֹלָם שֶׁהַקַּב"ה הוּא אֵלּוֹךְ יְחִיד, וְאִין מִמֶּשׁ בְּעֲבוּדָה זָרָה. וְכֵן מָסַר אֶת נַפְשׁוֹ עַל-כֶּךָ בְּאוֹר כְּשָׂדִים, כְּשֶׁהוֹשִׁילָךְ עַל-יְדֵי נִמְרוֹד לְכַבֵּשׁן הָאֵשׁ, לְמַעַן הָאֲמוּנָה הַטְּהוּרָה בַּה' יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא אֵל אֱמֶת. יִצְחָק אֲבִינוּ תִקַּן אֶת פָּגָם שְׁפִיכוֹת הַדָּמִים, כְּאִשֶּׁר הָיָה מוֹכֵן לִהְיוֹת קָרֵבֵן לַה' יִתְבָּרַךְ בְּמַעֲשֵׂה הַעֲקִידָה. וְאֵילוֹ יַעֲקֹב אֲבִינוּ תִקַּן אֶת פָּגָם גִּילּוּי עֲרִיוֹת, עַל-יְדֵי כֶּךָ שֶׁהִיָּתָה מִיָּטוֹ שְׁלֵמָה, וְכָל בְּנָיו, יב' הַשְּׁבֵטִים, הָיוּ צְדִיקֵי עֲלִיוֹן).

מֵעֵתָה, יֵאִיר לָנוּ לְהַבִּין, מְדוּעַ הִתְבוֹנֵן אַבְרָהָם אֲבִינוּ בְּפָנֶיהָ שֶׁל שָׂרָה. שְׁכֵן, אַבְרָהָם רָצָה לְהִיוֹכַח שֶׁשָׂרָה לֹא מֵתָה עַל-יְדֵי מְלֶאֶךְ הַמוֹת, לְפָנֵי שֶׁהַחֲלִיט לְקוֹבְרָה בְּמַעֲרַת הַמַּכְפֵּלָה. שֶׁהָרִי, בְּמַעֲרַת הַמַּכְפֵּלָה נִקְבְּרוּ רַק אֵלּוּ שֶׁתְּקַנּוּ אֶת חֹטֵא עֵץ הַדַּעַת שֶׁל אָדָם וְחוּה – חֹטֵא שֶׁהִיָּה כְּלוּל, כְּאִמּוֹר, מ-ג' הַמִּידוֹת הָרְעוֹת, "הַקְּנָאָה, הַתְּאֹוָה וְהַכְּבוֹד", אִשֶּׁר כְּתוּבָא מְכַךְ נִתְקַלַּל הָאָדָם "כִּי בְיוֹם אֲכַלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת" – עַל-יְדֵי שִׁיבְלַע מ-ג' הַטִּיפוֹת, וְיָמוּת מִהֵן.

וְלִכֵּן, "וַיִּקַּם אַבְרָהָם מֵעַל פְּנֵי מֵתוֹ" – כְּאִשֶּׁר רָאָה שֶׁאִין פָּנֶיהָ שֶׁל שָׂרָה מוֹרִיקוֹת, הִיָּתָה לוֹ הוֹכְחָה בְּרוּרָה שְׁלֹא

מתה על-ידי ג' הטיפות של **מלאך המות**, אלא מתה במיתת נשיקה על-ידי דביקות בה' יתברך בקריאת שמע, ומזה ידע אברהם, שמקום קבורתה אכן מתאים להיות במערת המכפלה. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"הוא ישלח מלאכו לפניך ולקחת אשה לבני משם"

ראשי התבות של הפתוב: "הוא ישלח מלאכו לפניך ולקחת", הוא "הימלו" (=91) בגימטריה צ"א (=91), בדיוק כמנין "אמן". מכאן שההקפדה על עניית אמן, סגולה היא לזכות בזוג הגון (וכמו כן "זיוג הגון" (=91) בגימטריה "אמן").

יש להוסיף על הדברים את הפתוב בספר תהלים (קכא א'): "אשא עיני אל ההרים מאין יבא עזרי", "ההרים מאין יבא" סופי תבות "אמן" בזכות ה"אמן" יבא עזרי, היא האשה שעליה נאמר "עזר כנגדו".

"ויבא אברהם לספד לשרה ולבנתה" (כג ב')

לכאורה יש לשאול, מדוע אברהם מקדים לספד לשרה, ורק לאחר-מכן לבנתה? שהרי הנוהג שבעולם הוא, שבתחילה אדם בוכה על מתו, ורק לאחר-מכן הוא מתעורר להספידו. וכך מצינו בתלמוד, שאמרו: "שלושה ימים לבכי, ושבעה למספד" - מכאן שהקדימו רבותינו את הבכי על המת, למספד עליו.

אלא, הפרוש הוא כמו שפרשנו לעיל: שרה אמנו השלימה את תיקונה בעולם הזה, שהרי כל חיייה היו חיים של תורה, מצות ומעשים טובים - במידה המרובה ביותר. אם כן, היא הולכת לחיי הנצח - לחיים האמיתיים של האדם, ולכן לא היה מקום לבכות עליה.

ולכן היה צריך אברהם לעשות פעולות שונות, כדי שיתעורר אצלו הבכי, ולכן הקדים להספיד אותה, ולספר את מעלותיה, וממילא בא לידי התרגשות ובכי, כיון שהעולם הפסיד אשה גדולה וחשובה, שהפיצה את אור האמונה בלב הבריות.

הנדבה המיוחדת של ר' יעקב רוטשילד להכנסת פלה

מעשה בחסיד וירא שמים, שישב כל הימים על התורה ועל עבודת ה', ובני-ביתו היו שרויים בעוני ובמחסור. אך עיקר דאגתו של האיש היתה נתונה לחמש בנותיו, שהגיעו לפרקן ולא היה בידו להשיאן כראוי.

שמע החסיד, שבפריז, בירת צרפת, חי נדבן מופלג מבית רוטשילד, המעניק סכומים ניכרים לצרכי הכנסת פלה (היה זה ר' יעקב רוטשילד, אבי "הנדיב הידוע"). יצא אפוא לדרך בלב פבד, ולאחר טלטולים מרובים הגיע לפריז, ופנה לבית הכנסת שבקרבת ביתו של רוטשילד.

בגמר תפילת שחרית התרוקן היכל בית הכנסת מעשרות המתפללים, ונשאר רק איש בודד, שהיה מעוטף בטלית ומעוטר בתפילין, ולמד תורה בשקידה רבה. עין גם החסיד בספר קדוש, וחכה בקצר-רוח שהאיש יסיים את תלמודו, כי סבור היה שאין הוא, אלא שמש בית הכנסת. משחלפה כמחצית השעה קם האיש ממקומו, ואז קרב אליו האורח, וסח לו את מטרת בואו לפריז, ובקשו שיראה לו את מקום מגוריו של רוטשילד.

השיב האיש לאורח: אני מכיר היטב את הבית שאתה מבקש, והנני מוכן להורות לך את הדרך אל אותו הבית. אולם, ידוע לי, שבעל-הבית אינו מקבל היום אורחים. בא אפוא אתי, ואראה לך את בית רוטשילד, ומחר בבקר תתקבל בודאי על-ידו בסבר פנים יפות. ואם שומרי הסף לא יאותו להכניסך לתוך הבית, תציג לפניהם פרטים זה שאני נותן לך, ולא יהיו לך קשיים בשעת הביקור.

למחרת, בא החסיד לבית רוטשילד. וכאשר השומרים מנעוהו מלבוא פנימה, הציג לפניהם את הכרטיס שבפידו, ומיד נפתחו לפניו דלתות הבית לרוחה, והשומרים הוליכוהו בכבוד גדול לתוך אולם רחב ידיים, ואמרו לו לחכות לנדיב. כעבור רגעים אחדים נפתחה אחת מדלתות האולם, והחסיד נדהם, כשראה לפניו את האיש שנפגש עמו יום קודם בבית הכנסת. מיד הכניסו הנדיב לחדר עבודתו, ואמר לו בלשון אפהית: כל הימים אני נוהג להעניק מטבע של מאה פרנקים לצרכי הכנסת פלה. וכיון שלך יש חמש בנות שהגיעו לפרקן, ראוי אתה למענק של חמש מאות פרנקים. אולם - הוסיף המארח, לאחר שהיה קלה - החלטתי להעניק לך אלה פרנקים נוספים, על שזיפת אותי במצוה גדולה, שלא זכיתי לקיים מעודי ועד היום הנה: הנה, ימים רבים אני מקים, בעזרת השם, מצות גמילות חסדים בממוני. אבל, לא זכיתי, משום מה, לקיים מצוה גדולה זו בגופי. אתה הנך הראשון שבקשת ממני אתמול להורות לך את הדרך לביתי, וכך עלה בידי לקיים מצות גמילות חסדים בגופי. ועל שזיפת אותי במצוה זו, הנך ראוי לתורה ולברכה כפולה ומכופלת...

כְּנִיסַת הַשָּׁבֶת: 16:11

bnei-zion.com

פְּרֻשַׁת הַשָּׁבֻעַ: חַיֵּי שָׂרָה

יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 17:20 ר"ת 17:45

עַרְשׂוֹת כַּא' חֶשְׁוֹן תַּשַּׁע"ח (10.11.17)

הַפְּטָרָה: "וְהַמֶּלֶךְ דָּוִד" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיֹּאמֶר בּוֹא בְרוּךְ ה'"

עַל דְּבָרֵי אֱלִיעֶזֶר, עֶבֶד אַבְרָהָם, "וְאָבֹא הַיּוֹם אֶל הָעֵינַן" (כד, מב), מְדִיק רַש"י: "וְאָבֹא הַיּוֹם אֶל הָעֵינַן, הַיּוֹם יֵצְאֵתִי וְהַיּוֹם בָּאתִי – מִכַּאֲן שְׁקַפְצָה לוֹ (=לְאֱלִיעֶזֶר) הָאָרֶץ. אָמַר רַבִּי אֲחָא: "יִפָּה שֵׁיחַתָּן שֶׁל עֶבְדֵי אָבוֹת לִפְנֵי הַמָּקוֹם מִתּוֹרַתְן שֶׁל בָּנִים...".

כְּדֵי לְהַשְׁכִּיל לְהַבִּין אֶת דְּבָרָיו הַעֲמוּקִים שֶׁל אֱלִיעֶזֶר, עֶבֶד אַבְרָהָם, הֵבֵא נִתְבוּנָן בְּדַמוּתוֹ הַמְּיוֹחֶדֶת שֶׁל אֱלִיעֶזֶר, הָעֶבֶד הַנֶּאֱמָן, אֲשֶׁר בּוֹ בָּחַר אַבְרָהָם אֲבִינוֹ לְשִׁלּוּחַ בְּשִׁלְיחוֹת קֹדֶשׁ לְמִצְוֹא אֲשֶׁה לְיִצְחָק בְּנוֹ. הֵנָּה, בְּגִמְרָא (יוֹמָא כח'), דְּרָשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ בְּשִׁבְחוֹ שֶׁל אֱלִיעֶזֶר: "אֱלִיעֶזֶר עֶבֶד אַבְרָהָם – זָקֵן וְיוֹשֵׁב בִּישִׁיבָה הָיָה, שְׁנֵאמַר (שם כד'): 'וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל עֶבְדוֹ זָקֵן בֵּיתוֹ הַמִּשְׁלַל בְּכָל אֲשֶׁר לוֹ'. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: שְׁמוּשֵׁל בְּתוֹרַת רַבּוֹ. (שם טו') הוּא דְמִשְׁק אֱלִיעֶזֶר'. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, שְׂדוּלָה וּמִשְׁקָה מִתּוֹרַת רַבּוֹ לְאַחֵרִים".

וּמוֹסִיף הַמְּדַרְשׁ: "וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל עֶבְדוֹ זָקֵן בֵּיתוֹ, שֶׁהִיָּה זֵיו אִיקוֹנִין שְׁלוֹ דוּמָה לוֹ (=כְּמוֹ שֶׁל אַבְרָהָם), וְהַמִּשְׁלַל בְּכָל אֲשֶׁר לוֹ – שֶׁהִיָּה שְׁלִיט בְּיִצְרוֹ כְּמוֹתוֹ (=כְּמוֹ אַבְרָהָם, שֶׁשְׁלַט בְּיִצְרוֹ)".

וְהֵנָּה, לְמִרּוֹת כָּל הַמַּעֲלוֹת שֶׁרָאִינוּ בְּאֱלִיעֶזֶר, עֶבֶד אַבְרָהָם, כְּמָה מִפְּלִיא הַדְּבָר, שֶׁכָּבֵר בְּתַחֲלִילַת הַשְּׁלִיחוֹת מְכַנֶּה אַבְרָהָם אֶת אֱלִיעֶזֶר עֶבְדוֹ "אָרוּר", מִשׁוּם שֶׁהִיָּה מִבְּנֵי כְּנָעַן, כְּפִי שְׁכַתּוּב בְּתוֹרָה: "אֵלֵי לֹא תִלָּךְ הָאִשָּׁה אַחֲרָי: וְאָמְרוּ חוּ"ל, "אֵלֵי" כְּתִיב וְלֹא "אוֹלֵי", שֶׁהָרִי בַת הַיְתֵה לְאֱלִיעֶזֶר, וְרָצָה שֶׁהִיא תִנָּשָׂא לְיִצְחָק (וְלֹכֵן כְּתוּב "אֵלֵי", וְכּוֹנֵתוֹ שֶׁל אֱלִיעֶזֶר הַיְתֵה "אֵלֵי" – אַתָּה, אַבְרָהָם, תְּבוֹא אֵלַי, כְּדֵי לְהַשִּׂיא אֶת בְּנִךְ יִצְחָק לְבַתִּי). אָמַר לוֹ אַבְרָהָם: "בְּנֵי בְרוּךְ וְאַתָּה אָרוּר, וְאִין אָרוּר מִדְּבַק בְּבְרוּךְ".

דְּהֵינּוּ, מֵאַחַר וְאֱלִיעֶזֶר הָיָה מִבְּנֵי בְּנֵי שֶׁל כְּנָעַן, שְׁנַח קָלְלוֹ, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (שם ט, כד'): "וַיִּיקֶץ נֹחַ מִיֵּינוֹ וַיַּדַּע אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה לוֹ בְּנוֹ הַקָּטָן וַיֹּאמֶר אָרוּר כְּנָעַן עֶבֶד עֶבְדִים יִהְיֶה לְאַחֵיו". וְאֵילוֹ אַבְרָהָם הָיָה בְרוּךְ, שֶׁפֶן, הָיָה מִבְּנֵי בְּנֵי שֶׁל שֵׁם בֶּן נֹחַ, שְׁזָכָה לְבִרְכַת אֲבִיו: "וַיֹּאמֶר בְרוּךְ ה' אֱלֹהֵי שֵׁם". וְלֹכֵן אָמַר אַבְרָהָם לְאֱלִיעֶזֶר: "בְּנֵי בְרוּךְ וְאַתָּה אָרוּר, וְאִין אָרוּר מִדְּבַק בְּבְרוּךְ".

אוֹלָם, אוֹמְרִים חוּ"ל, שֶׁבְּאוֹתוֹ הַיּוֹם שִׁיָּצָא אֱלִיעֶזֶר בְּשִׁלְיחוֹתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם, וְקַפְצָה לוֹ הַדְּרָךְ, וּמִיָּד הִגִּיעַ לְחָרֵן – בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם הַפֶּךָ הוּא מֵאָרוּר לְבְרוּךְ! וְכְּפִי שְׁכַתּוּב: "וַיֹּאמֶר (לְבֵן) בּוֹא בְרוּךְ ה' לְמָה תַעֲמִד בַּחוּץ וְאֲנֹכִי פְּנִיתִי הַבַּיִת וּמְקוֹם לְגַמְלִים".

וּמְבוֹאֵר בְּמְדַרְשׁ (ב"ר ס, ז): "וַיֹּאמֶר בּוֹא בְרוּךְ ה'", כְּנָעַן הוּא אֱלִיעֶזֶר, וְעַל-יְדֵי שְׁשֵׁרֶת (אֶת) אוֹתוֹ צְדִיק (=אֶת אַבְרָהָם) בְּאִמּוֹנָה, יֵצֵא מִכָּלל אָרוּר לְכָלל בְרוּךְ – יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵן עוֹשִׂין חֶסֶד עִם גְּדוּלֵיהֶן בְּיַדֵּיהֶן וּבְרַגְלֵיהֶן – עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה".

הֵנָּה, מְבוֹאֵר מִכַּאֲן, כִּי מָה שְׁאָמַר לְבֵן לְאֱלִיעֶזֶר, "בּוֹא בְרוּךְ ה'", הִיָּה פִּינּוֹן שְׁמַהֲשָׁמִים הַכְּנִיסוֹ אֶת הַדְּבָרִים בְּפִיו שֶׁל לְבֵן, שִׁיָּכְנֶה אֶת אֱלִיעֶזֶר "בְרוּךְ ה'", כְּדֵי לְגַלוֹת בְּכַף שְׁבוֹזְכוֹת זֶה שְׁמֵלֵא אֶת שְׁלִיחוֹתוֹ בְּנִאֲמָנוֹת, יֵצֵא מִכָּלל אָרוּר לְכָלל בְרוּךְ.

כְּפִי שְׁגַם כּוֹתֵב הַזֶּהר הַקְּדוּשׁ (שִׁלַח קנח, מִתּוֹרָה): "בּוֹא וּרְאֵה, אֱלִיעֶזֶר עֶבֶד אַבְרָהָם מִבְּנֵי כְּנָעַן הָיָה... וְכְנָעַן כְּתוּב עָלָיו: 'אָרוּר כְּנָעַן עֶבֶד עֶבְדִים יִהְיֶה לְאַחֵיו'. וּמִשׁוּם שֶׁהִיָּה שְׁלִיחַ נֶאֱמָן, מָה כְּתוּב בּוֹ? 'בּוֹא בְרוּךְ ה'". בְרוּךְ ה' מִמֶּשׁ! וְלֹכֵן נִכְתָּב כֶּךָ בְּתוֹרָה, מִשׁוּם שִׁיָּצָא (אֱלִיעֶזֶר) מֵאוֹתָהּ קָלְלָה וְנִתְבָּרַךְ, וְלֹא דִי שִׁיָּצָא מִמֶּנָּה, אֲלֵא שְׁנִתְבָּרַךְ בְּשִׁמוֹ שֶׁל הַקִּב"ה, וְלִמְדָנוּ, שֶׁבָּא מִלֶּאךָ וְהַכְּנִיס דְּבָר זֶה ("בּוֹא בְרוּךְ ה'") בְּפִיו שֶׁל לְבֵן".

וְרֹאוי לְהוֹסִיף פְּרָפְרַת נְאֻה עַל-פִּי מָה שְׁכַתּוּב ה' מְגַלָּה עֲמוּקוֹת" (חַיֵּי שָׂרָה, "וְיִצְחָק בָּא"): "כִּי אֱלִיעֶזֶר הָיָה עֲנָף הַחֶסֶד שְׁעָלָיו שֵׁם א"ל בְּרֵאשׁוֹ...".

דהיננו, אומר ה'מגלה עמוקות", האותיות "אל" בראש שמו של אליעזר מורות שאליעזר נדבק באברהם איש החסד, עד שהוא עצמו נהפך לאיש חסד. ונרמז הדבר בראש שמו, באותיות "אל". (פידוע, השם "אל" רמז לחסד, כמו שכתוב (תהילים נב, ג): "חסד אל כל היום").

נמצאנו למדים, שעיקר שמו של "אליעזר" הוא האותיות יעזר. אלא, שעל-ידי שהיה עבדו של אברהם, ונדבק באברהם במסירות ובנאמנות, נתוספו לו אותיות "אל" בראש שמו (ונקרא שמו אליעזר), לרמז שזכה למידת החסד.

ויש להוסיף, שאותיות "יעזר" (=287) הם בדיוק הגמטריה של "עבד עבדים יהיה לאחיו" (=287) (מה שנאמר על כנען), לרמז, שזהו תיקונו של אליעזר, להיות עבד לבניו של שם. ובזכות שעשה כן, ונדבק באברהם אבינו, נתוספו לשמו אותיות "אל" (שהן כאמור אותיות חסד), ונקרא שמו "אליעזר", ובסופו של דבר יצא בזכות נאמנותו, מכלל ארור לכלל ברוד. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"ויאמר ה' אלהי אדני אברהם הקרה נא לפני היום ועשה חסד עם אדני אברהם" (כד', יב')

ידוע, שעל תיבת "ויאמר", הנגינה (=הטעם) היא "שלשלת" (בפסוק "ויאמר (אליעזר), ה' אלהי אדני אברהם הקרה נא לפני היום ועשה חסד עם אדני אברהם"). וצריך להבין, מדוע נקבע טעם זה במה שהתפלל אליעזר לפני הקב"ה?

הסביר ענין זה הגה"ק רבי יחזקאל טויסיג ממטרסדורף זיע"א, בספרו "תפארת יחזקאל" ואמר: הנה, למדנו בגמרא (תענית ד'): "אמר רבי שמואל בר נחמני, אמר רבי יונתן: שלשה שאלו שלא פהוגן. לשנים השיבו (מן השמים) פהוגן, לאחד השיבוהו שלא פהוגן. ואלו הן: אליעזר עבד אברהם, שאול בן קיש ויפתח הגלעדי. אליעזר עבד אברהם (שאל שלא פהוגן), דכתיב: 'והיה הנערה אשר אמר אליה הטי נא כדך ואשתה, ואמרה שתה וגם גמליך אשקה אתה הכחת לעבדך ליצחק'..."

ולכאורה, שאל אליעזר שלא פהוגן, כי יכולה היתה הנערה להיות אפילו חיגרת, אפילו עורת. אבל, בכל זאת השיבוהו מן השמים פהוגן, ונודמנה לו רבקה, על שלל מעלותיה.

על-כך מרמזת לנו הנגינה בטעם שלשלת על התיבה "ויאמר" – על אותם שלשה, ששאלו שלא פהוגן.

אם כן, איך באמת התפלל אליעזר עבד אברהם, ולא חשש לפרש, שהנערה לא תהיה סומא או חיגרת וכו'?

אלא, יש לומר, שאליעזר בטח ב"שלשלת", שהבטיח הקב"ה לאברהם בעקידה (כב', יד), כמו שכתוב: "כי ברך אברכה וחרבה ארבה את זרעך ככוכבי השמים וכחול אשר על שפת הים", ועם כזאת ברכה, אין צורך לחשוש כלל וכלל. (פנינים)

"דמינו אלקים חסדך בקרב היכלך" ("אלקים" הוא שם מידת הדין)

הרב מ. ישר זצ"ל ספר, שלאחר פטירת הנצי"ב מוולוז'ין זצ"ל, שבמשך ימי חייו הרבה לדבר על ביאת המשיח, היתה בקרב תלמידיו תחושה עזה כי רבם יפעל בודאי בשמים לבואו של המשיח במהרה. אולם, משחלף פרק זמן נכבד לאחר פטירתו, והמשיח עדין לא בא, שאל אחד מצעירי התלמידים את אחד מהמבוגרים שבהם, כיצד ניתן להסביר את העובדה שלמרות הכל המשיח לא הגיע?

השיב לו התלמיד: כתוב בתהילים (מח'): "דמינו אלקים חסדך בקרב היכלך". ופונת הדברים היא, שבעולם הזה נראים לנו מקרים רבים, כאילו הם נגזרים מכח מידת הדין, על זה נאמר "דמינו אלקים" (=שהוא שם מידת הדין), שנדמה לנו הכל כדין. אבל, כאשר באים לעולם האמת, מתבהרת התמונה, ואז מתברר שאותם דברים אשר נראים בעולם הזה כדין, אינם, אלא חסד ורחמים. ועל-כן אומר הכתוב: "חסדך בקרב היכלך" – שבשמים, "בקרב היכלך", בתוך היכלותיו יתברך הכל חסד ורחמים.

כך גם בענין הגאולה. יתכן שבהיותו בעולם הזה סבר הנצי"ב זיע"א כפי שכלם חושבים, שעיקוב הגאולה אינו אלא מצד הדין. אך יתכן בהחלט, שכאשר הגיע להיכל העליון, ראה כי העיכוב נובע מכח הנהגת החסד של הקדוש-ברוך-הוא, ולפיכך הבין שאין לדחוק את הקץ.

שפת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

כְּנִיסַת הַשָּׁבֶת: 16:11

bnei-zion.com

פְּרֻשַׁת הַשָּׁבוּעַ: חַיֵּי שָׂרָה

יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 17:20 ר"ת 17:45

עֲרֻשׁ"ק כֹּא' חֲשׁוֹן תִּשְׁע"ח (10.11.17)

הַפְּטָרָה: "וְהַמְּלֶךְ דָּוִד" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"תָּנוּ לִי אַחֲזַת קֶבֶר עִמָּכֶם וְאֶקְבְּרָה מִתִּי מִלְּפָנַי"

בְּפֻרְשָׁתֵנוּ פְּרֻשַׁת "חַיֵּי שָׂרָה" אָנוּ לְמַדִּים עַל הַהִשְׁתַּדְּלוּת הַגְּדוּלָּה שֶׁעָשָׂה אֲבִרָהּם אֲבִינוּ כְּדִי לְקַנּוֹת אֶת מַעֲרַת הַמְּכַפְּלָה בְּכֶסֶף מְלֵא מַעְפְּרוֹן. וְכַפִּי שְׁכַתוֹב: "תָּנוּ לִי אַחֲזַת קֶבֶר עִמָּכֶם... שְׁמַעוּנִי וּפְגַעוּ לִי בְּעַפְרוֹן בֶּן צַחַר... וְיִתֵּן לִי אֶת מַעֲרַת הַמְּכַפְּלָה אֲשֶׁר לוֹ אֲשֶׁר בְּקִצָּה שְׂדֵהוּ בְּכֶסֶף מְלֵא יִתְנַנֶּה לִּי... לְאַחֲזַת קֶבֶר". וְצָרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין, מַה רָאָה אֲבִרָהּם לְהִתְאַמֵּץ כָּל-כָּף לְקַנּוֹת דְּוָקָא אֶת מַעֲרַת הַמְּכַפְּלָה לְאַחֲזוֹת קֶבֶר? וְכִי אִזּוֹ הָיוּ חֲסִרִים מִקּוֹמוֹת לְקַבּוּרָה?

וַיֵּשׁ לֹמֵר הִנֵּה כְּתוּב: "וַתָּמַת שָׂרָה בְּקָרִית אַרְבַּע הוּא חֲבֵרוֹן בְּאֶרֶץ כְּנָעַן", וּפְרַשׁ רַש"י בְּשֵׁם הַמְּדַרְשׁ, שְׁקָרִית אַרְבַּע נְקֻרָאָה "עַל שֵׁם ד' (=אַרְבַּע) זִוגוֹת שֶׁנִּקְבְּרוּ שָׁם, אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ – אָדָם וְחַוָּה, אֲבִרָהּם וְשָׂרָה, יִצְחָק וְרִבְקָה, יַעֲקֹב וְלֵאָה".

וְלָכֵן יֵשׁ לֹמֵר, שֶׁמִּטְעַם זֶה הִשְׁתַּוָּקַק אֲבִרָהּם אֲבִינוּ לְקַנּוֹת אֶת הַמַּעֲרָה – כְּדִי שִׁיקְבְּרוּ שָׁם הוּא וְשָׂרָה אִשְׁתּוֹ, וְכָל שָׂרָה הָאֲבוֹת וְהָאֲמָהוֹת, יַחַד עִם אָדָם וְחַוָּה.

וּמִנֵּין יִדַּע אֲבִרָהּם אֲבִינוּ כִּי אָדָם וְחַוָּה קִבּוּרִים בְּמַעֲרַת הַמְּכַפְּלָה?

בְּפֻרְקֵי דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר (פֶּרֶק ל"ה) מֵתוֹאֵר כִּי צִדָּא אֲבִרָהּם אֲבִינוּ גָּלָה אֶת הַמַּעֲרָה. כְּאֲשֶׁר עָשָׂה סְעוּדָה לְמַלְאָכִים, וְרָצָה לְקַחַת בֶּן בְּקָר, כְּפִי שְׁכַתוֹב: "וְאֵל הַבְּקָר רָץ אֲבִרָהּם" (יח, ז) – בְּרַח מִלְּפָנָיו (בֶּן הַבְּקָר) וּנְכַנְּס לְמַעֲרַת הַמְּכַפְּלָה. רָץ אֲבִרָהּם אַחֲרָיו לְשֵׁם, וּמִצָּא שָׁם אֶת אָדָם וְחַוָּה שׁוֹכְבִים עַל הַמִּיטוֹת וַיִּשְׁנִים, וְנִירוֹת דוֹלְקִים עֲלֵיהֶם, וְרִיחַ טוֹב עֲלֵיהֶם כְּרִיחַ נִיחוּחַ. לְפִיכֵךְ חָמַד אֶת הַמַּעֲרָה לְאַחֲזוֹת קֶבֶר".

וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף אֶת דְּבָרֵי "בְּעַל הַטּוֹרִים", שֶׁפִּרַּשׁ "וְאֵל הַבְּקָר רָץ...". שְׁאוֹתִיוֹת "הַבְּקָר" הֵן אוֹתִיוֹת "הַקֶּבֶר". לֹמֵר, שֶׁאֲבִרָהּם רָץ אַחֲרֵי הַבְּקָר אֶל קֶבֶר מַעֲרַת הַמְּכַפְּלָה. וְכַפִּי דְבָרֵי "בְּעַל הַטּוֹרִים": "וְאֵל הַבְּקָר רָץ", אוֹתִיוֹת וְאֵל הַקֶּבֶר רָץ, שְׂרִץ אַחֲרָיו לְמַעֲרָה. (וְכֵן) 'אֵל הַבְּקָר רָץ' בְּגַמְטְרִיָּה לְמַעֲרָה רָץ".

עֲנִין זֶה מְבוֹאֵר גַּם בְּזֶהָר חֲדָשׁ (מְדַרְשׁ רוֹת צ"ז): "דְּבִי קְסָמָא אוֹמֵר: מַעֲרַת הַמְּכַפְּלָה – (מְקוּמָה) סְמוּךְ לְפִתְחָ גֵּן עֵדֶן. בְּשַׁעַת שְׁמִתָּה חַוָּה – בָּא אָדָם לְקוּבְרָה שָׁם, וְשָׁם הִרִיחַ מְרִיחוֹת גֵּן עֵדֶן, בְּאוֹתוֹ הִרִיחַ שְׁהִיָּה שָׁם. רָצָה לְחַצּוֹב (בְּמַעֲרָה) יוֹתֵר, יִצְתָּה בַת-קוֹל וְאִמְרָה – 'דִּיךְ'. בְּאוֹתָהּ שַׁעַת עָמַד וְלֹא חָצַב יוֹתֵר, וְשָׁם נִקְבְּרָה. (ו) מִי נִתְעַסֵּק בּוֹ? שֵׁת בְּנוֹ, שְׁהִיָּה בְּדַמּוֹתוֹ וּבְצִלְמוֹ. אָמַר ר' רַחוּמַאי: הַקֶּבֶר נִתְעַסֵּק בּוֹ כְּשֶׁנוֹצֵר, וְנִתְעַסֵּק בּוֹ בְּשִׁמְתָה. וְלֹא הָיָה מִי שִׁוֵּדַע בּוֹ. עַד שֶׁבָּא אֲבִרָהּם אֲבִינוּ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, וּנְכַנְּס לְשָׁם, וְרָאָה אוֹתוֹ (=אֶת אָדָם הָרִאשׁוֹן), וְהִרִיחַ רִיחַ בְּשָׂמִים שֶׁל גֵּן עֵדֶן, וְשָׁמַע קוֹל מְלֹאכֵי הַשָּׁרֵת אוֹמְרִים: 'אָדָם רִאשׁוֹן קִבּוּר שָׁם, וְאֲבִרָהּם יִצְחָק וְיַעֲקֹב מוֹכְנִים יְהִיוּ לְמָקוֹם הַזֶּה'. רָאָה הִנֵּר דוֹלֵק, וַיִּצָּא, (ו) מִיָּד הִיָּתֵה תְּאוּתוֹ עַל הַמָּקוֹם הַזֶּה".

"גְּדוּלַת הָעוֹנָה 'אֲמִן' יוֹתֵר מִן הַמְּבָרָךְ" (עַל פִּי "אוֹרְהַ שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְחֵ"ק פִּינְחָס פְּרִיִדְמֹן)

הַמְּקוּבָּל הָאֱלֹקִי הַקְּדוֹשׁ רַבִּי שְׁמִשׁוֹן מְאוֹסְטְרוֹפָאֵלִי וְצ"ל הִי"ד כּוֹתֵב בְּסִפְרוֹ "דֵּן יְדִין" (אוֹת כֹּא'), שֶׁיֵּשׁ קְלִיפַת טוֹמָאָה, הַנִּקְרָאת קְלִיפַת זְבוּב, וְהִיא קְלִיפַת עֲמָלֵק (קְלִיפָה הִיא כַּח שֶׁל טוֹמָאָה).

אוֹלָם, בְּזִכּוֹת אֲבִרָהּם אֲבִינוּ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, יְבַטֵּל הַקֶּבֶר הַזֶּה אֶת קְלִיפַת זְבוּב, וְזֶה שְׂרָמְזוֹ הַכְּתוּב: "וְאֲבִרָהּם זָקֵן בָּא בְּיָמִים", רִאשִׁי תִיבוֹת זְבוּב, שֶׁבְּכָל יוֹם "קְלִיפַת זְבוּב" בָּאָה לְאָדָם בְּשִׁלְשׁ תְּפִילוֹת, לְבַטְלוֹ מִן הַתְּפִילָה (וְזֶהוּ בָּא=3) בְּיָמִים – שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּכָל יוֹם).

וּמוֹסִיף "כֶּסֶא הַרְחָמִים", שֶׁעַל-יְדֵי עֲנִיַת "אֲמִן" בְּכּוֹנֵה יְכוּלִים לְבַטֵּל אֶת "קְלִיפַת זְבוּב", וְזֶהוּ שְׂרָמְזוֹ הַכְּתוּב: "וְאֲבִרָהּם זָקֵן בָּא בְּיָמִים" – סוֹפֵי תִיבוֹת "אֲמִן", לֹמֵר לָךְ, שֶׁעַל-יְדֵי עֲנִיַת "אֲמִן" בְּכּוֹנֵה מְבַטְלִים אֶת "קְלִיפַת זְבוּב".

ובענין ה"אמן" ראוי להוסיף, שנפסק ב"שלחן ערוך", שעל כל יהודי ויהודי לענות מידי יום תשעים אַמנים על הברכות. לפיכך נהגו רבים לברך "ברכות השחר" בבית הכנסת בצותא, באופן שהאחד מברך בקול רם, וחבריו עונים "אמן" על ברכותיו. ואחר עומד השני ומברך, וכלם עונים "אמן", וכן הלאה. (ידוע, שהרב חיים קניבסקי שליט"א היה נוהג כך עם אשתו הרבנית זצ"ל בכל בקר).

כדי להבין את הכח העצום של עניית "אמן", הבה נתבונן בדברי המקובל האלקי רבי נתן נטע שפירא זיע"א, בעל "מגלה עמוקות", המגלה לנו (על-פי הידוע מהזהר הקדוש וכתבי האר"י ז"ל), שכל ההשפעות היורדות משמים באות מִכַּף שָׁאֲנוּ מִיַּחֲדִים/מִחֻבְרִים אֶת שְׁנֵי שְׁמוֹתָיו שֶׁל ה' יִתְבָּרַךְ – "יִהְיֶה" וְ– "אֲדֹנָי".

וזהו הענין שישאל עונים "אמן" על כל הברכות. שכן, "אמן" הוא בגמטריה 91, והוא צרוף שני שמות הקדש – י.ה.ו.ה (26=) – א.ד.נ.י" (65=) (65+26=91), ועל-ידי שָׁאֲנוּ אומרים "אמן" בכונה על הברכות יורד השפע משמים למטה לעולם הזה. (וצריכים לכוון באמירת ה"אמן" – "אֲדֹנָיִי", שהוא שילוב של שני השמות האלה: "י.ה.ו.ה" וְ– "אֲדֹנָיִי").

ולכן אומרים חז"ל (ברכות נג): "גדול העונה 'אמן' יותר מן המברך", ופרש המהרש"א (סוטה מ): אדם המברך (שאומר: "ברוך אתה א-ד-נ-י...") מזכיר בפיו רק שם אחד – "אד-נ-י", אבל אדם העונה "אמן", מזכיר את שני השמות של ה' יתברך – "י.ה.ו.ה" וְ– "אד-נ-י" – שכן, כפי שאמרנו, "אמן" הוא גמטריה של שני שמות קדש אלו.

זאת ועוד, על מה שאמרו חז"ל: "גדול העונה 'אמן' יותר מן המברך", כדי שתתקיים ברכה צריכים שני עדים. ולכן, הראשון שמברך מעיד שהקב"ה הוא מקור כל הברכות ("ברוך אתה ה'"), וכאשר בא השני ועונה "אמן", הוא מקיים בכך את העדות, ומסכים לדברי המברך, ולכן כל הברכות וההשפעות יורדות בזכות עניית ה"אמן". וכתב רבנו בחיי זצ"ל, שהנזהר לענות "אמן" אחר ברכה ששמע, הרי הוא מכבד את ה' יתברך, ועליו אומר הקב"ה: "כי מכבדי אכבד". דהינו הקב"ה אומר, אתה כבדת אותי בעניית "אמן", אף אני אכבד אותך. וכל מי שאינו נזהר בענין ה"אמן", הרי הוא מבזה את ה' יתברך, ועליו אומר המשך הפסוק "ובני יקלו" – ומורידים אותו למדור האחרון בגיהנום.

לסיכום, ראוי להוסיף, שבהסכמה לספר "נוטרי אמן" מובא, שהגאון בעל "שבט הלוי" ספר, שרבו, המהר"ם שפירא זצ"ל, ראש ישיבת "חכמי לובלין", ספר לו שהרב לוי ברוידא אמר: "כל היצר הרע שבעולם אני יכול להבין! אבל, יצר הרע לדבר באמצע קדיש וחזרת הש"ץ, שאז לא עונים 'אמן', את זה אני יכול להבין!!!".

"ויהי הוא טרם פלה (אליעזר עבד אברהם) לדבר"

כתוב בילקוט שמעוני (בראשית פ'ק כד', רמז קח'): "שלשה הן שנענו במענה פיהן: אליעזר עבד אברהם, משה ושלמה. אליעזר, דכתיב: ויהי הוא טרם פלה לדבר. משה, דכתיב: ויהי ככלתו לדבר את כל הדברים האלה ותבקע האדמה אשר תחתיהם. שלמה, דכתיב: ויהי ככלות שלמה להתפלל אל ה'". והנה, כאשר אנו מתבוננים בכתוב, רואים אנו שמכל השלשה, ורקא תפילתו של אליעזר נענתה הכי מהר. שכן, אצל משה נאמר "ויהי ככלתו לדבר", ואצל שלמה "ויהי ככלות שלמה להתפלל אל ה'". אולם, אצל אליעזר כתוב "יהי הוא טרם פלה לדבר". דהינו, טרם שסיים את תפילתו כבר נענה על-ידי הקב"ה. וכל-כך למה? מדוע זכה אליעזר למה שלא זכו משה ושלמה?

אלא, כיון שבקש אליעזר סימן של חסד, מצא הדבר חן בעיני הקב"ה, וענה לו מיד, לפני שסיים תפילתו. ולמדנו כמה אוהב בורא עולם מעשי חסד. ואף רבקה אמנו היתה שלמה במידת החסד, וחשבה שאם תאמר לאליעזר "שתה, וגם לגמליך אשקה", הוא יזדרז בשתיתו, שהרי רבקה ממתנה להשקות את גמליו. לכן אמרה רבקה לאליעזר רק: "שתה אדני", כדי שישתה בנחת. וכשסיים לשותות הוסיפה ואמרה: "גם לגמליך אשאב". וכשהבין זאת אליעזר, שמח מאד על שלימותה במידת החסד, והבין שהיא המיועדת ליצחק. (לכן צריך להשתדל לעשות תמיד חסד עם הזולת, שהרי כתוב "עולם חסד יבנה" – העולם הזה קים בזכות החסד).

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:11

bnei-zion.com

פְּרִשַׁת הַשָּׁבוּעַ: חַיֵּי שָׂרָה

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:20 ר"ת 17:45

עַרְשׁ"ק כֹּא' חֶשְׁוֹן תַּשַּׁע"ח (10.11.17)

הַפְּטָרָה: "וְהַמְּלֶךְ דָּוִד" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וּלְבָנֵי הַפִּילִגְשִׁים אֲשֶׁר לְאַבְרָהָם נָתַן אַבְרָהָם מִתְּנַת וַיִּשְׁלַחֲם" (כה' ו')

עַל הַפְּסוּק, "וּלְבָנֵי הַפִּילִגְשִׁים אֲשֶׁר לְאַבְרָהָם", פָּרַשׁ רש"י: "הַפִּילִגְשִׁים - חֶסֶר כְּתִיב. שְׁלֹא הִיְתָה אֵלָּא פִּילִגְשׁ אַחַת - הִיא הַגֵּר, הִיא קְטוּרָה" (אֲמָנָם, בְּנוֹסַח שְׁבִידֵינוּ כְּתוּב פִּילִגְשִׁים מְלֵא, עִם י', אוֹלָם בְּמִדְרָשׁ כְּתוּב פִּילִגְשִׁים חֶסֶר לֹא י'). וְעַדִּין קָשָׁה לָנוּ לְהַבִּין. שָׁפֹן, אִם הִיְתָה לְאַבְרָהָם רַק פִּילִגְשׁ אַחַת, מִדּוּעַ נֶאֱמָר פִּילִגְשִׁים בְּרַבִּים?

אוֹמֵר עַל-כֵּן הַגָּאוֹן מוֹיִלְנָא: יְדוּעַ מָה שְׁחַז"ל אָמְרוּ בְּגִמְרָא (סוֹטָה יז): "דְּרַשׁ רַבִּי עֲקִיבָא: אִישׁ וְאִשָּׁה שְׂזָכוּ - שְׂכִינָה בֵּינֵיהֶם (יֵה)...". אֲבָל זֶה רַק כַּאֲשֶׁר הֵם נְשׂוּאִים כְּדַת מֹשֶׁה וַיִּשְׂרָאֵל וּבְכַתּוּבָהּ. אוֹלָם, בְּנִישׂוּאִין לְפִילִגְשׁ, שָׁהֵם, כִּידוּעַ, קִדּוּשִׁין לֹא כְּתוּבָה - אִין הַשְּׂכִינָה שׁוֹרָה. וּמִנֵּין יוֹדְעִים זֹאת? הִנֵּה, כַּאֲמֹר, בָּאִישׁ וּבָאִשָּׁה מְרוּמָז שֵׁם יֵה - אִישׁ וְאִשָּׁה. וְאִם נוֹסִיף אֶת הָאוֹתִיוֹת וְהֵה, הַמְרוּמָזוֹת בְּכַתּוּבָהּ - וְהָרִי בִיחַד שֵׁם הוֹי"ה (=יֵה-וְהֵה). אֲבָל בְּפִילִגְשׁ, שָׁהֵם, קִידּוּשִׁין לֹא כְּתוּבָה, נִמְצָא שֵׁם ה' מְחוּסָר (יֵשׁ שֵׁם יֵה הַמוֹפִיעַ בְּ-אִישׁ וְאִשָּׁה), אוֹלָם חֶסֶרִים בּוֹ אוֹתִיוֹת וְהֵה, הַמְתַּקְבְּלִים מִהַכְּתוּבָהּ (כְּתוּבָהּ אוֹתִיוֹת כְּתַב וְהֵה).

עַנְיָן זֶה רְמוּז בַּמֶּלֶךְ "הַפִּילִגְשִׁים", הַכְּתוּבָהּ בְּכַתִּיב חֶסֶר, כַּאֲשֶׁר נֶאֱמָר פְּלִגְשִׁים. לְרְמוּז לָךְ, כִּי בְּנִישׂוּאִין עִם "פִּילִגְשִׁים", שֵׁם הוֹי"ה (=יֵה-וְהֵה) נוֹתֵר מְפֹלָג וְחֶסֶר, בְּבַחֲנֵית פְּלִגְשִׁים. וְצָרִיךְ לְהַבִּין עַנְיָן תְּמוּיָה זֶה. שָׁפֹן, מִדּוּעַ נְשָׂא אַבְרָהָם אֲבִינוּ אֶת קְטוּרָה בְּקִידּוּשִׁין לֹא כְּתוּבָהּ? (דְּהִינוּ, מִדּוּעַ לְקַחָהּ אַבְרָהָם כְּפִילִגְשִׁים?).

תְּחִילָה, נִקְדָּים לְהַבִּיא מָה שְׁמְבוּאָר בְּלִיקוּטֵי ש"ס לְהַאֲרִיז"ל (בִּמְנוֹת סֵא), שְׂקִיוֹם מִצְוֹת פְּרוּ וּרְבוּ הוּא דְּנִקְא אִם יֵשׁ לְאֲדָם בֶּן וּבַת. שָׁפֹן, כְּשֵׁיט לְאֲדָם גַּם בְּנִים וְגַם בָּנוֹת, זֶהוּ יַחֲוֵד שְׁלָם שֶׁל אַרְבַּע הָאוֹתִיוֹת שֶׁל שֵׁם ה' יִתְבָּרַךְ, "יֵה-וְהֵה", וְכַלְשׁוֹנוֹ הַקְּדוּשָׁה: "הִנֵּה הָאֲדָם וְאִשְׁתּוֹ רוּמָזִים לְשֵׁם יֵה (י' כְּנִגֻּד "אִישׁ", וְ-ה' כְּנִגֻּד "אִשָּׁה")." וְכַשֵּׁיט לּוֹ (=לְאֲדָם) בֶּן, הוּא (כְּנִגֻּד הָאוֹת) ו', וְכַשֵּׁיט לּוֹ (=לְאֲדָם) בַּת, הִיא (כְּנִגֻּד הָאוֹת) ה', וְהָרִי (קַבְּלָנוּ אֶת שֵׁם הַקַּב"ה) "יֵה-וְהֵה" שְׁלָם. עַל-כֵּן (אוֹמֵר הַאֲרִיז"ל) חֲבִיב אֲדָם לְהַסְתַּפֵּל וְלְהַשְׁתַּדֵּל שְׂיִהְיֶה לּוֹ בֶּן וּבַת (לְפָחוֹת)...".

הִנֵּה, רוֹאִים אָנוּ מִדְּבַרֵי הַאֲרִיז"ל, כְּמָה חָשׁוּב שְׁהַחֲרִים יְקִימוּ אֶת מִצְוֹת פְּרוּ וּרְבוּ בְּבֶן וּבַת. שָׁפֹן, עַל-יְדֵי כֵּן הֵם זוֹכִים לִיחַד אֶת אַרְבַּע אוֹתִיוֹת שֵׁם הוֹי"ה (=יֵה-וְהֵה) בְּרוּךְ הוּא, בִּיחֻדָּא שְׁלָם (=בְּחִיבוּר/יַחֲוֵד שְׁלָם).

אִם כֵּן, יֵשׁ לָנוּ לְשֵׁאוֹל, אִיךָ יִתְכַּן שְׁהַגֵּר"א מוֹיִלְנָא (וְעוֹד מַחֲז"ל) כְּתָבוּ, שֶׁהַשְּׁלֵמַת אוֹתִיוֹת וְהֵה הִיא עַל-יְדֵי הַכְּתוּבָהּ (אוֹתִיוֹת כְּתַב וְהֵה)? (כְּפִי שְׁהַבְּאֵנוּ לְעִיל, שְׁבָאִישׁ וּבָאִשָּׁה מְרוּמָז שֵׁם יֵה - אִישׁ אִשָּׁה. וְהָאוֹתִיוֹת וְהֵה, הַמְרוּמָזוֹת בְּכַתּוּבָהּ - הֵם בִּיחַד שֵׁם הוֹי"ה (=יֵה-וְהֵה).

וְיֵשׁ לוֹמֵר, שְׁלִפְנֵי שְׁהָאִישׁ וְהָאִשָּׁה הוֹלִידוּ בֶּן וּבַת, הַשְּׁלֵמַת שֵׁם הוֹי"ה (=יֵה-וְהֵה) הִיא בְּאֶמֶת עַל-יְדֵי הַכְּתוּבָהּ. אוֹלָם, עֵיקַר הַהַשְּׁלָמָה שֶׁל שֵׁם הוֹי"ה הִיא רַק כַּאֲשֶׁר יְקִימוּ הַחֲרִים מִצְוֹת פְּרוּ וּרְבוּ, בְּלִידַת בֶּן וּבַת.

נִמְצָא לְפִי זֶה, כִּי הַכְּתוּבָהּ הִיא רַק בְּבַחֲנֵית הַשְּׁלָמָה זְמַנִּית לְאוֹתִיוֹת וְהֵה הַחֲסֵרוֹת, עַד שְׂיִזְכּוּ הָאִישׁ וְהָאִשָּׁה לְהַשְּׁלָם אֶת שֵׁם הוֹי"ה (=יֵה-וְהֵה) בְּלִידַת בֶּן וּבַת.

(וּיִמְתַּק לְהַבִּין לְפִי זֶה מָה שְׁכַתּוּב בְּסִפֵּר "כְּתוּב לְחַיִּים", שְׁכַתִּיבַת כְּתוּבָהּ כְּהַלְכָתָהּ הִיא סְגוּלָה לְהַצְלָחָה וּלְבִרְכָה לְצִאֲצִאִים אַחֲרָיו. עַנְיָן זֶה נִרְמָז בְּכַתּוּב (דְּבָרִים יב', כח'): "שָׁמֹר וְשָׁמַעְתָּ אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנִי מְצַוְךָ, לְמַעַן יֵיטֵב לָךְ וּלְבִנְיָךְ אַחֲרֶיךָ עַד עוֹלָם כִּי תַעֲשֶׂה הַטוֹב וְהַיָּשָׁר בְּעֵינֵי ה' אֱלֹהֶיךָ". דְּהִינוּ, אִם רְצוֹנְךָ שְׂ"יֵיטֵב לָךְ וּלְבִנְיָךְ אַחֲרֶיךָ עַד עוֹלָם", אֲזִי "כִּי תַעֲשֶׂה הַטוֹב וְהַיָּשָׁר בְּעֵינֵי ה' אֱלֹהֶיךָ" - רְאִשֵׁי תִיבוֹת "כְּתוּבָהּ" - צָרִיךְ שְׁתַּהַיְיָה לָךְ כְּתוּבָהּ כְּהַלְכָתָהּ).

עַל-פִּי הָאֲמֹר יוֹבֵן לָנוּ מָה שְׁכַתּוּב בְּפִרְשָׁתָנוּ, עַל אֲלִיעֶזֶר עֶבֶד אַבְרָהָם (שְׂיִצָּא לְלַכַּת לְקַחַת אִשָּׁה לְיִצְחָק), "וַיִּקַּח הָעֶבֶד (=אֲלִיעֶזֶר) עֲשָׂרָה גְּמָלִים מִגְּמָלֵי אֲדָנָיו וַיִּלְךְ וְכָל טוֹב אֲדָנָיו בִּידּוּ", וּפְרַשׁ רש"י: "שְׁטָר מִתְּנָה כְּתַב (אַבְרָהָם) לְיִצְחָק, עַל כָּל אֲשֶׁר לוֹ" (כְּלוּמֵר, אַבְרָהָם נָתַן לְיִצְחָק אֶת כָּל רְכוּשׁוֹ).

וְהַקְּשׁוּ חַז"ל עַל-כֵּן. שָׁפֹן, אִיךָ הָעֶבֶר אַבְרָהָם אֲבִינוּ אֶת כָּל נְכָסֵי יִשְׁמַעֲאֵל וּבְנֵי קְטוּרָה לְיִצְחָק? וְהִלָּא שְׂנִינוּ בְּגִמְרָא (כְּתוּבוֹת נג'), שְׁלַעוֹלָם אֲסוּר לְהַעֲבִיר נְחָלָה מִבֶּן לְבֶן, וְאֲפִילוּ מִבֶּן רַע לְבֶן טוֹב אֲסוּר לְהַעֲבִיר

נחלה. אם כן, איך העביר אברהם אבינו את חלק נחלת ישמעאל ליצחק? והלא קיים אברהם את 15 התורה כלה, ואפילו מצות דרבנן לפני שנתנו...

ותרך ענין זה הרא"ם ואמר, שמאחר והקב"ה אמר לאברהם מפורשות "כי ביצחק יקרא לך זרע", הרי גלה לו בכך שישמעאל ושר צאצאיו אינם נחשבים לבניו. ולכן יפה עשה אברהם שהעביר את נחלת ישמעאל ליצחק בנו. שכן, למעשה רק יצחק נחשב לבנו ממש.

מעשה יאירו עינינו לפרש את הכתוב: "ויתן אברהם את כל אשר לו ליצחק". וקשה, שכן, איך העביר את כל נחלתו ליצחק? והלא אין להעביר ירושה מבו לבו, ואפילו מבו רשע לבן טוב (משום שאולי יצאו מהבו הרשע בנים/צאצאים טובים).

כדי לתרץ קושיה זו, ממשיך הכתוב ואומר: "ולבני הפילגשם אשר לאברהם נתן אברהם מתנת וישלחם מעל יצחק בנו" - פילגשם חסר י, לרמוז שאלו נולדו לאברהם שנשא את קטורה בקידושין ללא כתובה, ולכן נקראים הם **פילגשם (פלג שם)**, בלי אותיות **וה'** של הכתובה (שכן, כאמור בפילגש אין כתובה). וכל זאת כדי שלא יהיו בני קטורה בכלל בנים ובנות המשלימים את אותיות **וה'**. ומאחר שאינם נחשבים בכלל בנים של אברהם, נתן להם מתנות של **טומאה**, לרמוז שאין להם חלק ונחלה בקדושה, "וישלחם מעל יצחק בנו בעודנו חי קדמה אל ארץ קדם". (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינקס פרידמן) "ויהיו חיי שרה" (כג' ב')

לכאורה פרשה זו היתה צריכה להיקרא פרשת "מיתת שרה", ולא פרשת "חיי שרה" - שהרי מיד בתחילת הפרשה, הפסוק הראשון מסכם את מנין שנות חייה של שרה, ובפסוק שלאחר מכן מצין הכתוב את מיתתה של שרה. אם כן, מדוע נקראה הפרשה "חיי שרה"?

אלא, שבא הכתוב ללמדנו, שהחיים האמיתיים הם לא בעולם הזה, שהוא חולף ועובר כחלום, אלא דוקא לאחר פטירת האדם מן העולם הזה - רק אז ראוי הוא להיקרא "חיי", כיון שהוא הולך לחיי נצח (רק אם סגל לעצמו כאן בעולם חיים של תורה ומצוות). ולכן פרשה זו נקראת "חיי שרה" - כי למעשה שרה התחילה לחיות חיים אמיתיים ומאושרים רק לאחר מיתתה...

"לא תקח אשה לבני מבנות הכנעני, אשר אנכי יושב בקרב" (ומדוע לא? אלא, מאחר **האנוכיות** של כנען מושרשת כל-כך עמוק בקרבו ("**אנכי** יושב בקרב"), עד שאי-אפשר לעקור אותו) (כד ג')

בענין מידות רעות, שמעתי סיפור על אדם זקן, שעמד בצומת קוקה קולה בבני ברק, בנסיון לעצור טרמפ לכיוון ירושלים. כעבור מספר דקות, אדם אחד עצר לו. "אתה מגיע לירושלים?" שאל הזקן. "כן, אבל רק עד הכניסה לעיר... אני ממש ממחר". הזקן נכנס לרכב...

כשהגיעו לכניסה לירושלים, פנה הזקן לנהג, ואמר: "אם לא אכפת לך אני גר בפסגת זאב, בשבילך זה ענין של כמה דקות להקפיץ אותי למעלה, זה מאד יעזור לי". ענה הנהג: "אני מצטער! אמרתי לך כבר בבני ברק - רק עד הכניסה לעיר, אני מאד ממחר, ואין לי זמן לכך".

הזקן יצא כועס ומתוסכל מהרכב, ולפני שסגר את הדלת, הפטיר לנהג: "אם אתה לא יכול לעשות מצוה עד הסוף - אל תעשה אותה בכלל!". המשפט הזה המם וזעזע את הנהג. הוא התעשת כעבור כמה שניות, וקרא חזרה לזקן: "בא! בא!". הזקן שמח, ונכנס חזרה לרכב. הנהג הגיע לרמזור הבא, ובמקום לפנות ימינה, לפסגת זאב, עשה פרסה ברמזור, והתחיל לנסוע בפיוון ההפוך... "לאן אתה נוסע?!" - שאל הזקן. "אתה אמרת שאם אני לא יכול לעשות מצוה עד הסוף, עדיף שאני לא אעשה אותה בכלל, אז אני מחזיר אותך לבני ברק!" - השיב הנהג.

"חשבת שאמרת שאתה ממחר..." - תמה הזקן. "נכון" - אמר הנהג - "אבל ללמד אותך לקח יותר חשוב כרגע!". הוא הוריד את הזקן חזרה בבני ברק, ושוב פעם חזר את כל הדרך לירושלים. הוא מהר מאד להגיע, משום שזה היה יום האירוסין של בנו, והוא כבר מאחר.

כאשר הגיע, ראה שעוד לא התחיל הארוע. "מה קרה?!" שאל. "אנחנו מחכים לסבא של הפלה, איזה משוגע אחד החזיר אותו לבני ברק. אבל עוד מעט הוא יגיע במונית ספישל...". לא עברו 10 דקות, והסבא נכנס... כאשר ראה מי המחיותו, כמובו שפלטו את השידוך.

סיפור זה, המתובל במידות רעות משגי הצדדים, ממחיש לנו שכאשר אדם מתחרט על מעשיו, הוא יכול לעקור אותם לגמרי. והנה, למרות שבסיפור זה העקירה נעשתה על-ידי מעשה, גילו לנו חז"ל שעל-פי התורה, אדם שעשה מעשה טוב והתחרט עליו, אפילו במחשבה, הוא הפסיד את אותו מעשה ממש בפועל.

יסוד זה חשוב לנו מאד בחיים. שכן, לומדים אנו שמצד אחד אסור לנו לעולם להתחרט על מעשה טוב שעשינו (לא משנה מה קרה לאחר מכן). ומצד שני, תמיד להתחרט כמה שאפשר על מעשים רעים. שכן, אז אנו מוחקים אותם מהשרש... (עלון הרב יאיר נוסבכר)

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:11

bnei-zion.com

פְּרִשְׁת הַשָּׁבוּעַ: חַיֵּי שָׂרָה

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:20 ר"ת 17:45

עַרְשׂוֹן כַּא' חֶשְׁוֹן תַּשַּׁע"ח (10.11.17)

הַפְּטָרָה: "וְהַמְלִיךְ דָּוִד" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"כָּל תְּפִילוֹת, כְּשֶׁהֵם עוֹלִים לְמַעְלָה – עוֹלִים דְּרָךְ מְעַרַת הַמְּכַפְּלָה" (ה"מְגִלָּה עֲמוּקוֹת" אוֹפֵן רֶכֶב' וְאוֹפֵן רֵב)

בְּסִפְרֵים הַקְּדוּשִׁים מְבוֹאֵר שֶׁכָּל הַתְּפִילוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל עוֹבְרוֹת דְּרָךְ מְעַרַת הַמְּכַפְּלָה בְּדֶרֶךְ לְשָׁמַיִם. וּכְפִי שְׁכוּתָב הַמְּקוּבֵל הָאֱלֹקִי הַרַמ"ע מְפָאָנוּ, בְּמֵאמְרוֹ "יוֹנֵת אֵלֶם" (פָּרָק יט'), בְּלִשׁוֹנוֹ הַקְּדוּשָׁה: "וַיְדוּעַ, כִּי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל נִקְרְאָת תַּמִּיד אֶרֶץ כְּנָעַן, אֲפִילוֹ בְּשַׁעַת כִּיבוּשׁ וְחִילוּק... וּבִזְהָרָה (נֶחֱ) אָמְרוּ שֶׁנִּקְרָא כֵּן (=אֶרֶץ כְּנָעַן), כִּדִּי שְׁלֹא תִזְוַח דַּעַתְנוּ בָּהּ (שֶׁהִיא תַּמִּיד שְׁלָנוּ), כִּי הִיא נִתְּנָה לָנוּ עַל תְּנָאִי... רַק אִם בְּחֻקוֹתֵינוּ יִתְבָּרַךְ נִלְךְ. וְעוֹד נִקְרָא כֵּן עַל שְׁלֵמוֹת... הַנוֹטְרִיקוֹן הַנִּכְבָּד... (כְּנָעַן רֵאשִׁי תִיבוֹת) 'פְּנֹר נְעִים עִם נֶבֶל' (=638) בְּגַמְטְרִיָּה 'אַבְרָהָם יִצְחָק יַעֲקֹב' (=638). וְכֵן בְּרֵאשִׁי תִיבוֹת 'שִׁירוֹ לְה' שִׁיר חֲדָשׁ' (=638), כִּי כָּל תְּהִילָה וְתִפִּילָה הַעוֹלָה לְמָרוֹם עוֹבְרַת דְּרָךְ מְעַרַת הַמְּכַפְּלָה."

וְכֵן פָּתַב ה"מְגִלָּה עֲמוּקוֹת" (לָךְ לָךְ): "וְכֵן ג' תְּפִילוֹת שֶׁתִּקְנוּ בְּכָל יוֹם אָבוֹת הָעוֹלָם... שְׂאִין תְּפִילָה שְׁלָנוּ נִשְׁמַעַת, אֲלֹא כְּשֶׁעוֹלִין (הַתְּפִילוֹת) דְּרָךְ מְעַרַת הַמְּכַפְּלָה, שְׁשֵׁם ג' הָאָבוֹת."

וְעוֹד הוֹסִיף ה"מְגִלָּה עֲמוּקוֹת" בְּמָקוֹם אַחֵר (אוֹפֵן רֶכֶב' וְאוֹפֵן רֵב): "כָּל תְּפִילוֹת שְׁלָנוּ, כְּשֶׁהֵם עוֹלִים לְמַעְלָה – עוֹלִים דְּרָךְ מְעַרַת הַמְּכַפְּלָה... וְלָכֵן כָּל הַתְּפִילוֹת אֵינָן נִשְׁמַעִין, עַד שֶׁהוֹלְכִין מִתְּחִילָה דְּרָךְ מְעַרַת הַמְּכַפְּלָה, שְׁשֵׁם נִקְבְּרִין ג' הָאָבוֹת."

וּמַעַתָּה נוֹכַל לוֹמַר, שֶׁאַבְרָהָם אָבִינוּ הִשְׁתַּוְּקַק לְקִנּוּת אֶת מְעַרַת הַמְּכַפְּלָה, מִשּׁוּם שֶׁהִשִּׁיג בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ, שֶׁכָּל הַתְּפִילוֹת שֶׁל זֶרַעוֹ, יִשְׂרָאֵל, עֲתִידוֹת לְעִבּוֹר דְּרָךְ מְעַרַת הַמְּכַפְּלָה, בְּדֶרֶךְ לְמָרוֹמִים. אִם כֵּן, יֵשׁ לָנוּ לְתִמּוּחַ עַל חִידוּשׁ נִפְלֵא זֶה (שֶׁכָּל הַתְּפִילוֹת עוֹבְרוֹת דְּרָךְ מְעַרַת הַמְּכַפְּלָה). שְׁכֵן, מִצִּינּוֹ שֶׁרַשׁ"י פִּרְשׁ שְׁמָקוֹם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הוּא הַמָּקוֹם שֶׁבוֹ עוֹלוֹת הַתְּפִילוֹת לְשָׁמַיִם, כְּפִי שְׁכָתוּב בְּפִרְשַׁת "וַיֵּצֵא", לְאַחַר שֶׁיַּעֲקֹב אָבִינוּ הִקִּיץ מִחֻלוֹמוֹ (בְּרֵאשִׁית כח', יז'): "וַיִּירָא וַיֹּאמֶר מַה נֹּרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה אֵין זֶה כִּי אִם בֵּית אֱלֹהִים וְזֶה שַׁעַר הַשָּׁמַיִם". וּפִרְשׁ רַש"י: "וְזֶה שַׁעַר הַשָּׁמַיִם – מָקוֹם תְּפִילָה, לְהַעֲלוֹת תְּפִילָתְךָ הַשְּׁמַיִמָה. וּמִדְּרָשׁוֹ, שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁל מַעְלָה מְכוּן כְּנֶגֶד בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁל מִטָּה."

הִנֵּה, מְבוֹאֵר מְפָאָן, שֶׁכָּל הַתְּפִילוֹת עוֹלוֹת לְשָׁמַיִם דְּרָךְ מָקוֹם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁל מִטָּה. אִם כֵּן, אֵיךְ מִתְּיָשֵׁב הַדְּבָר עִם מַה שֶׁלְּמַדְנּוּ, שֶׁכָּל הַתְּפִילוֹת עוֹבְרוֹת דְּרָךְ מְעַרַת הַמְּכַפְּלָה בְּדֶרֶךְ הַשְּׁמַיִמָה? וּבְפִשְׁטוֹת יֵשׁ לוֹמַר, שֶׁ"אֵלוֹ וְאֵלוֹ דְּבָרֵי אֱלֹקִים חַיִּים". שְׁכֵן, הַתְּפִילוֹת עוֹבְרוֹת קוֹדֵם דְּרָךְ מְעַרַת הַמְּכַפְּלָה, וְלְאַחַר מִכֵּן דְּרָךְ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּדֶרֶךְ לְשָׁמַיִם. וְאִם כֵּן צְרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין, מִדּוּעַ הַתְּפִילוֹת עוֹבְרוֹת דְּרָךְ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וּמְעַרַת הַמְּכַפְּלָה, וְאֵין הֵן עוֹלוֹת יִשְׁרׁוֹת לְמָרוֹמִים?

נִקְדִּים לְהַבִּיא מֵאִמְרוֹ נִפְלֵא בְּגַמְרָא, הַמְּגִלָּה לָנוּ, שֶׁאֵלֵיהוּ הַנְּבִיא הִלְךְ לְמְעַרַת הַמְּכַפְּלָה כִּדִּי לְהִקִּיץ אֶת יִשְׁנֵי חֲבֵרוֹן לְתִפִּילָה. וּכְפִי שְׁמוּבָא בְּגַמְרָא (ב"מ פה', מְתוּרָגִים): "אֵלֵיהוּ הַנְּבִיא הָיָה רָגִיל לָבוֹא לְיִשְׁבֵּיהָ שֶׁל רַבִּנוּ הַקְּדוּשׁ (=רַבִּי יְהוּדָה הַנְּשִׂיא). יוֹם אֶחָד, רֵאשׁ חֲדָשׁ הָיָה, וְאַחַר אֵלֵיהוּ לָבוֹא לְיִשְׁבֵּיהָ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לְאֵלֵיהוּ: מִדּוּעַ אַחֲרָת? אָמַר לוֹ אֵלֵיהוּ: עַד שֶׁהִקְמַתִי אֶת אַבְרָהָם מִשְׁנַתוֹ וְנִטְלַתִי אֶת יָדָיו וְהִתְפַּלֵּל, וְהִחֲזַרְתִּי אוֹתוֹ לְיִשׁוּן, וְכִךְ עָשִׂיתִי עִם יִצְחָק וְעִם יַעֲקֹב."

וּמִקְשָׁה שֶׁם הַגְּמָרָא וְשׁוֹאֲלָת: "מִדּוּעַ לֹא הִקִּים אֵלֵיהוּ אֶת כָּל שְׁלִשַׁת הָאָבוֹת כִּדִּי שִׁיתְפַּלְלוּ יַחַד". וְעוֹנָה הַגְּמָרָא, שֶׁאֵלֵיהוּ הַנְּבִיא חָשַׁשׁ שֶׁאִם יִתְפַּלְלוּ הָאָבוֹת יַחַד, יִתְגַּבְּרוּ לְעוֹרֵר רַחֲמִים בְּתִפִּילָתָם וַיָּבִיאוּ אֶת הַמְּשִׁיחַ לְפָנֵי הַזְּמָן שֶׁל הַגְּאוּלָּה. וְלָכֵן הִקִּים אֵלֵיהוּ הַנְּבִיא כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵהָאָבוֹת בְּנִפְרָד.

(רְאוּי לְהוֹסִיף כְּאֵן, שֶׁהָאָבוֹת הַקְּדוּשִׁים הָיוּ מִתְפַּלְלִים בְּכָל יוֹם, וְלֹא רַק בְּרֵאשׁ חֲדָשׁ, כְּפִי שְׁמוּבָא ב"סִפְר הַגְּמְטְרִיָּאוֹת" לְרַבִּנוּ יְהוּדָה הַחֲסִיד זִלְה"ה: "בְּרֵן יַחַד פּוֹכְבֵי בְּקַר' בְּגַמְטְרִיָּא בְּאַבְרָהָם יִצְחָק יַעֲקֹב – (לְרִמּוֹז) שֶׁהֵם מְקַדְּמִים לְעוֹלָם תְּפִילָתָן לְיִשְׂרָאֵל וְלְמִלְאָכִים...". הֵרִי לָנוּ דְּבָרִים בְּרוּרִים, שֶׁהָאָבוֹת הַקְּדוּשִׁים מִתְפַּלְלִים בְּכָל יוֹם

לפני ישראל ולפני המלאכים).

בדרך זו נלך לבאר מדוע כל התפילות עוברות דרך מערת המכפלה, על-פי הידוע בכל הספרים הקדושים, וכן בזהר הקדוש (תיקוני זוהר י, כה): "אורייתא בלא דחילו ורחימו לא פרחת לעילא" (=תורה ללא דחילו (=יראה) ורחימו (=אהבה) לא עולה למעלה לפני ה'). והענין הוא, כי שתי המידות הללו של **יראת ואהבת** הבורא, הן בבחינת "תרין גדפין" (=שתי כנפים), המעלות את התורה והמצוות למעלה.

נמצא לפי זה, כי אי-אפשר שתפילתנו תעלה השמימה בלי **יראה ואהבה**. ומאחר ומעטים הם בני עליה, המתפללים בשלימות פזאת, על-פן קבע הקב"ה, ברוב רחמיו וחסדיו, שכל התפילות של ישראל יעברו דרך מערת המכפלה, כדי שיצטרפו לתפילתם של האבות הקדושים, שמתפללים בכל יום בתכלית השלימות. וכאשר תפילות האבות עולות השמימה, גם תפילותינו עולות ומצטרפות ביחד עם תפילתם.

והנה, שנינו בגמרא (ברכות כו): "רבי יוסי ברבי חנינא אמר: תפילות – אבות תקנום". ואילו מצד שני, "רבי יהושע בן לוי אמר: תפילות – כנגד תמידים תקנום". (דהינו, אנשי כנסת הגדולה תקנו לנו את התפילות כנגד קורבנות התמיד שהקריבו בבית המקדש).

וצריך להבין ענין זה. האם את התפילות האבות הקדושים תקנו, או שמא אנשי כנסת הגדולה הם אלה שתקנו לנו את התפילות?

אלא, אלו ואלו דברי אלקים חיים, שהנה, תפילות ישראל ראשית עוברות דרך מערת המכפלה, כדי שיתחברו ויצטרפו לתפילות האבות הקדושים, המתפללים בתכלית השלימות **באהבה וביראה**. וזהו שפתוב "תפילות – אבות תקנום", שהאבות הקדושים מתקנים את תפילות ישראל לפני שאלו עולות למרומים.

ויש לומר, שלאחר שהאבות הקדושים תקנו את תפילות ישראל, עוברות תפילות האבות וישראל דרך מקום המקדש, שם הקריבו את קורבנות התמיד בבקר ובערב, ומשם עולות התפילות השמימה במקום קרבן התמיד, וכפי שאמר רש"י: "וזה שער השמים" – מקום תפילה, להעלות תפילתם השמימה".

"גדול העונה אמן יותר מן המברך" (ברכות נג ב) (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

המקובל האלקי הקדוש רבי שמשון מאוסטרופאלי זצ"ל הי"ד כותב בספרו "דן ידיו" (אות כא), שיש קליפת **טומאה**, הנקראת קליפת **זבוב**, והיא קליפת **עמלק** (קליפה היא כח של **טומאה**).

וענין זה רמז בפתוב (שמות יז, יד): "ויאמר ה' אל משה כתב זאת זכרון בספר ושם באזני יהושע כי מזה אמחה את זכר **עמלק**". ובאר "בעל הטורים", ש"זכרון בספר ושם באזני ראשי תיבות **זבוב**, שרץ אחד (=עמלק), שהיה שותה דמן של ישראל **כזבוב**". וכן כתב "תורת החיד"א", בשם רבנו אפרים: "זכרון בספר ושם באזני" – (ראשי תיבות **זבוב**, והוא מלך **עמלק**).

בענין זה של "קליפת **זבוב**" שואל "כסא הרחמים", מדוע כתוב "ואברהם זקן בא בימים"? והרי לכאורה צריך היה לכתוב "ואברהם זקן בשנים". אלא, מתרץ "כסא הרחמים" (מה שהבאנו לעיל), שיש קליפת **טומאה** בשם "קליפת **זבוב**", שבכוחה לבטל את איש ישראל מתפילותיו, כמו **זבוב** היושב על מפתן הלב, ולא נותן ללב להיפתח. אולם, בזכות אברהם אבינו, עליו השלום, יבטל הקב"ה את קליפת **זבוב**, וזה שרמז הפתוב: "ואברהם זקן בא בימים", ראשי תיבות **זבוב**, שבכל יום "קליפת **זבוב**" באה לאדם בשלש תפילות, לבטלו מן התפילה (וזהו "בא בימים" – שלש פעמים בכל יום). ומוסיף "כסא הרחמים", שעל-ידי עניית "אמן" בכונה יכולים לבטל את "קליפת **זבוב**", וזהו שרמז הפתוב: "ואברהם זקן בא בימים" – סופי תיבות "אמן", לומר לה, שעל-ידי עניית "אמן" בכונה מבטלים את "קליפת **זבוב**".

"ותמת שרה בקרית ארבע...ויבא אברהם לספד לשרה ולבפתה" (כג ב)

הגאון רבי דוד הלוי, שנודע בכינויו "הט"ז", על שם ספרו "טורי זהב" שחבר לארבעת חלקי השלחן ערוך, נודע בילדותו פעילוי מופלג, וכבעל מח חריף ביותר. מספרים עליו, שבהיותו בן שבע, הפליא את חכמי עירו לודמיר שבאוקראינה, בבקאות רבה בשלש ה"בבות" של סדר "נוזיקין" (=בבא קמא, בבא מציעא ובבא בתרא). כעבור מספר שנים, בחר רבה של העיר בריסק, רבי יואל סירקיס, הלוא הוא הב"ח, את הט"ז כחתן לבתו.

על **גודל** קדושתו של הט"ז מספר רבי יוסף שאול נתנזון, רבה של לבוב במאה ה-19, שבימיו נפתח בדרך מקרה קברו של הט"ז, והפורים מצאו את הט"ז שלם בגופו, כאילו נקבר זה עתה. ובדקו ומצאו, שמאז פטירתו של הט"ז, ועד לאותו היום שבו נחשף קברו, עברו כמאתים שנה, ומדבר היה לשיחה בקרב בני תקהילה, שהשתאו על הפלא המיוחד במינו - שלא שלטה רמה ותולעה בגופו של אותו צדיק וגדול...

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:11

bnei-zion.com

פְּרִשְׁת הַשָּׁבוּעַ: חַיֵּי שָׂרָה

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:20 ר"ת 17:45

עַרְשׁ"ק כֹּא' חֶשְׁוֹן תַּשַּׁע"ח (10.11.17)

הַפְּטָרָה: "וְהַמְלִיךְ דָּוִד" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"יִישַׁמַע אַבְרָהָם אֶל עֶפְרוֹן וַיִּשְׁקַל אַבְרָהָם לְעֶפְרוֹן אֶת הַכֶּסֶף... אַרְבַּע מֵאוֹת שֶׁקֶל כֶּסֶף עֶבֶר לְסֹחֵר"

על הכתוב בפרשה, "וישקל אברהם לעפרון את הכסף... ארבע מאות שקל כסף עבר לסחר", שואלים המפרשים, מדוע סבב מסובב כל הסיבות (=הקב"ה), שאברהם ישלם לעפרון דוקא ארבע מאות שקל כסף? תחילה נקדים להביא מה שאמרו חז"ל (סוּפָה יד'): "למה נמשלה תפילתם של צדיקים לעתה (=לקלשון)? – (ועונים חז"ל) מה עתה (=קלשון) זה מהפך את התבואה בגורן ממקום למקום, אף תפילתם של צדיקים מהפכת את דעתו של הקב"ה ממידת האכזריות (=הדין) למידת הרחמים". (כמו שכתוב בבראשית כה, כא): "ויעתר יצחק לה' לנכח אשתו כי עקרה הוא ויעתר לו ה'").

הנה, מבואר מכאן, שתכלית התפילה היא להפוך את מידת הדין למידת הרחמים. אולם, הרי חז"ל דקדקו לומר, "תפילתם של צדיקים מהפכת את דעתו של הקב"ה ממידת האכזריות (=הדין) למידת הרחמים" – כלומר, רק תפילת הצדיקים היא זו שנמשלה לעתה (=לקלשון), שהופכת את מידת הדין למידת הרחמים.

עוד נקדים מה ששנינו בגמרא (שבת נה): "כל מי שאפשר למחות באנשי ביתו ולא מיחה – נתפס על אנשי ביתו. באנשי עירו – נתפס על אנשי עירו. בכל העולם כלו – נתפס על כל העולם כלו... אמר לו הקדוש ברוך הוא לגבריאל (בזמן חרבן בית המקדש), לך ורשום על מצחן של צדיקים (אות) תו של דיו – שלא ישלטו בהם מלאכי חבלה. ועל מצחם של רשעים (אות) תו של דם – כדי שישלטו בהם מלאכי חבלה. אמרה מידת הדין לפני הקדוש ברוך הוא: רבוננו של עולם, מה נשתנו אלו מאלו? אמר לה: הללו צדיקים גמורים, והללו רשעים גמורים... ומאי שנא תו? (=מה ההבדל בין האות ת' שרשומה על הצדיקים, לבין האות ת' שרשומה על הרשעים?). אמר רב: (אות) תו תחיה, (אות) תו תמות".

הנה, נמצאנו למדים, כי מידת החסד היא האות ת' – תחיה, ומידת הדין היא האות ת' – תמות. ועל-כך רמזה הגמרא (בבא מציעא קז), כאשר רב עלה לבית הקברות, ומצא, "(ש)תשעים ותשעה (אחוז מהקבורים שם, מתו) בעין רעה, ו(רק) אחד (מת) בדרך ארץ (=מיתה טבעית)".

והרמז הוא, ש"עין רעה" בגמטריה ת' (=400), שהם ארבע מאות כוחות הטומאה, המעוררים את האות ת' – תמות. אולם, כאמור, הצדיקים מהפכים בכח תפילתם את ה-ת' של דם (=תמות) לת' של חיים ת' (=תחיה). על-פי האמור יומתק לנו להבין מה שאמרו המלאכים ליעקב (בראשית לב, ז): "באנו אל אחיך אל עשו וגם הלך לקראתך וארבע מאות איש עמו". וכתב ה"מגלה עמוקות", כי ארבע מאות איש שהלכו עם עשו הם ארבע מאות כוחות הטומאה.

והוסיף ה"מגלה עמוקות" ואמר, שעשו, שנולד מיצחק, הוא בבחינת פסולת גבורה (מצד קליפת הרציחה), ולכן ברכו יצחק, ואמר: "ועל חרבך תחיה". ומאחר וכוחו של עשו הוא מהאות ת' – תמות, על-כן יצא עשו להילחם כנגד יעקב עם "וארבע מאות איש עמו", שהם ת' (=400) כוחות טומאה. שכן, בהיות עשו גבורה דקליפה, הוא מעורר, חס וחלילה, על ישראל ת' של דם, בבחינת ת' – תמות.

אולם, יעקב אבינו שמידתו "תפארת" – הפלולה בתחילתה ובסופה ת', ת' כנגד תחיה, ו-ת' כנגד תמות – התגבר בכוחו על ת' (=400) כוחות הטומאה של עשו, והפך ת' של תמות ל-ת' של תחיה.

ומעתה יאיר לנו להבין מה שסבב הקב"ה, שאברהם אבינו יקנה את מערת המכפלה דוקא בארבע מאות שקל. שכן, היות ולמדנו, שכל התפילות של ישראל עוברות דרך מערת המכפלה, (כפי שכתב ה"מגלה עמוקות" (אופן רכב): "כל תפילות שלנו, כשהם עולים למעלה – עולים דרך מערת המכפלה"), ותכלית התפילה היא להפוך את מידת הדין למידת הרחמים (להפוך ת' של תמות ל-ת' של תחיה) – לכן שלם אברהם אבינו לעפרון ארבע מאות שקל כנגד האות ת' תחיה – כדי להכניע את ת' – תמות.

ויש לומר, שענין זה נרמז בשם "מערת המכפלה", מכפלה רמז על אותיות ת' הפולות (ת' תמות, ת' תחיה).
 וצריך לדעת, שעל-ידי תפילות ישראל העוברות דרך מערת המכפלה, נהפכת "דעתו של הקב"ה ממידת האכזריות (=הדין) למידת הרחמים" (מהפכים את האות ת' תמות ל-ת' תחיה). וכל זה בעזרת האבות הקדושים, שהם מתקנים את תפילות ישראל, כפי שהבאנו (ברכות כו'): "רבי יוסי ברבי חנינא אמר: תפילות – אבות תקנום".
 ומעתה יש לומר, שענין זה רמז עפרון לאברהם: "ארץ ארבע מאות שקל כסף ביני וביניך מה הוא ואת מתך קבר". כלומר, על-ידי קניית מערת המכפלה, ששם עוברות כל תפילות ורעד ישראל, תזכה להתגבר על האות ת' תמות. (וזהו "ואת מתך קבר" – תוכל "לקבור" את ת' תמות, ולהופכה לבחינת ת' של תחיה. ולכן ראוי שתשלם לי ת' (=ארבע מאות) שקלים של כסף). ועל-כך מהר אברהם לשקול "ארבע מאות שקל כסף עבר לסחר". שכן, שמחה גדולה היא לאברהם, להיות בבחינת "סוחר", המתקן את "סחורתו" (=את תפילות בניו – הופך ת' תמות ל-ת' תחיה), ומעבירן דרך מערת המכפלה בדרך השמימה. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)
 "ויען לבן ובתואל ויאמרו מה יצא הדבר... הנה רבקה לפניך קח ולך ותהי אשה לבן אדניך"

בעיר ברנוביץ התעוררה פעם בעיה בעת מסיבת תנאים של חתן וכלה. המנהג הוא שבכתיבת התנאים אומר כל צד את הסכום שהוא מתחייב לתת לאחר החתונה. והנה, הפעם סרב אחד הצדדים בכל תוקף לכתוב את הפרט הזה. "וכי אינכם מאמינים להתחייבות שנתתי בעל-פה?" אמר האישה. "הרי אני סוחר גדול, ואנשים העומדים איתי בקשרי מסחר נותנים אמון מלא בהתחייבותי, גם כאשר מדובר בסכומים הרבה יותר גדולים".
 הרבנים שהיו במקום נסו לשכנעו ולהפציר בו שיתן את חתימתו, אך הדברים נפלו על אוזניים ערלות. גם כאשר הסבירו לו שאף אחד אינו מטיל פגם באמינותו, אלא שהמנהג בעם ישראל הוא לכתוב ולחתום בעת התנאים, המשיך בסרבנותו, ולא רצה לחתום.

בלית ברירה הזעיקו האנשים את רבי אלחנן וסרמן הי"ד, כדי שהוא, בחוכמתו ובתבונתו היתרה, ינסה לשכנע את האבא. ר' אלחנן הגיע, ופנה לאב בדברים אלו: הרי גם בימים הנוראים אנהנו מבקשים מהקב"ה שיזכרנו לחיים טובים ומאושרים, ובכל זאת אין אנהנו מסתפקים בזכירה בעלמא – "זכרנו לחיים" – אלא מבקשים שהקב"ה יכתוב אותנו לחיים טובים, וביום הכיפורים אנו מבקשים גם חתימה, "וחתמנו בספר חיים", ומדוע? האם יש להטיל חלילה פגם כלשהו בנאמנותו של בורא כל העולמות?! בודאי שלא!!! ולמרות זאת אנו מבקשים גם 'כתיבה' וגם 'חתימה'. וההסבר הוא, שבית דין של מעלה מתנהג באותן דרכים הנהוגות בבית דין של מטה. וכיון שאצלנו, בבית דין של מטה, מעונינים הדינים – על-ידי הפתיחה והחתימה – לחזק את קיום ההלכה, ולסלק מראש את כל הערעורים, כמו שנאמר (אסתר ח' ח'): 'כי כתב אשר נכתב בשם המלך ונחתום בטבעת המלך אין להשיב' – גם בבית דין של מעלה מתנהגים כך. אנא ממך – פנה ר' אלחנן לאב – תסכים גם אתה לבקשה, והעלה על הכתב את התחייבותיך לבני הזוג. ואכן, לאחר דבריו של רבי אלחנן וסרמן השתכנע אותו סוחר, וחתם על שטר התנאים.

"ויגוע וימת אברהם בשיבה טובה זקן ושבע ויאסף אל עמיו"

(הסיפור הוא לכבוד יום ההילולא של הצדיק המקובל האלקי רבנו אברהם אזולאי זיע"א, בעל "חסד לאברהם", שנפטר ב-כ"א במר-חשוון ת"ד).

כפי זכנו חברון שמונה מסורת מופלאה על הסתלקות רבנו אברהם אזולאי זיע"א, כפי שהובאה בספר "זכרון ירושלים" להרה"ח רבי שניאור זלמן ברבי מנחם מנדל זצ"ל. היה זה בעקבות ביקורו של הפחה מאיסטנבול שבתורכיה במערת המכפלה, כאשר חרבו היקרה המצופה זהב ואבנים טובות, נפלה לעמקי המערה. לאחר שהורידו בחבלים כמה ישמעאלים וכלם נפחו נשמתם, החליט הפחה לשלוח אחד מתושבי חברון היהודים. אימה ופחד עוררה גזירתו, וקהל עדת ישראל בעיר הקדש חברון הכריזו תענית ציבור, ובמעמד כלם הפילו גורל, ויצא הגורל על רבנו ה"חסד לאברהם".

רבנו טבל ולבש תכריכים, וכל אותו הלילה דרש לפני הציבור בסודות ורזי התורה מענינו של אברהם אבינו, עליו השלום. לאחר שנפרד מהציבור בבקשה שיתפללו עבורו, ירד בחבל לתוך המערה, ומיד העלה את החרב על-ידי חבל, והוא עצמו נותר במערה. מסופר כי זכה לראות מראות מופלאים, ובכתבי נכדו החיד"א נרמז "ונגלו לו אבותינו הקדושים". כשהועלה בחבלים בחזרה, בא לביתו בשמחה, באומרו כי הגיע זמנו להיפטר מן העולם, כפי שנתגלה לו במערה. וכך הכין את עצמו בקדושה ובטהרה, ולאחר שגלה רזי תורה, בערב שבת קדש כ"א מר-חשוון ת"ד, פרשת "חיי שרה", בה נאמר "ויגוע וימת אברהם בשיבה טובה", יצאה נשמתו הטהורה בעלות השחר, כשהוא קורא "שמע ישראל". בן ע"ד שנים לחייו, וקברו נכרה בבית החיים שבעיר הקדש חברון תבנה ותפונן ליד קברו של המקובל האלקי, בעל "ראשית חכמה" זיע"א. כעבור שמונה שנים, בשנת ת"י"ב, נקבר על-ידו רעו ועמיתו, רבה של חברון, הוא הגאון המקובל רבי אליעזר בן ארחא. זכותם תגן עלינו אמן. שבת שלום לבית ישראל!

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:11

bnei-zion.com

פְּרִשְׁת הַשָּׁבוּעַ: חַיֵּי שָׂרָה

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:20 ר"ת 17:45

עַרְשׁ"ק כֹּא' חֶשְׁוֹן תַּשְׁע"ח (10.11.17)

הַפְּטָרָה: "וְהַמְלִיךְ דָּוִד" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיְבָרְכוּ אֶת רַבְּקָה וַיֹּאמְרוּ לָהּ אַחֲתָנוּ אַתְּ הִי לְאֶלְפֵי רַבְּבָה"

אֶחָד מִמְנַהֲגֵי יִשְׂרָאֵל הוּא, שְׁלֹפְנֵי הַפְּנִיסָה לַחֹפֶה, הוֹלֵךְ הַחֲתָן לְרֵאוֹת אֶת הַכֶּלֶה, כְּדֵי לְקַיֵּם אֶת מֵאֲמַר חו"ל בְּגִמְרָא (קִידוּשֵׁין מֵא): "אֲסוּר לְאָדָם שִׁיקְדֵשׁ אֶת הָאִשָּׁה, עַד שִׁירְאָנָה". וְאַחֵר-כֵּן מְכַסִּים אֶת פְּנֵי הַכֶּלֶה בְּצַעֲרֵי, וּבִעֵת שִׁמְכֻסִּים אֶת פְּנֵיהָ, מְבָרְכִים אֶת הַכֶּלֶה בְּבִרְכָה שֶׁבִּרְכוּ לָבָן וּבְנֵי בֵיתוֹ אֶת רַבְּקָה: "אַחֲתָנוּ אַתְּ הִי לְאֶלְפֵי רַבְּבָה" (=שְׁזָרְעָךְ יִפְרוּץ וַיִּרְבֶּה לְאֶלְפֵי רַבְּבוֹת).

וְכִבֵּר תִּמְהוּ הַמְּפָרְשִׁים עַל מְנַהֵג זֶה. שָׂכָן, מֶה רָאוּ לְבָרֵךְ אֶת הַכֶּלֶה דוֹקָא בְּבִרְכָה זֹו שֶׁבִּרְכוּ לָבָן הָאֲרָמִי וּבְנֵי מִשְׁפַּחְתּוֹ אֶת רַבְּקָה אֲמָנוּ? וְכִי חֲסֵרוֹת בְּרִכּוֹת קְדוּשׁוֹת וְטְהוּרוֹת שֶׁל צְדִיקִים, כְּדֵי לְבָרֵךְ בְּהֵן אֶת הַכֶּלֶה? וְגַם צְרִיף לְהַבִּין מְדוּעַ מְכַסִּים אֶת פְּנֵי הַכֶּלֶה לְפָנֵי הַחֹפֶה בְּצַעֲרֵי?

וְנִרְאֶה לְבָאָר עֲנִין זֶה עַל-פִּי מֶה שֶׁהִבְאֵנוּ בְּפִרְשַׁת "וַיִּרְא", עַל הַפְּתוּב "וַתִּצְחַק שָׂרָה בְּקִרְבָּהּ לֵאמֹר אַחֲרֵי בְלִתִּי הִיְתָה לִי עֲדָנָה וְאֲדָנִי זָקֵן". וְכִבֵּר נִתְיַגְעוּ הַמְּפָרְשִׁים לְבָאָר, מְדוּעַ צָחָקָה שָׂרָה אֲמָנוּ עַל בְּשׁוֹרַת הַמְּלֶאֶךְ, שֶׁבָּא בְּשִׁלְיחוֹת הַקַּב"ה לְבָשֵׁר לָהּ עַל לִידַת יֶצְחָק? וְכִי שָׂרָה אֲמָנוּ לֹא הֶאֱמִינָה לְהַבְטַחַת ה', שֶׁתִּלְדַּבּ בִּימֵי זְקוּנוֹתָהּ? בִּיאוֹר נִפְלֵא עַל-כֵּן מְבִיא כ"ק הַשָּׁר שְׁלוֹם מְבַעֲלָזָא וַיֵּע"א, וְאוֹמֵר, שֶׁשָׂרָה אֲמָנוּ אֲמָנָם צָחָקָה - אֵךְ לֹא מִחֲסוֹר אֲמוּנָה, אֲלֵא בְּגִלְלַת שִׁישְׁמַעְעָל עֲמֵד מֵאַחֲרֵי הָאֵהֶל, וְהַאֲזִין לְבְּשׁוֹרַת הַמְּלֶאֶךְ.

וְכַפִּי שֶׁמְבִיא גַם תְּרַגּוּם יוֹנְתָן עַל הַפְּתוּב (שֵׁם יח, י'): "וְשָׂרָה שִׁמְעַת (אֶת הַמְּלֶאֶךְ) פֶּתַח הָאֵהֶל וְהוּא אַחֲרָיו". וְהוּא אַחֲרָיו", מְפָרֵשׁ תְּרַגּוּם יוֹנְתָן, שִׁישְׁמַעְעָל הוּא זֶה שֶׁעֲמֵד מֵאַחֲרֵי הַפְּתַח לְשִׁמּוֹעַ מֶה בָּא הַמְּלֶאֶךְ לְבָשֵׁר לְשָׂרָה אֲמָנוּ. וְכַפִּי דְבָרָיו הַקְּדוּשִׁים שֶׁל תְּרַגּוּם יוֹנְתָן בֵּן עוֹזִיאֵל: "וְשָׂרָה הוּא שִׁמְעָה בְּתִרְעָה מִשְׁכָּנָא וַיִּשְׁמַעְעָל קָאִי בְּתִרְיָה וְצִיִּית מֶה דְאָמַר מְלֶאֶכְא" (=וְשָׂרָה הִיְתָה שׁוֹמְעַת בְּפֶתַח הָאֵהֶל, וַיִּשְׁמַעְעָל הִיְתָה מֵאַחֲרֵי הַפְּתַח, כְּדֵי לְשִׁמּוֹעַ מֶה שְׂאוֹמֵר הַמְּלֶאֶךְ). וְצִרִיכִים אָנוּ לְהַבִּין עֲנִין זֶה. שָׂכָן, מֶה רָאֵתָה שָׂרָה אֲמָנוּ לְצָחוֹק, לְאַחַר שֶׁרָאֵתָה אֶת יִשְׁמַעְעָל מֵאֲזִין לְבְּשׁוֹרַת הַמְּלֶאֶךְ?

וּבָאָר מֶרֶן הַשָּׁר שְׁלוֹם מְבַעֲלָזָא וְאָמַר, כִּי לְתִרְגּוּם יוֹנְתָן הִיְתָה קִשָּׁה, אֵיךְ צָחָקָה שָׂרָה אֲמָנוּ מְדַבְּרֵי מְלֶאֶךְ ה', שֶׁבָּא לְבָשֵׁר עַל הוֹלְדַת יֶצְחָק. וְעַל-כֵּן פִּרֵּשׁ "וְהוּא אַחֲרָיו" - עַל יִשְׁמַעְעָל, שֶׁעֲמֵד מֵאַחֲרֵי הַפְּתַח, וְשִׁמְעַת שֶׁהַמְּלֶאֶךְ מְבָשֵׁר ש"כְּעַת חַיָּה וְהֵנָּה בֵּן לְשָׂרָה". וְהֵנָּה, לְאַחַר שֶׁרָאֵתָה שָׂרָה שִׁישְׁמַעְעָל מֵאֲזִין לְמְלֶאֶךְ, חֲשָׁשָׁה שִׁיטִּיל בָּהּ עֵין הָרַע, וְתִתְבַטֵּל הַבְּטַחַת הַמְּלֶאֶךְ, עַל-כֵּן שֶׁתָּה עֲצָה בְּנַפְשָׁה (=הַחֲלִיטָה) לְצָחוֹק, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב: "וַתִּצְחַק שָׂרָה... לֵאמֹר אַחֲרֵי בְלִתִּי הִיְתָה לִי עֲדָנָה וְאֲדָנִי זָקֵן". וְזֹאת, כְּדֵי שִׁיחֲשׁוּב יִשְׁמַעְעָל, שֶׁאִין הִיא מֵאֲמִינָה לְדַבְּרֵי הַמְּלֶאֶךְ, וְעַל-יְדֵי כֵּן גַם הוּא יֶצְחָק וַיִּגְחַךְ, שֶׁבְּלִתִּי אֶפְשָׁרִי שֶׁשָׂרָה תִּתְעַבֵּר בְּגִיל כּוֹזָה, וּמִמִּילָא לֹא יִתֵּן עֵין הָרַע בְּהַבְטַחַת הַמְּלֶאֶךְ.

וַיֵּשׁ עוֹד לּוֹמֵר, שֶׁהֵנָּה, כְּבָר הִבְאֵנוּ שִׁישׁ שֵׁם קְדוּשׁ "הָאֵא", שֶׁהוּא אֶחָד מִ-עַב' שְׁמוֹת הַקְּדוּשׁ (הַשֵּׁם ה-26), וְשֵׁם זֶה מְסוּגָל לְבִיטוּל עֵין הָרַע. עַל-כֵּן, כְּדֵי לְעוֹרֵר שֵׁם זֶה אֲמַר הַקַּב"ה לְאַבְרָהָם "לְמָה זֶה צָחָקָה שָׂרָה". שֶׁהָרִי, אִם חֲשָׁשָׁה שָׂרָה לְעֵין הָרַע שֶׁל יִשְׁמַעְעָל, הָרִי הִיְתָה עָלֶיהָ "לֵאמֹר הֵאֵךְ אֲמָנָם אֵלֶיךָ", רֵאשִׁי תִיבוֹת שֶׁל הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ "הָאֵא", הַמְּסוּגָל כְּאֲמוֹר לְבִטֵּל אֶת עֵין הָרַע.

וּמַעַתָּה יֵשׁ לּוֹמֵר, שֶׁהִיּוֹת וְהַרְשָׁעִים הַלְלוּ, לָבָן וְחִבֵּר מִרְעִיו, בְּקִשּׁוֹ לְהַכְנִים עֵין הָרַע בְּאֶלְפֵי זְרַעַם הַקְּדוּשִׁים שֶׁל יֶצְחָק וְרַבְּקָה, לָכֵן סָבַב הַקַּב"ה, שֶׁהֵם עֲצָמָם יֹאמְרוּ דִּיבּוּרִים אֵלּוּ, שֶׁנִּרְמְזוּ בָּהֶם הַשֵּׁם הַמְּבִטֵּל אֶת עֵין הָרַע, בְּבַחֲנִינַת (שַׁבַּת קִיט'): "וּמְלֶאֶךְ רַע עוֹנָה אֲמֵן בְּעַל כּוֹרְחוֹ...". וְעַל-כֵּן בִּרְכוּ אֶת רַבְּקָה "אַחֲתָנוּ אַתְּ הִי" רֵאשִׁי תִיבוֹת לְמִפְרָע שֶׁל הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ "הָאֵא", הַמְּבִטֵּל אֶת עֵין הָרַע. וּמִמִּילָא, כְּאֲשֶׁר הִמְשִׁיכוּ אֶת בְּרַכְתָּם, "לְאֶלְפֵי רַבְּבָה", לֹא יְכַלּוּ לְהַכְנִים עֵין הָרַע בְּאֶלְפֵי זְרַעַם שֶׁל יֶצְחָק וְרַבְּקָה, שֶׁהָרִי הֵם עֲצָמָם כְּבָר בְּטָלוּ אֶת עֵין הָרַע, בְּשֵׁם "הָאֵא". וְהֵנָּה, מְבוֹאָר בְּסִפֵּר "אוֹר לְשָׁמַיִם" שֶׁהִטְעַם שִׁמְכֻסִּים אֶת פְּנֵי הַכֶּלֶה בְּיוֹם הַחֹפֶה הוּא, "כְּדֵי שֶׁלֹּא יִסְתַּכְּלוּ בָּהּ הַחֲצִיזוּנִים וַיִּתְאַחְזוּ חֵס וְשְׁלוֹם... (שָׂכָן) יְדוּעַ כַּח הַהֲסַתְּכָלוֹת (שֶׁל הַחֲצִיזוּנִים) מֶה הוּא".

ומעתה יאיר לנו להבין את מנהג ישראל, שהחתן לפני הכניסה לחופה מכסה את פני הכלה בצעיף. שכן, על-ידי הכיסוי, לא יסתכלו החיצונים בכלה, ולא יטילו בה עין הרע. ובנוסף כאשר לאחר מכן מברכים את הכלה בברכה שברך לכן עצמו, **שרש הטומאה**, את רבקה: "אחתנו את ה' לאלפי רבבה" – הנה מעוררים את השם הקדוש "**האא**", הרמוז בראשי התיבות, שהוא כאמור מסוגל לבטל עין הרע, ועל-ידי כך נכנסת הכלה לחופה בלי שום תקלות ומניעות. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

השם הקדוש "**האא**", המסוגל לביטול עין הרע (אחד מ-עב' שמות הקדש (השם ה-26))

ראוי להביא כאן מה ששנינו בענין יצר הרע בגמרא (סוכה נב): "אמר רבא: יצר הרע – בתחילה קראו 'הלך', ולבסוף קראו 'אורח', ולבסוף קראו 'איש', שנאמר (שמואל ב', יב): 'ויבא הלך לאיש העשיר, ויחמל לקחת מצאנו ומבקרו לעשות לארח'. וכתב (שם), 'ויעשה לאיש הבא אליו'."

וכתב הרה"ק מהרי"א מקמארנא זיע"א, בספרו "נתיב מצותיך" (נתיב התורה, שביל י', אות י'): "יצר הרע נקרא 'הלך', 'ארח', 'איש', במספר השוה". דהינו, הגמטריה של "**יצר הרע**" היא "**הלך ארח איש**" – לומר לך, שזאת דרכו של היצר: בתחילה הוא נדמה לך כ"הלך", כדל, הלבוש קרעים, שהולך לו בדרךים לחפש את פרנסתו. ואם אתה חומל עליו, ונותן לו להיות אורח להיפנס לביתך, הופך האורח/היצר להיות "איש", שזה לשון שררה – שעתה הוא בעל הבית ושולט עליך. לפי זה יש לומר, שהשם הקדוש "**האא**" הוא ראשי תיבות "**הלך ארח איש**" – לומר לך שבכח שם זה ניתן לבטל את כוחו של **היצר הרע**, שהוא בגמטריה "**הלך ארח איש**".

על-פי האמור יתכן לבאר מה שכתוב בספר "וחרב פיפיות", שהשם "**האא**", המבטל את עין הרע, יוצא גם ממה שאמרו דתן ואבירם למשה רבנו (שמות ב', יד): "**הלהרגני אתה אמר כאשר הרגת את המצרי**".

וצריך להבין, מה ראו דתן ואבירם לרמוז למשה רבנו על השם "**האא**", המסוגל לבטל את עין הרע?

נראה לבאר ענין זה, שכאשר ראו דתן ואבירם שמשה רבנו הרג את המצרי ללא חרב, אלא על-ידי עינו הקדושות, כפי שכתוב (שם ב', יב): "ויפן כה וכה וירא כי אין איש ויך את המצרי ויטמנהו בחול" – חשבו שמשה הרג את המצרי על-ידי שהכניס בו עין הרע, לכן אמרו למשה: "**הלהרגני אתה אמר כאשר הרגת את המצרי**".

דהינו, אותנו לא תוכל להרוג על-ידי עין הרע. שכן, אנו מכירים את השם "**האא**", המבטל את כח העין הרע. ועוד הוסיף שם ה"חרב פיפיות", שהשם "**האא**" יוצא מראשי התיבות (תהילים קמז, טו): "**השלח אמרתו ארץ, עד מהרה ירוץ דברו**". וצריך להבין ענין זה. שכן, וכי מה ענין של השם המבטל את עין הרע לבין הכתוב שם: "השם גבולך שלום חלב חטים ישביעך"? ויש לומר, שהפסוק מדבר על השפע שהקב"ה מוריד לארץ, כמו שכתוב: "השם גבולך שלום חלב חטים ישביעך". ומאחר ויש חשש שמא יכניסו הקליפות עין הרע בשפע זה, לכן צרף הקב"ה, ברוב רחמיו וחסדיו, לשפע זה גם את השם "**האא**", כדי לבטל את עין הרע של החיצונים.

וזהו שכתוב: "השם גבולך שלום חלב חטים ישביעך". ואם תאמר, הלא יש חשש שמא יכניסו הקליפות עין הרע בשפע, על-פני כתוב בהמשך "**השלח אמרתו ארץ**" – ראשי תיבות "**האא**" – לרמוז שהקב"ה שולח שפע לארץ עם השם "**האא**", שמבטל את העין הרע, ועל-ידי כך "עד מהרה ירוץ דברו" – השפע יורד לארץ במהרה, בלי

שום עיכוב ומניעה. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"ויוצא העבד כלי כסף וכלי זהב ובגדים, ויתן לרבקה"

הצדיק רבי שלום רוקח מבלו, היה מקפיד יתרה בעניני הלבוש של אלפי חסידיו, ובכל הזדמנות היה מתריע באזניהם שילבשו בגדים צנועים, כמקובל בישראל מדורי דורות. כאשר באו אצלו החסידים, כדי לקבל את ברכתו בעניני שידוכין – הזהיר אותם שיכתבו ב"תנאים" דברים מפורשים, שהבגדים לכלה יסופקו לפי דגם יהודי צנוע ופשוט, כמקובל בבתי חסידים מובהקים.

את ענין זה הסמיך האדמו"ר רבי שלום על הכתוב הבא: "ויוצא העבד כלי כסף וכלי זהב ובגדים, ויתן לרבקה". נשאלת השאלה: לשם מה נטל עמו אליעזר בגדים מיוחדים מבית אברהם, לכלה המיועדת ליצחק? כלום יעלה על הדעת, שמשפחת נחור המכובדת והעשירה תשלח את הכלה מבית אביה ואמה בלא בגדים ראויים? אלא, בכונה תחילה דאג אברהם אבינו, שאליעזר עבדו יטול עמו בגדים לכלה המיועדת ליצחק בנו, לפי הדגם המקובל בביתו – כדי שכלה זו, העתידה לבוא אל ביתו, לא תוסיף ללבוש את הבגדים האופנתיים והמגונדרים, ששובשות הבנות ב"עיר נחור" האלילית... שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:11

bnei-zion.com

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: חַיִּי שָׂרָה

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:20 ר"ת 17:45

עַרְשׁ"ק כֹּא' חֶשְׁוֹן תַּשַּׁע"ח (10.11.17)

הַפְּטָרָה: "וְהַמְלִיךְ דָּוִד" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וּתְמַת שָׂרָה בְּקִרְיַת אַרְבַּע"

לְמַדְנוּ בְּגִמְרָא (ראש השנה טז): "אָמַר רַבִּי חֲנַן, כָּל הַמוֹסֵר דִּין עַל חֵבְרוֹ, הוּא נִעְנָשׁ תַּחֲלָה". וּפְרַשׁ רַשִׁי: "מוֹסֵר דִּין – כְּמוֹ (מָה שְׂאֵמְרָה שָׂרָה לְאַבְרָהָם) 'שִׁפְטָה ה' בֵּינִי וּבֵינֶיךָ' (בְּרֵאשִׁית טז), (שִׁבְשֻׁמִּים) אֹמְרִים: כָּלוּם רָאוּי הוּא שִׁעְנָשׁ חֵבְרוֹ עַל יְדוֹ? (וְלוֹמְדִים זֹאת מֵהַפְּתוּב) וַיֵּבֵא אַבְרָהָם לְסַפֵּד לְשָׂרָה... הוּא קָבַר אוֹתָהּ".

דְּהִינּוּ, עַל מָה שְׂאֵמְרָה שָׂרָה לְאַבְרָהָם "שִׁפְטָה ה' בֵּינִי וּבֵינֶיךָ", הִנֵּה לְבִסּוּף הִיא עֲצֻמָּה נִפְטָרָה, וְאַבְרָהָם הָיָה צָרִיךְ לְקוֹבְרָהּ. וְזֶהוּ מָה שֶׁכְּתוּב: "וּתְמַת שָׂרָה בְּקִרְיַת אַרְבַּע" – אֵל תִּקְרָא "בְּקִרְיַת אַרְבַּע", אֲלֵא "בְּקִרְיַת אַרְבַּע", שְׁבַעבּוֹר אַרְבַּע הַמְּלִים הַלָּלוּ, "שִׁפְטָה ה' בֵּינִי וּבֵינֶיךָ", נִעְנָשָׁה וּמְתָה.

וּבִסְפָר "בֵּית יִשְׂרָאֵל" לַהֲרַה"ק רַבִּי יִשְׂרָאֵל מִמְטְרִסְדוֹרֶף זִיע"א מוּבָא (על-פִּי דְבָרֵי הַגַּה"ק בַּעַל הַ"תַּחֲתָם סוּפֵר" זִיע"א), שְׁכִינּוֹן שְׂרָה צָחָקָה עַל בְּשׂוֹרַת הַמְּלֶאכֶה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב: "וּתְצַחֵק שָׂרָה בְּקִרְבָּהּ לְאִמָּהּ" – עַל אַרְבַּע תִּיבוֹת אֵלוּ מְתָה שָׂרָה. פִּירוּשׁ נוֹסֵף מְבִיא בִסְפָר "בֵּית יִשְׂרָאֵל", עַל-פִּי מָה שֶׁשְׁנִינוּ בְּגִמְרָא (פְּסָחִים נו', ע"א): "אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ: 'וַיִּקְרָא יַעֲקֹב אֶל בְּנָיו וַיֹּאמֶר הֵאסְפוּ וְאֶגִּידָה לָכֶם...'. – בְּקִשׁ יַעֲקֹב לְגַלוֹת לְבָנָיו קִץ הַיָּמִין, וְנִסְתַּלְקָה מִמֶּנּוּ הַשְּׁכִינָה. אָמַר (יַעֲקֹב): שְׁמָא חָס וְשָׁלוֹם יֵשׁ בְּמִטְתִּי (=בְּזִרְעִי, בְּבָנֵי) פְּסוּל? כֹּאבְרָהֶם שִׁצָּא מִמֶּנּוּ יִשְׁמַעְאֵל, וְאַבְי (=יַצְחָק) שִׁצָּא מִמֶּנּוּ עֵשׂוֹ? אָמְרוּ לוֹ בְּנָיו: 'שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד'. (כְּלוּמַר), כִּשֶׁם שְׂאִין בְּלִבָּהּ, אֲלֵא (אֵל) אֶחָד, כִּף אֵין בְּלִבְנֵי אֵלֵא (אֵל) אֶחָד".

וּפְרַשׁ רַשִׁי: "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל" – לְאַבְיָהֶם יַעֲקֹב הָיוּ אֹמְרִים, שֶׁהָיָה הַקַּב"ה שְׁנָה אֶת שְׁמוֹ וְקָרָא לוֹ "יִשְׂרָאֵל". וּמֵאֲזֵנוּ אֹמְרִים "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד". אֲבָל לִפְנֵי כֵן, כִּשְׁהָיוּ מְקַבְּלִים עֲלֵיהֶם עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם, הָיוּ אֹמְרִים רַק אַרְבַּע אוֹתוֹת "ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד".

עַל-פִּי הָאִמּוֹר, אֹמֵר הַ"בֵּית יִשְׂרָאֵל", שְׁבַשְׁעַת יְצִיאַת נִשְׁמַתָּהּ שֶׁל שָׂרָה, קִבְּלָה עָלֶיהָ עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם בְּאַרְבַּע תִּיבוֹת אֵלוּ, "ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד". וְזֶהוּ שְׁדַרְשׁוּ "וּתְמַת שָׂרָה בְּקִרְיַת אַרְבַּע" – אֵל תִּקְרָא "בְּקִרְיַת אַרְבַּע", אֲלֵא "בְּקִרְיַת אַרְבַּע", שִׁצָּאָה נִשְׁמַתָּהּ שֶׁל שָׂרָה אִמְנוּ תוֹךְ כְּדֵי קִרְיַת אַרְבַּע הַתִּיבוֹת שֶׁל קִרְיַת "שְׁמַע": "ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד". וּכְפִי לְשׁוֹן הַזֶּהָר הַקְּדוֹשׁ: "וּתְמַת שָׂרָה בְּקִרְיַת אַרְבַּע" – דָּא קִרְיַת שְׁמַע...נִפְקַת רוּחָא דִּילָהּ בְּקִרְיַת "שְׁמַע" בְּאַרְבַּע אַתְוָן (=יְצָאָה נִשְׁמַתָּהּ בְּקִרְיַת "שְׁמַע", בְּאַרְבַּע הַתִּיבוֹת – "ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד").

"וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בְּיָמִים וְהָ בְּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בְּכָל"

עַל הַכְּתוּב, "וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בְּיָמִים וְהָ בְּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בְּכָל", פְּרַשׁ רַשִׁי: "'בְּכָל' עוֹלָה גִמְטְרִיא 'בֵּין'. וּמֵאֲחֵר שְׁהִיָּה לוֹ בֵּין (=אֶת יַצְחָק), הָיָה צָרִיךְ לְהַשִּׂיאוּ אִשָּׁה".

וּתְמַהוּ עַל-כֵּן הַמְּפָרְשִׁים הַפְּלֵא וּפְלֵא. שְׁכֵן, עֲנִין זֶה, שְׂאֵבְרָהֶם הוֹלִיד אֶת יַצְחָק כְּבָר מְפוֹרֵשׁ בְּכְתוּב פְּעָמִים רַבּוֹת, וְמָה לָנוּ יוֹתֵר מְפוֹרֵשׁ מִמָּה שְׂאֹמֵר אַבְרָהָם לְעַבְדוֹ אֲלִיעֶזֶר בְּפִרְשָׁה: "כִּי אֵל אַרְצִי וְאֵל מוֹלְדֹתִי תִלָּךְ וְלִקְחַתְּ אִשָּׁה לְבָנִי לְיַצְחָק". אִם כֵּן, מְדוּעַ בָּא רַשִׁי לְלַמְדְנוּ דְרַךְ גִּמְטְרִיָּה, שֶׁ"בְּכָל" עוֹלָה בְּגִמְטְרִיא "בֵּין", וְלִכֵּן צָרִיךְ אַבְרָהָם לְהַשִּׂיאוּ אִשָּׁה לְיַצְחָק?

נִקְדִים לְהַבִּיא תַּחֲלִילָה מָה שֶׁהִבִּיא הַ"מְגִלָּה עֲמוּקוֹת" ("חַיִּי שָׂרָה"), שִׁצְחָק הָיָה בְּעַת הַעֲקִידָה בֵּין לוֹ (=37) שָׁנִים. וְכֹאשֶׁר נִשָּׂא אֶת רַבְּקָה הָיָה בֵּין אַרְבָּעִים שָׁנָה (כְּפִי שֶׁכְּתוּב: "וַיְהִי יַצְחָק בֵּין אַרְבָּעִים שָׁנָה בְּקַחְתּוֹ אֶת רַבְּקָה בַּת בְּתוּאֵל הָאֲרָמִי... לוֹ לְאִשָּׁה"). אִם כֵּן, אֵיפֹה הָיָה יַצְחָק שְׁלֹשׁ שָׁנִים?

אֲלֵא, אֹמֵר הַ"מְגִלָּה עֲמוּקוֹת", שִׁצְחָק הָיָה בְּגוֹן עֲדוֹן שְׁלֹשׁ שָׁנִים. וּמִבִּיא הוּא רֹאֶיָה מֵהַכְּתוּב בְּפִרְשָׁתוֹ, "וַיֵּבֵא אַבְרָהָם לְסַפֵּד לְשָׂרָה וּלְבַכְתָּהּ". וְקִשָּׁה לָנוּ כֵּאֵן, מְדוּעַ לֹא קָרָא אַבְרָהָם לְיַצְחָק, שְׁהִיָּה בֵּין יַחִיד לְאִמּוֹ, שִׁסְפִיד אֶת שָׂרָה אִמּוֹ כְּהַלְכָה? אֲלֵא, עַל כּוֹרְחָךְ לֹא הִסְפִיד יַצְחָק אֶת אִמּוֹ מִשּׁוּם שְׁהִיָּה בְּגוֹן עֲדוֹן.

(בִּסְפָר "מַעַם לוֹעֶז" מְבוֹאֵר, שְׁבַעַת הַעֲקִידָה הַתַּחֲלִיל אַבְרָהָם לְשַׁחוֹט אֶת יַצְחָק בְּנוֹ. וְרַק לְאַחַר מִפְּנֵי קָרָא לוֹ

המלאך ואמר לו: "ויאמר אל תשלח ידך אל הנער ואל תעש לו מאומה...". ומזה יש לומר, שיצחק נלקח לגן עדן כדי לרפא אותו).

ומה מתוקים הם דברי ה"ישמח משה" (תולדות "וימתן לד"), שמבאר לפי זה את הכתוב (בראשית כו, כו): "ויגש וישק לו (=יצחק) וירח את ריח בגדיו ויברכהו ויאמר ראה ריח בני (יעקב) כריח שדה אשר ברכו ה'", ופרש רש"י: "מלמד שנכנסה עמו ריח גן עדן". ויש לומר שיצחק הפיר את ריח גן עדן, כאשר היה שם שלש שנים לאחר העקידה. על-כן, כאשר נכנס יעקב אבינו לקבל את הברכות, נזכר יצחק באותו ריח שהריח בגן עדן, בעת שהיה שם לרפואתו, ולכן אמר: "ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה'".

ראיה נוספת לכך מובאת במדרש ילקוט שמעוני (רמז קט'), שם מובא, שיצחק חשד באליעזר, שפגע ברבקה. אולם, לאחר מכן התברר לו שרבקה נפגעה בעת שנפלה מן הגמל. וכפי שמובא במדרש: "אמר הקב"ה: מה אעשה לעבד הזה (=אליעזר), שהיה חשוד. אמר למלאכי השרת: הכניסוהו חי בגן עדן". וממשיך המדרש: "יצחק יצא חי מגן עדן, ואליעזר נכנס לגן עדן חי".

הרי לנו דברים ברורים מן המדרש, שיצחק היה בגן עדן. ומעתה יש לומר, שאברהם לא יכול היה לחפש אשה ליצחק בנו, אלא רק לאחר שיצחק חזר מגן עדן לאחר שלש שנים. ועל-כך רומז הכתוב: "ואברהם זקן בא בימים וה' ברוך את אברהם בכל". כלומר, הן אמת שגם לפני זה היה לאברהם בן. אולם, לאחר העקידה ישב יצחק ג' שנים בגן עדן, והרי כאילו אין לו בן בעולם הזה. לכן, לאחר שלש שנים כאשר יצא יצחק מגן עדן, הרי זה כאילו זכה אברהם לבן מחדש, ולכן אומר רש"י: "בכל" עולה גמטריא 'בן'. ומאחר שהיה לו בן (שיצא מגן עדן וכאילו נולד מחדש ולכן), היה צריך להשיאו אשה...". (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פנינחם פרידמן) "ועתה אם ישכם עשים חסד ואמת את אדני..."

בימי מלחמת תש"ח, כאשר חלתה אשתו של הגה"ק רבי חיים ברים זצ"ל, הלך רבי חיים אל רבה של ירושלים הר"י דושינסקי זצ"ל, ובקש להוסיף לרבנית שם נוסף, כדי שתאריך ימים. לשמע דבריו החלו ידיו של רבה של ירושלים לרתות. "אינני מסוגל לכך", אמר. "שכן שמעתי מפי מורי, בעל 'ערוגת הבושם', שמי שאינו יודע את סוד שינוי השם, יכול, חס וחלילה, לקלקל יותר ממה שיוכל להועיל! אולם, יך אל האדמו"ר רבי גדליה משה מזוועהיל, הוא יודע את הסוד של שינוי השם, ואם שך בכלל להוסיף לזוגתך שם לרפואתה".

מיד הלך רבי חיים אל האדמו"ר רבי גדליה משה מזוועהיל, כדי לבקש על אשתו. כאשר ספר לו על אשתו, אמר לו האדמו"ר: "להוסיף לה שם, זה לא יעזור. במקרה כזה צריך לעשות 'פדיון נפש'". והנה כאשר רצה רבי חיים ללכת להביא 160 מטבעות כסף לעשות את הפדיון, אמר לו האדמו"ר מזוועהיל: "כאן לא יועילו מטבעות, כאן צריך אנשים שיקבלו עליהם, ויתנו לחולה משנות חייהם מתנה!". כאשר שמע כך רבי חיים, התחיל לבכות, ואמר לרב, שמצב בריאותה של הרבנית קשה מאד, ובמים אלו של מלחמה, שכלם בפחד מה ילד יום, מי יסכים לתת שנות חיים במתנה?

השיב לו האדמו"ר מזוועהיל: "קח דף, ורשום שם חמשים חתימות של אנשים, שנותנים כל אחד שנה בעבור זוגתך הרבנית. ותאמר להם בשמי, שמי שחותרם ותורם שנה בעבור הרבנית, אני ערב לו שיעבור את המלחמה בשלום!". (באותם ימים טרופים היתה זו מציאות העולה על כל דמיון לקבל ברכה קדושה כזאת, כיון שרבים לא שרדו את המלחמה).

והנה, כאשר בא רבי חיים למקלט הראשון שנקרה בדרך, נעמד עם עינים מלאות דמעות, ואמר לדירי המקלט: "זוגתי חולה מאד, והרבי מזוועהיל אמר, שמי שחותרם ונותן שנה עבור זוגתי, יעבור את המלחמה בשלום", מיד נעשה רעש גדול במקלט, ונעשה תור גדול שם, כיון שכלם בקשו לחתום. שכן, מי לא רצה "ביטוח חיים" מהאדמו"ר מזוועהיל? רבי חיים החל לספור את החתימות, וראה שכבר יש לו כמעט חמשים חתימות, והתור לא נגמר... כאשר נתמלאו חמשים החתימות, בקושי הצליח לקחת את הדף, ולפלוס לו דרך החוצה דרך האנשים שעוד רצו לחתום.

מיד הלך בזריזות לבית הצדיק, והגיש לו את הרשימה. הביט האדמו"ר ברשימה, והוסיף בכתב ידו: "הנני ערב שלא יארע לזוגתך דבר". ולבסוף חתם את שמו, גדליה משה בן הרה"ק מזוועהיל. לאחר מכן פנה אל רבי חיים, ואמר לו: "עכשיו אפשר להוסיף שם. איך קוראים לזוגתך?". השיב לו רבי חיים: "הינדא בת חיה הנלה". אמר לו הצדיק: "עתה נוסיף לה את השם 'רוחמה'", כדי שיירחם ה' עליה, ותהיה לה רפואה שלימה". ואמנם כך היה, שזכתה אשתו של רבי חיים לחיות עוד חמשים שנה בדיוק, עד שנת תשנ"ח. וכל אותם חמשים האנשים שחתמו, עברו את המלחמה בשלום והאריכו ימים כדברי הצדיק האדמו"ר רבי גדליה משה מזוועהיל. (יום ההילולא של האדמו"ר רבי גדליה משה מזוועהיל זצ"ל חל ביום ששי כ"ד חשוון, זכותו תגן עלינו, אמן).

שבת שלום לכל בית ישראל!

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:11

bnei-zion.com

פְּרִשְׁת הַשָּׁבוּעַ: חַיִּי שָׂרָה

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:20 ר"ת 17:45

עַרְשׁ"ק כַּא' חֶשְׁוֹן תַּשַּׁע"ח (10.11.17)

הַפְּטָרָה: "וְהַמְלֶךְ דָּוִד" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"הוא ישלח מלאכו לפניך ולקחת אשה לבני משם" (כד' ז')

על מה שאמר אברהם לאליעזר עבדו, "הוא ישלח מלאכו לפניך ולקחת אשה לבני משם", מובא במדרש (ב"ר נט' י'): "בשעה שאמר אברהם אבינו (לאליעזר עבדו) 'הוא ישלח מלאכו לפניך', זמן לו הקב"ה (לאליעזר) ב' מלאכים: אחד להוציא את רבקה, ואחד ללוות את אליעזר".

שואל על-כך הרה"ק רבי יששכר דב מבעלזא זיע"א: אם אברהם היה צריך לשני מלאכים, מדוע הוא אומר לאליעזר בלשון יחיד, "הוא ישלח מלאכו לפניך...?", שזה מלאך אחד? ועוד צריך להבין, מאיפה לומדים במדרש שהקב"ה זמן לאליעזר שני מלאכים – אחד להוציא את רבקה מבית לבן, ואחד ללוותו בדרך?

ההסבר לכך יובן על-ידי מעשה שהיה אצל הרה"ק ה"חזוה" מלובלין זיע"א, שפעם אחת כבדו אותו בסנדקאות ביום ששי. אולם, המקום היה בכפר רחוק מאד מביתו של ה"חזוה". בכל זאת נסע ה"חזוה" עם תלמידיו אל ברית המילה, כדי לקיים את המצוה ולשמש סנדק. והנה, לאחר הברית, בדרך חזרה לביתם, נכנסו העגלה עם הסוסים לתוך בויץ, ולא יכלו להיחלץ משם. היה זה כבר סמוך מאד לשבת קודש, והתלמידים חששו שמא יבואו, חס ושלום, לחילול שבת קודש. לפתע פנה אחד מהתלמידים לרבו, ה"חזוה", ובקש ממנו שיאמר את השם של קפיצת הדרך, כדי שייספיקו להגיע לכפר לפני כניסת השבת. שמע ה"חזוה" את תלמידו ואמר: "כן, ומי יכול היום...!".

ומיד כאשר אמר מלים אלו, מיד יצאו הסוסים מהבויץ, ונסעו הביתה בקפיצת הדרך. מיד הבינו התלמידים, מיד הבינו התלמידים שה"חזוה" רמז על המלאך של שמירת הדרך בראשי התיבות של מה שאמר "כן, ומי יכול היום" – ראשי תיבות "יוהר", ועל-כן היתה להם קפיצת הדרך, ומיד הם הגיעו לכפרם. (כידוע, השם "יוהר" הוא שם של מלאך שמירת הדרך, יוצא מסופי התיבות של (תהלים צא'): "כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך").

מעתה, אמר הרה"ק מבעלזא זיע"א, יובן היטב מה שאמר אברהם לאליעזר עבדו: "הוא ישלח מלאכו לפניך ולקחת אשה לבני משם". שכן, ראשי התיבות של "הוא ישלח", וסופי התיבות של "מלאכו לפניך" הם "יוהר" – השם של מלאך הדרך. וזהו שאמר המדרש: "בשעה שאמר אברהם אבינו 'הוא ישלח מלאכו לפניך', זמן לו הקב"ה (לאליעזר) ב' מלאכים: אחד להוציא את רבקה, ואחד ללוות את אליעזר".

מלאך אחד להוציא את רבקה, וזה אמר אברהם בפה מלא: "הוא ישלח מלאכו ולקחת אשה לבני משם". שהרי, זה עיקר שליחתו של אליעזר. ומלאך שני הוא מלאך הדרך, "יוהר", כדי ללוות את אליעזר בדרך, שעל-כך רמז אברהם בראשי התיבות וסופי התיבות של דבריו: "הוא ישלח מלאכו לפניך". (ויש לומר, שעל-ידי מלאך זה היתה לאליעזר קפיצת הדרך, כמו שכתוב (בראשית כד', מב'): "...ואבא היום אל העין". ופרש רש"י: "היום יצאתי והיום באתי – מכאן שקפצה לו (לאליעזר) הארץ"). (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) "ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב, וישא עיניו וירא והנה גמלים באים" (כד' סג')

על הכתוב, "וישא (יצחק) עיניו וירא והנה גמלים באים", אמר פעם המגיד הירושלמי הגה"צ רבי מרדכי דרוק זיע"א לבני שיחתו (באחת הדרשות המלהיבות שנשא): רצונכם לראות ולהבין מהו הפירוש של "אדם רואה את מה שהוא!" (=מה שיש בפנימיותו)? בואו וראו: הנה, בפסוק הנ"ל כתוב שיצחק יוצא לשדה, ומרחוק מגיעה רבקה, רכובה על גמל, ונערותיה עמה. והנה, כאשר נושא יצחק אבינו את עיניו, מה הוא רואה? גמלים באים, כפי שכתוב: "וישא עיניו וירא והנה גמלים באים" – לומר לך שיצחק אבינו היה באמת קדוש ופרוש, וכל מה שראה מאורחת הגמלים שנשאה את רבקה ונערותיה היה "גמלים באים".

ועתה, בואו ונדלג לרגע לפרשת "וישלח", שם מסופר שיעקב הכין לעשו דורון שלם, בשביל לשבר את עיני אותו רשע. והתורה הקדושה מפרטת, שיעקב שלח לעשו עזים, רחלים, גמלים, פרות, פרים וכו', כפי שכתוב:

"ויקח מן הבא בידו מנחה לעשו אחיו עזים מאתים, ותישים עשרים, רחלים מאתים, ואילים עשרים, גמלים מיניקות ובניהם שלשים, פרות ארבעים, ופרים עשרה, אתנת עשרים, ועירם עשרה" (סה"כ 540 בהמות). ולבסוף, לאחר כל העדרים הללו, יעקב אבינו שם את הנשים והילדים אחרונים, כמו שכתוב: "וישא יעקב עיניו וירא והנה עשו... וישם את השפחות... ואת לאה וילדיה אחרנים ואת רחל ואת יוסף אחרנים". ומכל זה מה **עשו הרשע** רואה? דוקא את הנשים! כמו שכתוב: "וישא (עשו) את עיניו וירא את הנשים ואת הילדים". הנה, מפל המשלחת הכבודה הזו של בעלי החיים (540 בהמות), צדו עיניו רק את הנשים והילדים. יודעים אתם למה? – שאל הגה"צ רבי מרדכי דרוק – כי זה **עשו**!!! שפן, עשו, שבתוך תוכו הוא **שקוץ ומשוקץ, טמא ונבזה**, כשהוא מביט הוא רואה מבין כל מאות בעלי החיים רק את הנשים, כי זה הוא... אבל, יצחק, שהוא עצמו **קדוש** בצורה אמיתית, רואה רק "גמלים באים", הגם שהיו רכובים עליהם רבקה ונערותיה – לומר לך: אדם רואה את מה שהוא בפנימיותו – את מה שהוא חושק לראות...!

"ואבא היום אל העין" (כד' מב')

מלשון הפתוב "ואבא היום" מדיק רש"י, שאליעזר אמר לבני משפחת רבקה: "היום יצאתי והיום באתי" – מכאן שקפצה לו הארץ. מקשים חכמי ישראל על רש"י: איך מוכיח הפתוב – "ואבא היום אל העין" – שקפצה הדרך לאליעזר, עבד אברהם? ואולי הוא יצא כמה ימים לפני-כן, ורק כשהגיע אל העין, אמר: "ואבא היום אל העין"? הרה"ק מאפטא אומר בשם הבעש"ט, שבספרי הקבלה, השם הקדוש שבאמצעותו ניתן לבצע קפיצת דרך הוא: "אהו"ה", והוא יוצא מראשי התיבות של הפסוק: "**את השמים ואת הארץ**". והנה, ראשי התיבות של הפסוק "**ואבא היום אל העין**" הם גם "אהו"ה" שהוא השם של קפיצת הדרך, ועל-פי זה הסתמך רש"י הקדוש בפרושו: "היום יצאתי והיום באתי" – מכאן שקפצה לו הארץ".

והנה, ידוע ומפורסם בספרים הקדושים בשם האריז"ל, כי השם "אהו"ה" הוא גם שם הדעת/המחשבה – דבר הנרמז בדברי חז"ל בגמרא (חולין צא): "**ויצא יעקב מבאר שבע וגו' ויפגע במקום**". כי מטא לחרון (=כאשר הגיע יעקב לחרון) אמר: אפשר, עברתי על מקום שהתפללו בו אבותי (=הר המוריה), ואני לא התפללתי בו?... כיון שהרהר בדעתיה (=בדעתו)... קפצה ליה ארעא (=קפצה לו הארץ)".

וצריכים אנו ביאור, להבין את הקשר בין שם הדעת לבין שם קפיצת הדרך, ששניהם הם למעשה אותו השם – "אהו"ה". נראה לבאר זאת על-פי מה שגלה לנו הבעש"ט הקדוש זיע"א, כי עיקר האדם הוא המחשבה שבמת. ולכן האדם נמצא תמיד במקום שבו מחשבותיו נמצאות. דהינו, אם הוא תמיד חושב על הבורא יתברך, בבחינת "שויתי ה' לנגדי תמיד", אזי הוא נמצא עם ה' יתברך. אבל אם הוא חושב תמיד על הבלי העולם הזה, איך להשיגם כדי למלא את תאוות נפשו, אזי הוא נמצא בתוך הבלי העולם הזה.

על סמך רעיון זה מספרים, שפעם אחת, לאחר תפילת שמונה עשרה, נגש הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיצ'וב זיע"א לכמה מתפללים, ונתן להם ברכת "שלום עליכם" ביד נדיבה, כאילו באו זה עתה ממרחק רב. תמהו על-כך אותם המתפללים, שהרי לא נסעו לשום מקום. אמר להם הרב בלשון קודשו: "הרי זה עתה, לפני כמה רגעים, הייתם במרחק רב מכאן, בליפציג (=שם של עיר) כדי לקנות סחורה. כי בעת התפילה, במקום לכוון בפירוש המלים, חשבתם על הנסיעה לליפציג – מה לקנות וכמה לשלם – ומפיון שהאדם נמצא היכן שמחשבתו נמצאת – אם כך, חזרתם כעת מליפציג, ומגיע לכם 'שלום עליכם'".

אם כך, ועיקר האדם הוא המחשבה שבמת, מדוע כשהאדם חושב להגיע למקום כלשהוא, הוא אינו מגיע לשם בפועל? אלא שהתשובה על-כך ברורה ופשוטה. אמנם, מצד המחשבה כבר נמצא האדם במקום שהוא רוצה להגיע. אלא שהגוף החומרי, שהוא נפרד מהנשמה, מעכב את האדם, וכך לא יוכל להגיע למחוז חפצו בפועל. אך כל זאת מדובר רק על אנשים פשוטים, שכל גופם הוא חומר. אולם, ידוע אצל האבות הקדושים, שהם זככו את חומר גופם לגמרי, עד שנהפך כל גופם לנשמה ממש. ולכן אין שום מניעה ועיכוב מצד גופם, הן והרוחני, ועל-כן הם זוכים להיות בפועל במקום שבו מחשבתם נמצאת.

וזהו שכתוב: כיון שהרהר (יעקב) בדעתיה (= בדעתו)... קפצה ליה ארעא (=קפצה לו הארץ), שהרי מצד המחשבה והדעת, שהיא עיקר האדם, כבר היה יעקב ממש בהר המוריה, ולכן גם בפועל לא היה עיכוב מצד גופו הן והטהור, ולכן מיד: "קפצה ליה ארעא (=קפצה לו הארץ)". (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:11

bnei-zion.com

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: חַיִּי שָׁרָה

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:20 ר"ת 17:45

עַרְשׁ"ק כֹּא' חֶשְׁוֹן תַּשַּׁע"ח (10.11.17)

הַפְּטָרָה: "וְהַמְלִיךְ דָּוִד" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וְתַמַּת שָׂרָה בְּקִרְיַת אַרְבַּע הוּא חֲבוּרֹן בְּאַרְצֵי כְּנָעַן וַיְבֵא אֲבֵרָהָם לִסְפֹּד לְשָׂרָה וּלְבַכְתָּהּ"

מְבוֹאֵר בְּזוּהַר הַקְּדוּשׁ, שְׁלֹאֲחֵר פְּטִירְתוֹ שֶׁל הָאָדָם, עוֹבְרַת נִשְׁמָתוֹ דְּרָךְ מְעַרְת הַמְּכַפְלָה, בְּדִרְכָּה לְגַן עֵדֵן. וּכְפִי דְבָרֵי הַזוּהַר הַקְּדוּשׁ (לְךָ לְךָ פֹּא', מְתוּרָגִים): "כֹּאֲשֶׁר הַנִּשְׁמָה יוֹצֵאת מִהָעוֹלָם הַזֶּה, (הִיא) נִכְנָסַת בְּמְעַרְת הַמְּכַפְלָה, שֶׁשֶׁם נִמְצָא פֶתַח גֵּן עֵדֵן. וּפּוֹגֶשֶׁת בְּאָדָם הָרֵאשׁוֹן וּבְאֵבוֹת הַלְלוּ(-הַקְּדוּשִׁים) שְׁקִבוּרִים שֵׁם. (וְהִנֵּה), אִם הִיא זוֹכָה בְּדִין, שְׁמַחִים עִמָּה (הָאֵבוֹת הַקְּדוּשִׁים), וּפּוֹתְחִים לָהּ פֶתַחִים, וְנִכְנָסַת (לְגַן עֵדֵן). וְאִם לֹא – דוֹחִים אוֹתָהּ לְחוּץ (=מְחוּץ לְגַן עֵדֵן)". וְצִרִיכִים אָנוּ לְהִבִּין עֲנִין זֶה. שְׁכֵן, מְדוּעַ דּוֹקָא הָאֵבוֹת הַקְּדוּשִׁים הֵם שְׁבוּדָקִים אֶת הַנִּשְׁמָה, אִם רְאוּי שְׂתַכְנַס לְגַן עֵדֵן, אוֹ חֲלִילָה לֹא?

נִרְאָה לְבָאֵר עֲנִין זֶה עַל-פִּי הַמְּבוֹאֵר בְּשַׁעַר הַגְּלִגּוּלִים לְהַאֲרִיז"ל (הַקְּדָמוֹת כו', לא): כָּל הַנִּשְׁמוֹת שֶׁל הָאֲנָשִׁים הֵיוּ כְּלוּלוֹת בְּתוֹךְ הָאָדָם הָרֵאשׁוֹן כֹּאֲשֶׁר אָכַל מֵעֵץ הַדַּעַת. וְלִכֵּן, חוֹבָה מוּטְלַת עַל כָּל אֶחָד בְּעוֹלָם, לְתַקֵּן אֶת חֲלָקוֹ בְּחֻטָּא עֵץ הַדַּעַת. וְכִּי גַם אֲצֵל חוּהָ, שְׁבָה הִיוּ כְּלוּלוֹת כָּל הַנִּשְׁמוֹת שֶׁל הַנָּשִׁים, בְּעַת שְׁחֻטָּא וְאֲכָלָה מֵעֵץ הַדַּעַת, וְעַל-כֵּן כָּל הַנָּשִׁים צְרִיכוֹת לְתַקֵּן אֶת חֻטָּא עֵץ הַדַּעַת. וְלִכְאוּרָה קִשָּׁה הַדְּבָר. שֶׁהִיא נִתְבָּאֵר מִהַזוּהַר הַקְּדוּשׁ ("לִיקוּטֵי תוֹרָה" שְׁמוּאֵל א'), שֶׁהָאֵבוֹת וְהָאֲמָהוֹת כְּבָר תִּקְנוּ אֶת חֻטָּא עֵץ הַדַּעַת.

אֲלָא, שֶׁהַבִּיאוֹר הוּא שֶׁהָאֵבוֹת וְהָאֲמָהוֹת תִּקְנוּ רַק אֶת שְׂרֵשׁ הַחֻטָּא שֶׁל עֵץ הַדַּעַת (שְׁזֶה בְּחִינַת תִּיקוּן כְּלָלִי). אֲבָל עֲדִין מוּטְל עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאֲתָנוּ לְתַקֵּן אֶת חֲלָקוֹ בְּחֻטָּא עֵץ הַדַּעַת בְּאוֹפֵן פְּרָטִי. וְלִכֵּן כְּתוּב בְּגִמְרָא (בְּרִכּוֹת טז): אֲמַרוּ חוּ"ל: "אִין קוֹרִין 'אֵבוֹת' – אֲלָא לְשִׁלוּשָׁה (אֲבֵרָהָם, יִצְחָק וְיַעֲקֹב), וְאִין קוֹרִין 'אֲמָהוֹת' – אֲלָא לְאַרְבַּע". וְזֹאת, מִכִּינּוֹן שֶׁהֵם אֵלֶּה שֶׁתִּקְנוּ אֶת שְׂרֵשׁ הַחֻטָּא, וְעַל-יְדֵי כֵּךְ סָלְלוּ אֶת הַדְּרָךְ לְכָל הַדּוֹרוֹת הַבָּאִים אַחֲרֵיהֶם, לְתַקֵּן אֶת חֲלָקֵם בְּחֻטָּא עֵץ הַדַּעַת. שְׁכֵן, עַל-יְדֵי שֶׁהָאֵבוֹת וְהָאֲמָהוֹת תִּקְנוּ אֶת שְׂרֵשׁ הַחֻטָּא, קָל יוֹתֵר לְצִאָצְאֵיהֶם (=לְנוֹ) לְתַקֵּן כָּל אֶחָד אֶת חֻטָּא בְּאוֹפֵן פְּרָטִי.

וְהִנֵּה, מְצִינּוּ בְּתוֹרָה (בְּרֵאשִׁית ג', כג'), שְׁלֹאֲחֵר חֻטָּא עֵץ הַדַּעַת, גּוֹרְשׁוּ אָדָם וְחוּהָ מִגֵּן עֵדֵן (כְּמוֹ שְׁפָתוּב: "וַיִּגְרַשׁ (ה') אֶת הָאָדָם, וַיִּשְׁכֵּן מִקְדָּם לְגַן עֵדֵן אֶת הַכְּרִבִּים"). אִם כֵּךְ, נִמְצָא, שְׂאִי-אֲפָשֶׁר לְשׁוּם נִבְרָא בְּעוֹלָם לְחַזוֹר לְגַן עֵדֵן, אֲלָא רַק אִם תִּקֵּן הוּא אֶת חֲלָקוֹ בְּחֻטָּא עֵץ הַדַּעַת.

וּמַעַתָּה יֵאִיר לָנוּ לְהִבִּין, מְדוּעַ לְאַחַר פְּטִירַת הָאָדָם, עוֹבְרַת נִשְׁמָתוֹ דְּרָךְ מְעַרְת הַמְּכַפְלָה, בְּדִרְכָּה לְגַן עֵדֵן, וְנִפְגַּשֶׁת שֵׁם עִם אָדָם הָרֵאשׁוֹן וְעִם הָאֵבוֹת הַקְּדוּשִׁים, שְׁבוּחָנִים אוֹתָהּ אִם הִיא רְאוּיָה לְהַכְנִס לְגַן עֵדֵן אוֹ לֹא. שְׁכֵן, מֵאַחַר וְהָאֵבוֹת הַקְּדוּשִׁים סָלְלוּ כְּאֲמוֹר אֶת הַדְּרָךְ לְכָלֵל יִשְׂרָאֵל בְּתִיקוּן חֻטָּא עֵץ הַדַּעַת (כְּדִי שִׁיקַל עֲלֵינוּ לְתַקֵּן אֶת חֲלָקֵנוּ), עַל-כֵּן בּוֹחָנִים הֵם אֶת נִשְׁמַת הָאָדָם, הָאִם הוּא תִקֵּן אֶת חֲלָקוֹ בְּעֵץ הַדַּעַת, שְׂאִז רְאוּיָה נִשְׁמָתוֹ לְהִכְנִס לְגַן עֵדֵן דְּרָךְ מְעַרְת הַמְּכַפְלָה. וְאִם חֲלִילָה אִין הוּא רְאוּי, הֵם דוֹחִים אֶת נִשְׁמָתוֹ לְחוּץ, כְּמוֹ שְׁנִדְחָה אָדָם הָרֵאשׁוֹן מִגֵּן עֵדֵן, לְאַחַר שְׁחֻטָּא בְּחֻטָּא עֵץ הַדַּעַת. (עַל פִּי "אוּרָה שֶׁל תוֹרָה" לְהַרָה"ק פִּינְחָס פְּרִדְמָן)

"וַיִּשְׁקַל אֲבֵרָהָם לְעַפְרֹן אֶת הַכֶּסֶף אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּאֲזִנֵי בְנֵי חַת אַרְבַּע מֵאוֹת שְׁקָל כֶּסֶף עֶבֶר לְסַחַר"

עַל הַפְּתוּב "וַיִּשְׁקַל אֲבֵרָהָם לְעַפְרֹן אֶת הַכֶּסֶף אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּאֲזִנֵי בְנֵי חַת אַרְבַּע מֵאוֹת שְׁקָל כֶּסֶף עֶבֶר לְסַחַר", פֶּרֶשׁ רַש"י: "...עַפְרֹן חֶסֶר ו', לְפִי שְׂאֲמַר הַרְבֵּה, וְאֲפִילוּ מְעַט לֹא עָשָׂה, שֶׁנִּטְל שְׁקָלִים גְּדוּלִים... שְׂנַאֲמַר 'עֶבֶר לְסַחַר'". וְצִרִיךְ לְהִבִּין, מְדוּעַ חֶסֶרָה מִהַשֵּׁם עַפְרֹן דּוֹקָא הָאוֹת ו'?

כּוֹתֵב עַל-כֵּךְ "בְּעַל הַטּוֹרִים", בְּלִשׁוֹנוֹ הַקְּדוּשָׁה: "'עַפְרֹן' חֶסֶר כְּתִיב, בְּגִמְטְרִיָּה "רַע עֵינַן", וְעוֹלָה (לְמַנְיָן) ת'(=400), כְּנִגּוּד ת'(=400) שְׁקָלִים שְׁלֵקַח (עֲבוּר) הַמְעַרָה".

הִנֵּה כִּי כֵן מְטַעַם זֶה נִחְסְרָה מִשְׁמוֹ שֶׁל עַפְרֹן דּוֹקָא הָאוֹת ו'. שְׁכֵן, עַפְרֹן חֶסֶר ו', הוּא בְּגִמְטְרִיָּה ת'(=400), כְּדִי לְרַמּוֹז עַל ת'(=400) הַשְּׁקָלִים שֶׁל כֶּסֶף שְׁלֵקַח עַפְרֹן מֵאֲבֵרָהָם.

כְּדִי לְהִבִּין עֲנִין זֶה בִּיתֵר שְׂאֵת, הִבֵּה נִתְבוּנָן בְּדַבְרֵי ה' כְּלִי יִקְר", הַמְּבִיא אֶת דְּבָרֵי חוּ"ל (בְּבֵא בְּתָרָא ט'): "אֲמַר רַבִּי

יצחק: כל הנותן פרוטה (=צדקה) לעני מתברך **בשש** (=6) ברכות". נמצא לפי זה, שאדם שהוא **רע עין**, ואינו נותן צדקה, אינו מתברך **בשש** ברכות. על-כן, עפרון, שהיה **רע עין**, וסרב לתת את המערה במתנה לאברהם, כדי לגמול חסד עם שרה, ועוד לקח ארבע מאות שקל עובר לסוחר – נחסרה משמו האות ו' (=6) – כדי לרמוז לכל, שנחסרו ממנו ו' (=6) ברכות אלו.

בדרך זו מפרש ה"כלי יקר" גם את הפתוב (סוטה לח'): "אמר רבי יהושע בן לוי: אין נותנין כוס של ברכה לברך, אלא **לטוב עין**, שנאמר (משלי כב'): 'טוב עין הוא יבורך, כי נתן מלחמו לדל'. אל תקרי 'יבורך', אלא 'יברך'". לפי האמור יש לומר, שהקרי (=מה שקוראים) והפתיב (=מה שפתיב) עולים בקנה אחד. שכן, מי שהוא **טוב עין** הוא יברך על הכוס, והקרי הוא "יבורך" מלא ו' – לומר לך, שבזכות שהוא **טוב עין**, יזכה להתברך ב-ו' ברכות. וראוי להביא את דברי הזוהר הקדוש, על מה שאמרה רחב למרגלים (שהחביאה בביתה), "ועשיתם גם אתם עם בית אבי חסד ונתתם לי אות **אמת**", שואל הזוהר הקדוש (ויחי רמא): "ומאי אות אמת? דא אות ו'" (=ומהו אות **אמת**? זו האות ו'). ומבואר בספרים הקדושים שהאות ו' היא במילוי ו'ו, דבר הרומז על מידת האמת, שכן תוכה כברה. דהינו, המילוי הפנימי (=תוכה) של האות ו'ו, הוא בדיוק כמו חיצוניות האות עצמה (=כברה). לפי זה, מבואר הטעם למה נחסרה דוקא האות ו' משמו של עפרון. שכן, עפרון לא היה תוכו כברו. שכן, אינו איש **אמת**. שהרי, בתחילה אמר שרצונו לתת לאברהם את מערת המכפלה בחינם (=במתנה), אבל בסופו של דבר לקח מאברהם כסף מלא תמורת המערה, ועל-כן החסירה התורה משמו את האות ו', שהיא אות **אמת**, שתוכה כברה. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) "וה' ברך את אברהם בכל"

באברהם נאמר: "וה' ברך את אברהם **בכל**". ביצחק נאמר: "ויבא לי ואכל **מכל**" (כו', לג'). ביצחק נאמר: "כי חנני אלהים וכי יש לי **כל**" (לג', יא). וזה שאנו אומרים בברכה הרביעית של ברפת המזון: "כמו שנתברכו אבותינו, אברהם, יצחק ויעקב, **בכל**, **מכל**, **כל** – כן יברך אותנו יחד ברכה שלמה...". והנה, על הפתוב "וה' ברך את אברהם **בכל**", מעיר כאן רש"י, ואומר: "**בכל**" עולה בגמטריה "בן", ומאחר והיה לו בן, היה צריך להשיא לו אשה.

ואילו במסכת בבא בתרא (טז', עב) אומרים חז"ל: בת היתה לו לאברהם ו'**בכל**" שמה. אם כן, צריכים אנו להבין, מהיכן הסיקו חז"ל, שלאברהם אבינו היתה גם בת – דבר שאינו מוזכר במפורש במקרא? מסבירים זאת חכמי ישראל, על-פי מחלוקת התנאים בענין קיום מצות פריה ורביה (יבמות ו', ו'): "בית שמאי אומרים: שני זכרים" (=מי שהוליד שני בנים קיים בכך את מצות פריה ורביה). ולמדים זאת בית שמאי ממושה רבנו, שהיו לו שני בנים בלבד, ופרש מאשתו. ואילו בית הלל אומרים: "זכר ונקבה, שנאמר: 'זכר ונקבה בראם' (בראשית ה', ב) – ולכן, בדומה לבריאה, מקימים מצות פריה ורביה רק בהולדת בן ובת". והנה, במחלוקת זו נקבעה ההלכה כבית הלל, שסוברים שרק מי שהוליד זכר ונקבה (=בן ובת) קיים מצות פריה ורביה. ומכיון שלפי מסורת חז"ל קיים אברהם אבינו את כל מצות התורה, כמו שכתוב (יומא כח'): "אמר רב: קיים אברהם אבינו כל התורה כלה, שנאמר: 'עקב אשר שמע אברהם בקלי וישמר משמרת מצותי חקותי ותורתי'". לכן, מפאן הסיקו חז"ל, כי אברהם קיים גם את הראשונה בתרי"ג המצות – "פרו ורבו" – וברור שהיתה לו בת... "ויבא אברהם לספד לשרה ולבכיתה"

מסופר על גאון עוזנו ותפארתנו ה"בן איש חי", שכשהיה דורש בשבתות, היו כחמשת אלפים או ששת אלפים אנשים שומעים את דרשתו. ו"בשבת הגדול" ו"בשבת תשובה", או ב"שבת כלה", היו למעלה מעשרים אלף איש באים לשמוע. והיה נוהג רבנו ה"בן איש חי" לפתוח את הדרשה באמירת הפסוק "ויהי נעם אדני אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו...". והיו כלם שומעים את קולו עד השורה האחרונה, וגם אלו שעמדו על הגגות מסביב. וכשנפטר ה"בן איש חי", ב-יג' אלול, ישב בנו, רבי יעקב, "שבועה", ולא רצה לדרוש. אבל, כשהגיעה "שבת תשובה" עמד לדרוש, והתחיל כמו שנהג אביו באמירת "ויהי נעם". והנה, מהשורה השלישית אמרו לו שאין הם שומעים. הגביר רבי יעקב את קולו, ומהשורה השביעית נשמעו קולות שלא שומעים. הגביר עוד יותר את קולו, ובשורה העשירית אמרו שלא שומעים. התחיל רבי יעקב לבכות, ואמר להם: אתם חושבים שאבא שלי היה עומד ומדבר בקולו? רוח הקדש היתה יוצאת מפיו! ועכשיו תבכו שהלך ואיננו. ומיד ירד מהתיבה, ובכך סים את ההספד והדרשה. **שבת שלום לכל בית ישראל!** **נא לשמור על קדושת הגיליון!**

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:11

bnei-zion.com

פְּרִשְׁת הַשָּׁבוּעַ: חַיֵּי שָׂרָה

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:20 ר"ת 17:45

עַרְשׁ"ק כֹּא' חֶשְׁוֹן תַּשַּׁע"ח (10.11.17)

הַפְּטָרָה: "וְהַמְלִיךְ דָּוִד" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַתֵּמֶת שָׂרָה בְּקָרִית אַרְבַּע הוּא חֲבֵרוֹן בְּאַרְצֵי כְּנָעַן וַיְבֹא אַבְרָהָם לִסְפֹּד לְשָׂרָה וּלְבַכְתָּהּ" (כג' ב')

מוֹבָא בְּ"לִיקוּטֵי תוֹרָה" (שמואל א'), שָׁם מְבוֹאָר שְׂשׂוּרָה אֲמִנּוּ הֵיטָה גְּלוּל שֶׁל חוּהָ, וְלִכְּוֹן הִיא תִּקְנָה אֶת שְׁלִשְׁתַּיִם הַמִּצּוֹת שֶׁל הַנְּשִׁים: מִצְוַת חֲלָה, מִצְוַת הַדְּלָקַת הַנְּרוֹת, וּמִצְוַת נִידָה – שְׁשִׁלְשֵׁתָן הֵן, לְמַעֲשֵׂה, תִּיקוֹן לְחֻטָּא עֵץ הַדַּעַת, כְּפִי שְׁמִבוֹאָר בְּמִדְרָשׁ תַּנְחוּמָא (נח א'): "מָה רָאוּ נְשִׁים לְהַצְטוּת עַל שְׁלֹשׁ מִצְוֹת אֵלוֹן-חֲלָה, נְרוֹת וְנִידָה?... (שְׁכָן) כְּתִיב בְּחוּהָ: 'וַתֵּרָא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמֵאֲכָל... וַתֵּתֵן גַּם לְאִישָׁה עֵמֶה וַיֹּאכֵל'. גְּרָמָה לֹא לְמִיתָה וְשִׁפְכָה אֶת דָּמָהּ. וְכְתִיב: 'שִׁפְךָ דַּם הָאָדָם – דָּמָהּ יִשְׁפָךְ', (לִכְּוֹן) תִּשְׁפּוֹךְ דָּמָהּ, וַתִּשְׁמָר נִידָתָהּ, כְּדִי שְׁיִתְּכַפֵּר לָהּ עַל דַּם הָאָדָם שֶׁשִּׁפְכָה.

מִצְוַת חֲלָה מְנִיָּן? הִיא (=חוּהָ) טְמֵאָה חֲלָתוֹ שֶׁל עוֹלָם (=הָאָדָם מְשׁוּל לְחֲלָה. שְׁכָן, הַקִּב"ה בְּרָא אֶת הָאָדָם מֵעִסָּה שֶׁל אָדָמָה), וְלִכְּוֹן תִּקְיָם מִצְוַת חֲלָה. הַדְּלָקַת הַנְּרוֹת מְנִיָּן? (מִפִּיּוֹן) (ש) הִיא (=חוּהָ) כְּפִתָּה נִירוֹ שֶׁל אָדָם... (כִּי כֹּאשֶׁר אָכְלָה חוּהָ מֵעֵץ הַדַּעַת – הִיא "כְּפִתָּה נִירוֹ שֶׁל אָדָם". שְׁכָן, גְּרָמָה הִיא מִיתָה לְעוֹלָם, וְהָרִי 'נִיר' ה' נִשְׁמַת אָדָם, וְהִמִּיתָה "מִכְּבֵּה" אֶת נִירוֹ/נִשְׁמַתוֹ שֶׁל הָאָדָם) – לְפִיכֶךְ תִּשְׁמָר עַל מִצְוַת הַדְּלָקַת הַנְּרוֹת.

וְהִנֵּה, מְצִינּוּ אֵצֶל שָׂרָה אֲמִנּוּ, שְׁהִיא תִּקְנָה אֶת כָּל שְׁלֹשׁ הַמִּצְוֹת הַלְלוּ, כְּפִי שְׁפָרַשׁ רַש"י (בְּרַאשִׁית כד, טו): "כָּל זְמַן שְׂשׂוּרָה קִיָּמָה, הֵיטָה נִיר דְּלוּק מֵעֵרֵב שַׁבָּת לְעֵרֵב שַׁבָּת, וּבִרְכָה מִצוּיָה בְּעִסָּה (=בְּצִק חֲחֲלָה)". וְגַם אֶת מִצְוַת הַנִּידָה מְצִינּוּ אֵצֶל שָׂרָה אֲמִנּוּ, שְׁכָן, כְּתוּב: "חֲדַל לְהִיּוֹת לְשָׂרָה אֶרֶח כְּנִשִּׁים (=נִידָה)". וְהָרִי לָנוּ שְׁלֹשׁ הַמִּצְוֹת – חֲלָה, הַדְּלָקַת הַנְּרוֹת, וְנִידָה – אֵצֶל שָׂרָה אֲמִנּוּ. (לִכְּוֹן, חוּבָה קְדוּשָׁה עַל כָּל הַנְּשִׁים לְשִׁמּוֹר וּלְהַקְפִּיד עַל שְׁלֹשׁ מִצְוֹת אֵלוֹן – חֲלָה, נְרוֹת, וְנִידָה – שְׁכָן, מוֹזְהִירָה אוֹתָנוּ הַמִּשְׁנָה: "עַל שְׁלֹשׁ עֲבִירוֹת נְשִׁים מִתּוֹת בְּשַׁעַת לִידָתָן – עַל שְׂאִינָן זְהִירוֹת בְּנִידָה וּבְחֲלָה וּבְהַדְּלָקַת הַנְּרוֹת" (מִסַּכַּת שַׁבַּת ב' ו').

"וַיִּקָּם אַבְרָהָם מֵעַל פְּנֵי מֵתוֹ" (כג' ג')

עַל הַפְּסוּק: "וַיִּקָּם אַבְרָהָם מֵעַל פְּנֵי מֵתוֹ", שׁוֹאֵל הַגַּה"ק רַבִּי יוֹנָתָן אִיבְשִׁיץ, מָהִי כּוֹנֵת הַפְּתוּב בְּאוֹמְרוֹ – "מֵעַל פְּנֵי מֵתוֹ"? לְכַאוֹרָה נִרְאֶה, כִּי הַמְּלָה "פְּנֵי" מִיּוֹתְרָת, וְהִיא מִסְפִּיק לומר: "וַיִּקָּם אַבְרָהָם מֵעַל מֵתוֹ". וּמִשִּׁיב עַל-כֵּךְ הַגַּה"ק רַבִּי יוֹנָתָן אִיבְשִׁיץ, בְּסִפְרוֹ "תַּפְּאֶרֶת יוֹנָתָן": מְבוֹאָר בּוֹזֵר הַקְּדוּשָׁה, שְׁבַמְעַרַת הַמִּכְּפָלָה נִקְבְּרוּ רַק צְדִיקִים שֶׁנִּפְטְרוּ מִן הָעוֹלָם בְּ"מִיתַת נְשִׁיקָה", וְלֹא עַל-יְדֵי מְלֶאךָ הַמּוֹת. וְהִנֵּה, מִכִּיּוֹן שְׂאִבְרָהֶם בְּקֶשׁ לְקַבּוֹר אֶת שָׂרָה בְּמַעַרַת הַמִּכְּפָלָה, הוּא בְּהַכְרָח יָדַע שְׂשׂוּרָה נִפְטְרָה בְּ"מִיתַת נְשִׁיקָה", וְלֹא עַל-יְדֵי מְלֶאךָ הַמּוֹת. אִם כֵּךְ, נִשְׁאֶלֶת הַשְּׂאֵלָה: מֵאִיִן יָדַע אַבְרָהָם שְׂשׂוּרָה אֶשְׁתּוֹ אֶכְוֹן נִפְטְרָה בְּ"מִיתַת נְשִׁיקָה"?

בְּאוֹר עֲנִיָּן זֶה, אוֹמֵר הַגַּה"ק רַבִּי יוֹנָתָן אִיבְשִׁיץ, הוּא עַל-פִּי מָה שְׁמִבוֹאָר בְּגִמְרָא (ע"ז כ'): "אָמְרוּ עָלָיו, עַל מְלֶאךָ הַמּוֹת, שְׁכָלוּ מְלֵא עֵינַיִם, (ו) בְּשַׁעַת פְּטִירָתוֹ שֶׁל חוּלָה, עוֹמֵד (מְלֶאךָ הַמּוֹת) מֵעַל מְרָאשׁוֹתָיו (שֶׁל הַחוּלָה), וְחֲרַבּוּ שְׁלוּפָה בִּידוֹ, וְטִיפָה שֶׁל מָרָה תְּלוּיָה בּוֹ (=עַל הַחֲרַב). כִּיּוֹן שְׁ(ה) חוּלָה רוֹאֶה אוֹתוֹ (=אֶת מְלֶאךָ הַמּוֹת) שְׁהוּא מְלֵא עֵינַיִם), מְזַדְעָזַע וּפּוֹתַח אֶת פִּיּוֹ, וְזוֹרְקָה (=זוֹרֵק מְלֶאךָ הַמּוֹת) אֶת הַטִּיפָה הַמְרָה) לְתוֹךְ פִּיּוֹ (שֶׁל הַחוּלָה). מִמְּנָה מֵת (הַחוּלָה), מִמְּנָה מְסָרִיחַ, (ו) מִמְּנָה פְּנֵי מוֹרִיקוֹת".

וּמַעַתָּה מוֹבֵן כִּי צַד יָדַע אַבְרָהָם אֲבִינּוּ שְׂשׂוּרָה מֵתָה "מִיתַת נְשִׁיקָה", שְׁכָן, הַסְּתַכַּל הוּא בְּפִנְיָה שֶׁל שָׂרָה, לְאַחַר פְּטִירָתָהּ, וְרָאֶה שְׁפִנְיָה מְאִירוֹת, וְאִינָן מוֹרִיקוֹת כְּמוֹ שְׂאֵר הַמֵּתִים, וּמִזֵּה הַבֵּין שְׁנִפְטְרָה בְּ"מִיתַת נְשִׁיקָה", וְלֹא עַל-יְדֵי מְלֶאךָ הַמּוֹת. וְזֵהוּ פְּרוּשׁ הַפְּתוּב: "וַיִּקָּם אַבְרָהָם מֵעַל פְּנֵי מֵתוֹ" – "מֵעַל פְּנֵי" דוֹקָא, כִּיּוֹן שְׁהַתְּבוּנָה בְּפִנְיָה, שְׁלֵא הוֹרִיקוֹ, וּמִזֵּה הַבֵּין שְׁלֵא מֵתָה עַל-יְדֵי מְלֶאךָ הַמּוֹת, אֶלָּא מֵתָה בְּ"מִיתַת נְשִׁיקָה", וְלִכְּוֹן בְּקֶשׁ אַבְרָהָם לְקוֹבְרָה "בְּקָרִיַת אַרְבַּע", שְׁיִצְאָה נִשְׁמַתָּה שֶׁל אֶל תִּקְרָא "בְּקָרִיַת אַרְבַּע", אֶלָּא "בְּקָרִיַת אַרְבַּע", שְׁיִצְאָה נִשְׁמַתָּה שֶׁל אֲמִנּוּ תוֹךְ כְּדִי קָרִיַת אַרְבַּע הַתִּיבּוֹת שֶׁל קָרִיַת "שְׁמַע": "ה' אֶלְקִינוּ ה' אֶחָד", וּכְפִי לְשׁוֹן הַזֵּהר הַקְּדוּשָׁה: "וַתֵּמֶת

שָׂרָה בְּקִרְיַת אַרְבַּע – דָּא קְרִיאַת שְׁמַע, דְּלֹא מִיתַת הָאִי צְדָקָת עַל-יְדֵי נַחֲשׁ/מְלֶאךָ הַמּוֹת).
שְׂלֵא מִתָּה צְדָקָת זֹו עַל-יְדֵי הַנַּחֲשׁ/מְלֶאךָ הַמּוֹת).

אַלֵּא, אוֹמֵר הַזֶּהר הַקְדוּשׁ, שְׂשָׂרָה אֲמַנּוּ נַפְטָרָה, וַיִּצְאָה רוּחָהּ תוֹךְ כְּדֵי קְרִיאַת "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל", וּכְפִי דְבָרָיו: "אַלֵּא נַפְקַת רוּחָא דִּילָהּ בְּקִרְיַת "שְׁמַע" בְּאַרְבַּע אַתּוּוֹן" (=אַלֵּא – יִצְאָה נְשַׁמְתָּה בְּקִרְיַת "שְׁמַע", בְּאַרְבַּע הַתִּיבוֹת – ה' אֵלֵקִינוּ ה' אֶחָד"). וְזוּהִי "מִיתַת נְשִׁיקָה", כְּפִי שְׁכָתוּב בְּשִׁיר הַשִּׁירִים (ה', ו'): "נַפְשִׁי יִצְאָה בְּדַבְּרוֹ" – מִגְדֵּל דְּבִקוֹת נַפְשָׁה בַּה' יִתְבַּרְךָ, יִצְאָה נְשַׁמְתָּה "בְּדַבְּרוֹ" – בְּקִרְיַת "שְׁמַע". (עַל פִּי "אוֹרָה שֶׁל תוֹרָה" לַהֲרַה"ק פִּינְחָס פְּרִדְמָן) "וְלִבְנֵי הַפִּילִגְשִׁים אֲשֶׁר לְאַבְרָהָם נָתַן אַבְרָהָם מִתְּנַת וַיִּשְׁלַחֵם"

עַל הַפְּסוּק: "וְלִבְנֵי הַפִּילִגְשִׁים אֲשֶׁר לְאַבְרָהָם", פֶּרֶשׁ רַש"י: "הַפִּילִגְשִׁים – חֶסֶר כְּתִיב. שְׂלֵא הִיתָה אֵלֵא פִילִגְשׁ אַחַת – הִיא הַגֶּר, הִיא קְטוּרָה" (אֲמַנְם, בְּנוֹסַח שְׁבִידֵינוּ כְּתוּב פִּילִגְשִׁים מְלֵא עִם י', אוֹלָם בְּמִדְרַשׁ כְּתוּב פִּילִגְשִׁים חֶסֶר לְלֵא י') וְעַדִּין קָשָׁה לָנוּ לְהַבִּין. שָׂכֵן, אִם הִיתָה לְאַבְרָהָם רַק פִּילִגְשׁ אַחַת, מִדּוּעַ נֶאֱמַר פִּילִגְשִׁים בְּרַבִּים? אוֹמֵר עַל-כֵּךְ הַגְּאוּן מוֹיִלְנָא: יְדוּעַ מָה שְׁחִזוּ לְאִמְרוּ בְּגִמְרָא (סוּטָה יז'): "דְּרַשׁ רַבִּי עֲקִיבָא: אִישׁ וְאִשָּׁה שְׂזָכוּ – שְׂכִינָה בֵּינֵיהֶם (יח)...". אֲבָל זֶה רַק כְּאֲשֶׁר הֵם נְשׂוּאִים כְּדַת מִשָּׁה וַיִּשְׂרָאֵל וּבְכַתוּבָהּ. אוֹלָם, בְּנִישׂוּאִין לְפִילִגְשׁ, שָׂהֵם, כִּידוּעַ, לְלֵא קְדוּשִׁין וְכַתוּבָה – אִין הַשְׂכִּינָה שׁוֹרָה. וּמִנִּין יוֹדְעִים זֹאת?
הִנֵּה, כְּאִמּוֹר בְּאִישׁ וּבְאִשָּׁה מְרוּמוֹ שֵׁם יָהּ אִישׁ אִשָּׁה. וְאִם נוֹסִיף אֵת הָאוֹתִיוֹת הַיָּהּ, הַמְרוּמוֹת בְּכַתוּבָה – וְהָרִי בִּיחֻד שֵׁם הוּי"ה (=יְהוָה). אֲבָל בְּפִילִגְשׁ, שְׂאִין אֲצִלָּה כְּתוּבָה, נִמְצָא שֵׁם הוּי"ה מְחוּסָר, כִּי חֶסֶרִים בּוֹ אוֹתִיוֹת הַיָּהּ, הַמְתַּקְבְּלִים מִהַפְתּוּבָה. עֲנִין זֶה רְמוּז בַּמְלָה "הַפִּילִגְשִׁים". הַפְתּוּבָה בְּכַתִּיב חֶסֶר, כְּאִילוּ נֶאֱמַר פֶּלֶג שֵׁם. לְרְמוּז לָךְ, כִּי בְּנְשׂוּאִים עִם "פִּילִגְשִׁים", שֵׁם הוּי"ה נוֹתֵר מְפוֹלֵג וְחֶסֶר בְּבַחֲיַת פֶּלֶג.

"וַיִּצְא יִצְחָק לְשׁוּחַ בְּשֹׁדָה לְפָנוֹת עָרָב"

הַגְּמָרָא בְּמַסְכַּת בְּרַכּוֹת אוֹמְרַת (כ"ו, ע"ב): "יִצְחָק תִּקְוֵן תְּפִלַּת הַמְּנַחָה, שְׁנֶאֱמַר (בְּרַאשִׁית כד'): וַיִּצְא יִצְחָק לְשׁוּחַ בְּשֹׁדָה לְפָנוֹת עָרָב. וְאִין 'שִׁיחָה' אֵלֵא תְּפִלָּה, שְׁנֶאֱמַר (תְּהִלִּים קב'): 'תְּפִלָּה לְעַנִּי כִי יַעֲטֶף, וּלְפָנַי ה' יִשְׁפֹךְ שִׁיחוֹ". וּבְעַנְיָן זֶה אוֹמֵר הַרַה"ג מְרַדְכֵי אֵלֵיחוּ שְׁלִיט"א שְׂיֵשׁ מִי שְׂאוּמֵר, שְׁתְּפִילַת מְנַחָה הִיא סְגוּלָה לְמִצְוֵא אֵת הַזִּיווּג וְלַהֲתַחַתֵּן. שְׂהָרִי, כְּתוּב עַל יִצְחָק שְׂהִיָּה בֶן אַרְבַּעִים שָׁנָה, וְעַדִּין לֹא נִשָּׂא אִשָּׁה. שָׂכֵן, כֹּלָם חֲשִׁשוּ לְהַתְּחַתֵּן אִיתוֹ, כִּיּוֹן שְׂהִיָּה עוֹלָה תְּמִימָה. אֲבָל, מִיֵּד לְאַחַר שְׂתַקֵּן אֵת תְּפִילַת מְנַחָה, מְצָא אֵת רַבָּקָה, וּלְקַחָהּ לְאִשָּׁה. וְלָכֵן, בְּחוּר אוּ בְּחוּרָה, שְׂמַחֲפָשִׁים אֵת זִיווּגָם, שְׂיִקְפִידוּ לְהַתְּפַלֵּל מְנַחָה, שְׂהִיא כְּאִמּוֹר סְגוּלָה לְהַתְּחַתֵּן, וְהַקְּב"ה יִמְצִיא לָהֶם זִיווּגָם בְּקָרוֹב וּבְעַנְיָן תְּפִילַת מְנַחָה, מְסוּפֵר עַל סוּחַר אֶחָד, שְׂבָא לְפָנַי רֹאשׁ הַיְשִׁיבָה הַגְּאוּן מו"ר וְעַטְרַת רֹאשְׁנוּ, הָרַב עֲזָרָא עֲטִיָּה, עָלְיוּ הַשְּׁלוּם, וְאִמֵּר לוֹ, שְׂהוּא מְלוּה כֶּסֶף לְאַנְשִׁים, אֲךָ שְׂכַח לְמִי הַלוּה. שְׂאֵל אוֹתוֹ הָרַב: אַתָּה מַתְּפַלֵּל מְנַחָה? עָנָה לוֹ אוֹתוֹ סוּחַר: לֹא. אֲבָל אֲנִי מַתְּפַלֵּל עַרְבִית שְׂתִים. אִמֵּר לוֹ הָרַב: תַּתְּפַלֵּל מְנַחָה וְהַפֵּל יִסְתַּדֵּר.

(יְדוּעַ שְׂבִשְׂעַת הַתְּפִילָה (וּבְמִיּוּחַד בְּתְּפִילַת הָעֶמִידָה), מִבֵּיא הַיָּצֵר הָרַע לְאַדָּם הַרְהוּרִים וּמַחֲשִׁבוֹת עַל כָּל עַנְיָנוּ: פְּרַנְסָה/נְסִיעוֹת/בַּת זוּגוּ וְכו', וְכָל זֹאת כְּדֵי לְהַסִּיט אֵת לְבוֹ מִהַתְּפִילָה).

וְהִנֵּה, רַק הַתְּחִיל אוֹתוֹ סוּחַר לְהַתְּפַלֵּל מְנַחָה, וּכְבָר נִזְכָּר בְּבַעַל חוּב הַרַאשׁוֹן, וְעַד שְׂסִים אֵת תְּפִילָתוֹ כְּבָר נִזְכָּר בְּכָל הַרְשִׁמָּה שֶׁל הַחֲבִיבִים לוֹ. חֲזוֹר הַסוּחַר אֵל הָרַב וְאִמֵּר לוֹ, שְׂאֲכֵן הַסְּגוּלָה שֶׁל תְּפִילַת הַמְּנַחָה פּוֹעֵלַת. אִמֵּר לוֹ מו"ר: סִימֵן שְׂאֵתָה לֹא מַתְּפַלֵּל מְנַחָה, אֵלֵא חוֹשֵׁב רַק עַל מְמוֹן...
"וַיִּשְׁתַּחוּ אַבְרָהָם לְפָנַי עִם הָאָרֶץ" (כג' יב')

עַל הַכְּתוּב, "וַיִּשְׁתַּחוּ אַבְרָהָם לְפָנַי עִם הָאָרֶץ", מְעִירִים חַכְמֵי יִשְׂרָאֵל בְּדֶרֶךְ הַחִידוּד: אַבְרָהָם אֲבִינוּ הַצַּדִּיק וְהַחֲסִיד, כְּשֶׁנִּזְקַק לְהַשִּׁיג טוֹבָה מֵעַם הָאָרֶץ (=מִבְּשָׂר וְדָם) – חָלַק לוֹ כְּבוֹד, וְאֵף הַשְׁתַּחֲוָה לְפָנָיו. בְּעַנְיָן זֶה מְסַפְּרִים עַל הַגְּאוּן רַבִּי יַחֲזַקְאֵל לְנֵדָא מְפִרָאג בַּעַל הַ–"נוֹדַע בִּיהוּדָה", שְׂפַעַם הַלֵּךְ עִם אֶחָד מִנְּכַבְּדֵי הָעִיר לְקַבֵּץ נְדָבוֹת לְמַטְרָה חֲשׁוּבָה בִּיּוֹתֵר, וְכַאֲשֶׁר הִגִּיעוּ לְבֵיתוֹ שֶׁל אֶחָד מֵעֲשִׂירֵי הַמְּקוֹם, אָחַז הַמְּלוּה בְּזוֹרְעוֹ שֶׁל הָרַב וְאִמֵּר לוֹ: סְבוּר אֲנִי, שְׂאִין זֶה לְכַבּוּדוֹ שֶׁל רַבְּנוּ לְבוֹנוֹת עֲצָמוּ בְּעֶמִידָה בְּפִתַח בֵּיתוֹ שֶׁל אִישׁ זֶה, הַיְדוּעַ בְּכָל הָעִיר כְּקַמְצָן, גַּם רוּחַ וְעַם הָאָרֶץ. הַשִּׁיב לוֹ הַגְּאוּן בְּחִיּוּךְ: כִּידוּעַ, הָאָדָם הוּא בְּחִיר הַבְּרִיאָה בַּעוֹלָם. וּבְכָל זֹאת, כַּאֲשֶׁר עָלְיוּ לְחַלּוֹב אֵת הַבְּהֵמָה, הוּא כּוֹרַע בְּרֶךְ לְפָנָיו...

נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן

שְׂבַת שְׁלוּם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל!

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:11

bnei-zion.com

פְּרִשְׁת הַשָּׁבוּעַ: חַיֵּי שָׂרָה

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:20 ר"ת 17:45

עַרְשׁ"ק כֹּא' חֶשְׁוֹן תַּשַּׁע"ח (10.11.17)

הַפְּטָרָה: "וְהַמְלִיךְ דָּוִד" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיִּשְׁמַע אַבְרָהָם אֶל עֶפְרוֹן, וַיִּשְׁקַל... אַרְבַּע מֵאוֹת שֶׁקֶל כֶּסֶף"

שׂוֹאֲלִים כָּאֵן חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל: הֲרֵי עֶפְרוֹן הַחֲתִי טוֹעֵן, וְחֹזֵר וְטוֹעֵן בְּאֲזֵנֵי אַבְרָהָם, שֶׁהוּא נוֹתֵן לוֹ אֶת מְעַרְת הַמְכַפְּלָה בְּחֻנָּם. אִם כֵּן, מֵהֵיכָן הִסִּיק אַבְרָהָם, שֶׁעֶפְרוֹן מִבְּקֵשׁ מִחִיר שֶׁל "אַרְבַּע מֵאוֹת שֶׁקֶל כֶּסֶף" תְּמוֹרֵת הַקְּרָקַע שְׁלוֹ? מִסְבִּירִים זֹאת הַחֲכָמִים, שֶׁאֲמַנָּם רְמוֹז עַל-כֵּךְ עֶפְרוֹן, בְּדַבָּרִים שֶׁהִשְׁמִיעַ בְּאֲזֵנָיו: "אַרְבַּע מֵאוֹת שֶׁקֶל כֶּסֶף בְּיַד וּבִינְךָ מָה הוּא?" צֶא וּרְאֵה מָהֵי הָאוֹת הָאֲמֻצָּעִית שֶׁל "עֶפְרוֹן" – הֲלֹא הִיא ה' – שֶׁעֲרָכָה הַמְסַפְּרִי – מֵאֲתָיִים. וְהָאוֹת הָאֲמֻצָּעִית שֶׁל "אַבְרָהָם" אֵף הִיא ה', שֶׁעֲרָכָה הַמְסַפְּרִי – מֵאֲתָיִים. הוּא שֶׁנֶּאֱמַר: "בְּיַד וּבִינְךָ". וְלִכֵּן שֶׁקֶל לוֹ אַבְרָהָם מִיַּד אַרְבַּע מֵאוֹת שֶׁקֶל כֶּסֶף תְּמוֹרֵת מְעַרְת הַמְכַפְּלָה שֶׁקָּנָה מִמֶּנּוּ...

"וְאָבָא הַיּוֹם אֶל הָעֵינַן" (כד' מב')

כְּשֶׁאֲלִיעֵזֵר עֲבַד אַבְרָהָם מְסַפֵּר לְלָבָן וּלְבַתּוֹאֵל עַל שְׁלִיחוּתוֹ לְמִצְוֵא אִשָּׁה לְיִצְחָק בֶּן אַבְרָהָם, הוּא אוֹמֵר לָהֶם: "וְאָבָא הַיּוֹם אֶל הָעֵינַן", וּפְרַשׁ רַש"י: "הַיּוֹם יִצְאֵתִי וְהַיּוֹם בָּאתִי" – מִכָּאֵן שֶׁקָּפְצָה לוֹ הָאָרֶץ. שׂוֹאֲלִים חו"ל: הֲרֵי יָדוּעַ שֶׁאֵין הַקַּב"ה עוֹשֶׂה נְסִים לְחֵינָם. אִם כֵּן, לָשֵׁם מָה הִיָּה צְרִיךְ לְאֲלִיעֵזֵר בְּקַפִּיצַת הַדֶּרֶךְ? מִדּוּעַ חָשׁוּב כָּל-כֵּךְ לְאֲלִיעֵזֵר לְהִגִּיעַ בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם אֶל מְחֹזוֹ חֲפָצוֹ? וְעוֹד, לָשֵׁם אֵיזוֹ מְטָרָה מְסַפֵּר אֲלִיעֵזֵר לְלָבָן וּלְבַתּוֹאֵל עַל נֶס קַפִּיצַת הַדֶּרֶךְ?

אוֹמְרִים חו"ל עַל רַבָּקָה, שֶׁהִיָּתָה "כְּשׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים" (מִדְרַשׁ שִׁיר הַשִּׁירִים רַבָּה ב', א) – רַבָּקָה הִיָּתָה "שׁוֹשְׁנָה" – טְהוּרָה וְצַדִּיקָת, אֵךְ מוֹקֶפֶת "חוּחִים" (=קוֹצִים) – שְׁנֵי הַרְשָׁעִים – לָבָן וּבַתּוֹאֵל. וְלִכֵּן אֵין זֶה פְּשׁוּט כְּלָל לְחַלֵּץ אֶת ה' "שׁוֹשְׁנָה" (=רַבָּקָה) מִבֵּין ה' "חוּחִים" (=לָבָן וּבַתּוֹאֵל). שֶׁהֲרֵי בְּזִכּוֹת אוֹתָהּ "שׁוֹשְׁנָה", נִהְיִים גַּם ה' "חוּחִים" מְשַׁפֵּעַ הַמִּים וְהַדָּשֵׁן שְׁבַגְנָה.

בְּדֶרֶךְ זֶה מְסַבֵּיר הַזֶּהר הַקְּדוֹשׁ אֶת לְהִיטוּתָם שֶׁל כּוֹחוֹת הַסְּטֵרָא אַחֲרָא (=כּוֹחוֹת הַטּוֹמָאָה) לְלַכּוֹד בְּרִשְׁתָּם נְשָׁמוֹת גְּבוּהוֹת וְטְהוּרוֹת: כִּיֵּן שִׁיּוּדָעִים הֵם שְׁבִזְכוֹת שֶׁהֵם מְחַזְּקִים בְּאוֹתָן נְשָׁמוֹת קְדוֹשׁוֹת וְטְהוּרוֹת – מוֹבְטָח גַּם קִיּוּמָם שְׁלָהֶם, וְלִכֵּן אֵין הֵם מְרַפִּים בְּקִלוֹת מְנַשְׁמוֹת אֵלוֹ. וְכֵךְ גַּם לָבָן וּבַתּוֹאֵל יָדְעוּ וְחָשׁוּ זֹאת, שֶׁרַבָּקָה הִיא מְקוּר חַיּוּתָם, וְלִכֵּן לֹא רָצוּ לְשַׁלּוֹחַ אוֹתָהּ עִם אֲלִיעֵזֵר.

אַבְל, כָּל עוֹד רַבָּקָה הִיָּתָה קִטְנָה, וּנְתוּנָה בְּרִשׁוֹת מְשַׁפְּחָתָה לֹא הִיָּה אֲפָשֵׁר לְחַלְצָהּ מִשָּׁם. אֵךְ בַּיּוֹם שֶׁמְּלָאוּ לָהּ שְׁלֹשׁ שָׁנִים, כְּאֲשֶׁר עַל-פִּי הַהֲלָכָה הִיא נִעְשָׂתָה רְאוּיָה לְבִיאָה (=לְנִשׁוּאִין), נּוֹצְרָה אֲפָשֵׁרוֹת לְחַלְצָהּ מִן הַטּוֹמָאָה וּלְקוֹשְׁרָהּ לְעוֹלָם הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁאֵלָיו הִיא שִׁיכָת. אַבְרָהָם, שִׁדְּעָה זֹאת בְּרוּחַ קוֹדֶשׁוֹ, שׁוֹלַח אֶת אֲלִיעֵזֵר, בּוֹ בַּיּוֹם שֶׁמְּלָאוּ לְרַבָּקָה שְׁלֹשׁ שָׁנִים, כְּדִי לְגַאֲוֹל אוֹתָהּ. וְלָשֵׁם כֵּךְ נִעְשָׂה לוֹ נֶס קַפִּיצַת הַדֶּרֶךְ: כְּדִי שֶׁרַבָּקָה לֹא תִשָּׁהָ אֲפִילוֹ רָגַע אַחַד מִיּוֹתֵר בְּמַחִיצַת רְשָׁעִים אֵלוֹ.

וְלִכֵּן מְסַפֵּר אֲלִיעֵזֵר לְלָבָן וּלְבַתּוֹאֵל עַל נֶס קַפִּיצַת הַדֶּרֶךְ שֶׁנִּעְשָׂה לוֹ, מֵתוֹךְ מְגֻמָּה לְהוֹכִיחַ לָהֶם שֶׁה' עִמוֹ, וְשֶׁהֵם לֹא יִצְלִיחוּ לְמַנוּעַ מִמֶּנּוּ אֶת הוֹצָאת רַבָּקָה מְרִשׁוֹתָם, וְלִכֵּן אָמַר לָהֶם מִיָּד: "וְאָבָא הַיּוֹם אֶל הָעֵינַן" – "הַיּוֹם יִצְאֵתִי וְהַיּוֹם בָּאתִי", כְּאוֹמֵר: דְּעוּ לָכֶם! ה' אֵלָקִי אַבְרָהָם עִמָּדִי, וְאִי-אֲפָשֵׁר לְעַכֵּב אֶת רַבָּקָה אֵף לֹא לְרָגַע אַחַד, וְלָשֵׁם כֵּךְ עֲשָׂה לִי ה' יִתְבָּרַךְ אֶת הַנֶּס שֶׁל קַפִּיצַת הַדֶּרֶךְ. (עַפ"י הַרְבֵּי מְלוּבְבִיץ).

"וְאָבָא הַיּוֹם אֶל הָעֵינַן" (כד' מב')

מְלִשׁוֹן הַפְּתוּב "וְאָבָא הַיּוֹם" מְדִיק רַש"י, שֶׁאֲלִיעֵזֵר אָמַר לְבְנֵי מְשַׁפְּחַת רַבָּקָה: "הַיּוֹם יִצְאֵתִי וְהַיּוֹם בָּאתִי" – מִכָּאֵן שֶׁקָּפְצָה לוֹ הָאָרֶץ.

הַר"ה ק מֵאֲפֵטָא אוֹמֵר, שֶׁבְּסַפְּרֵי הַקְּבֵלָה, הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ שֶׁבְּאֲמֻצָּעוֹתָיו נִתֵּן לְבַצֵּעַ קַפִּיצַת דֶּרֶךְ הוּא: "אֵהוּ", וְהוּא יוֹצֵא מְרַאשֵׁי הַתִּיבוֹת שֶׁל הַפְּסוּק: "אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ". וְהִנֵּה, רְאשֵׁי הַתִּיבוֹת שֶׁל הַפְּסוּק "וְאָבָא הַיּוֹם אֵל"

הַעֵינַן הם גם **"אהוה"**, ועל-פי זה הסתמך רש"י הקדוש בפרושו: "היום יצאתי והיום באתי – מכאן שקפצה לו הארץ". ועדין צריכים אנו באור, איפה מצינו שאברהם אבינו מסר לאליעזר עבדו את השם הקדוש **"אהוה"**, שהוא השם המסוגל לקפיצת הדרך?

יש לומר שענין זה רמוז בתחילת שליחותו של אליעזר: "ויאמר אברהם אל עבדו... ואשביעך בה' אלקי השמים ואלקי הארץ", ורמז אברהם לעבדו בראשי התיבות – **"אלקי השמים ואלקי הארץ"** – על השם הקדוש **"אהוה"**, המסוגל לקפיצת הדרך. וזהו שנאמר שם: "ויקח העבד... וילך וכל טוב אדניו בידו" – שהלך כשבידו השם של קפיצת הדרך – **"אהוה"**, שמספרו **"טוב"** (=17) בגימטריה.

"ותקח הצעיף ותתכס" (כד' סה)

פעם בא אל הרב הקדוש, רבי מרדכי מבולגריה זיע"א, אדם, שאשתו לא היתה הולכת בצניעות, והתלונן בפניו, שאין פרנסתו מצויה לו. אמר לו הגה"ק: אם תבטיח לי שמהיום תקפיד בביתך על דרכי הצניעות, אני מבטיח לך שמהיום והלאה תהיה הברכה שרויה בביתך, והפרנסה תהיה בנקל.

הוסיף ואמר לו הגה"ק: הלא זה מקרא מפורש בפרשת "חיי שרה": "ותקח הצעיף ותתכס" – שכן, **"צעיף"** הינו ראשי תיבות של **"עמך ישראל צריכים פרנסה"**, וזהו פונת **"ותתכס"** – שהולכים בבגדים צנועים.

"ויען לבן ובתואל ויאמרו מה יצא הדבר" (כד' נ')

(אמר רב משום רבי ראובן בן אצטרובילי: ידוע לנו) מן התורה ומן הנביאים ומן הפתובים (שמה' אשה לאיש=הקב"ה מונג ויוגים), ומן התורה, שפתוב: **"ויען לבן ובתואל ויאמרו: מה יצא הדבר"**.

פעם התאונן לפני המגיד הגדול ממיזריטש חסיד רוק אחד שהתארח אצלו, ואמר לו, שמחמת עניותו אין מציעים לפניו שום שידוך. אמר לו המגיד: לך לשלום, והשידוך הראשון שיציעו לפניך – תסכים.

החסיד עשה כדברי המגיד, ויצא מיד לדרכו לפיוון עירו. וכך עבר בדרך מכפר לכפר, עד שהגיע למסעדה גדולה, ושם הזמין עוגות ושתייה, כדי להשיב את נפשו.

בין האנשים שהיו במסעדה היה בדחן אחד, שאמר לחביריו: בואו נעשה "חתונה", ונשמח כלנו. הנה, האיש בעל הפאות, היושב שם בפניה – אמר הבדחן, כשהוא מצביע על החסיד – יהיה "החתן", והקופאית, בתו של בעל המסעדה תהיה "הפלה". החסיד, בשומעו את דברי הבדחן, לא ידע שמדובר בהלצה, גופר הוא בדברי המגיד, ואמר שהוא מסכים להתחתן. ומיד עשו שם את כל ההכנות ל"חתונה". החתן בקש מהפלה את טבעתה במתנה, ומיד קדש אותה במעמד, כדת משה וישראל, וכלם שם נהנו ושמחו, וכל הנאספים קנו שם משקאות לרוב, והשמחה היתה גדולה.

בבקר השכם, כשהלך החסיד להתפלל בבית הכנסת, הגיע בעל המסעדה, ובתו הקופאית ספרה לו בעליצות על החתונה הדמיונית שהיתה באותו הלילה, ועל המשקאות הרבים שקנו הנאספים, לכבוד אותה "חתונה". כששמע אביה את דבריה, כעס מאד, ואמר לה: איך עשית דבר כזה? והלא את צריכה גט תיכף ומיד, פיון שהחתונה היתה כדת וכדין, ומיד הלך לחפש את החתן. כאשר מצאו, אמר לו: איך עלה על לבך לקדש את בתי? אמר לו החסיד: הרבי שלי אמר לי שאקבל את הצעת השידוך הראשונה שיציעו לי, וכך עשיתי. אמר לו בעל המסעדה: קח מאה רובל, ותן גט לבתי. ענה לו החסיד: איני יכול לעשות זאת על דעת עצמי, אלא רק אם רבי, המגיד הגדול ממיזריטש, יסכים לך. ומיד החליטו שניהם לנסוע אל המגיד.

כשהגיעו שניהם לבית מדרשו של המגיד – קבלם הוא בסבר פנים יפות, והחסיד ספר לו את כל הקורות אותו. הרבי, בשומעו כך, רמז לחסיד שילך אל אחד התלמידים, שדומה לו במבנה גופו, ויבקש ממנו את חליפת השבת שלו, וילבשנה ויחזור מיד. ובינתיים אבי הפלה התחיל להעלות את הסכום, כדי שהחסיד יתן גט לבתו, כשהרבי מתמקח איתו, עד שהגיעו לסכום של עשרת אלפים רובל (סכום עצום). ואז בדיוק נכנס החסיד, כשהוא לבוש בבגדים החדשים, כשבעל המסעדה לא מפירו כלל. אמר הרבי לבעל המסעדה: הבחור הזה עשיר הוא, ואחד התלמידים שלי, אני מציע לך אותו לחתן לבתך, ודע לך שיש לו עשרת אלפים רובל... אמר לו בעל המסעדה: לשידוך כזה אני מסכים. ואז אמר לו הרבי: דע לך, שתלמיד זה הוא הבחור שקדש את בתך, והיות והחלטת לתת לו עשרת אלפים רובל, הוא כבר עשיר... ותיכף עשו את שבע הברכות, כדת וכדין, והשמחה היתה גדולה.

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!